កម្មវិធីសិក្សាលើ

យេនឌ័រ និងបរិស្ថាន

ក្នុងតំបន់ទន្លេមេគង្គ និងទន្លេសាលវីន

សៀវភៅណែនាំសម្រាប់អ្នកបណ្តុះបណ្តាលវ័យក្មេង និងអ្នកសម្របសម្រួលសហគមន៍

Weaving Bonds Across Borders (WBAB)

សៀវភៅណែនាំសម្រាប់គ្រូបណ្តុះបណ្តាលវ័យក្មេង និងអ្នកសម្របសម្រួលសហគមន៍៖

កម្មវិធីសិក្សាស្តីពីយេនឌ័រ និងបរិស្ថានក្នុងតំបន់ទន្លេមេគង្គ និងទន្លេសាលវីន

រៀបចំសៀវភៅណែនាំ កែសម្រួល និងពិនិត្យដោយអ្នកស្រី សាប្រីណា ហ្គីរ៉ារី
កែសម្រួលដោយ ម៉ែ ចា បណ្ឌិត ជេននីហ្វឺ គួ និង នីកគី វីឆាត
និពន្ធដោយ កាច ជៀហេង លឿន ណុបម៉ៅយ៉ត និង ណុត សុវណ្ណ
ប្លង់ និងរចនាដោយ ណុប ម៉ៅយ៉ត

រូបភាពដោយ៖ ចៃចៃ

បោះពុម្ពផ្សាយនៅ ខែ មិនា ឆ្នាំ ២០២២

ផលិតដោយ

ယှက်နွယ်ဖွဲ့ထားစည်းမခြား
Tejiendo Lazos Entre Fronteras
Weaving Bonds Across Borders

Weaving Bonds Across Borders (WBAB)
E-mail: weavingbonds@gmail.com
Website: http://www.weavingbondsacrossborders.org/
Facebook page:
https://www.facebook.com/Weavingbonds/

គាំទ្រដោយ អុកស្វាម និងវិទ្យាស្ថានសាមដាណា

The Samdhana Institute
An Asian Center for Social and Environmental Renewal

OXFAM

ការទទួលស្គាល់

យើងសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅទៅដល់អតីតសិស្សដោយបានចូលរួមនៅក្នុងសកម្មភាពរបស់ពួកយើងកន្លងមក ។ មេរៀន និងរឿងរ៉ាវដែលអ្នកបានចែករំលែកបានបំផុសគំនិត យើងឱ្យបង្កើតកម្មវិធីសិក្សា នេះឡើង ។

យើងក៏សូមអំណរគុណយ៉ាងខ្លាំងចំពោះម្ចាស់ជំនួយអ៊ុកស្វាមអូស្ត្រាលី (Oxfam Australia) និងវិទ្យាស្ថានសាមដាណា (Samdhana institution) បើគ្មានការជួយគាំទ្រពីស្ថាប័នម្ចាស់ជំនួយទាំងពីរ យើងនឹងមិនអាចឈានមកដល់ពេលនេះទេ ហើយកម្មវិធីសិក្សានេះនឹងមិនអាចសម្រេចបានផងដែរ ។

លើសពីនេះ សូមអរគុណដល់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់យើង (WBAB) ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេស កញ្ញា នុត សុវណ្ណ និងកញ្ញា ម៉ៃ ចៃ (សមាគមស្ត្រី កាឈីន និងថៃ (KWAT) បណ្ឌិត ជេននីហ្វឺ គួ (Dr. Jennifer Guo) ការសិក្សាស្ត្រី និងយេនឌ័រ នៃសាកលវិទ្យាល័យឈៀងម៉ៃ និងនីកគី វិឆាត ដែលបានផ្តល់ការប្រឹក្សាយោបល់ និងការគាំទ្រសម្រាប់គម្រោងនេះ ។ សូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរចំពោះ លោកស្រី សាប្រីណា ហ្គីរ៉ារី សម្រាប់ការជួយកែសម្រួល និងផ្តល់ធាតុចូលសំខាន់ៗបន្ថែមទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សានេះ ។

ជាចុងក្រោយ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដល់មិត្តភ័ក្តិ និងសមាជិកបណ្តាញដែលតែងតែគាំទ្រសកម្មភាពរបស់យើង និងផ្តល់មតិកែលម្អ និងសំណូមពរដ៏មានតម្លៃដល់ពួកយើងដើម្បីធ្វើការងារនេះ ។

រើរឹងប៊ិន អាក្រោះប៊ឌឺរ *(WBAB)*

មាតិកា

ការថ្លែងអំណរគុណ 3

ការណែនាំ 9

របៀបនៃការរៀបសិក្ខាសាលា 10

ជំពូកទី១៖ ការកសាងសន្តិភាព 26

ហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវការការកសាងសន្តិភាព? 28

សង្ខេប និងការណែនាំអោយស្គាល់គ្នាទៅវិញទៅមក 29

សកម្មភាព 1.1: រឿងរបស់ខ្ញុំ និងរឿងរបស់អ្នក 30

សកម្មភាព 1.2: អត្តសញ្ញាណផ្កា 31

សកម្មភាព 1.3: ដើមឈើនៃជម្លោះ 32

តើអ្វីទៅជាសន្តិភាព? 33

អ្វីទៅជា ការកសាងសន្តិភាព? 34

អ្វីទៅជា ការផ្លាស់ប្តូរជម្លោះ? 34

សកម្មភាពបន្ទាប់បន្សំ: ការកសាងសាមគ្គីភាព 38

ជំពូកទី 2: មនុស្ស បរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍ 42

សកម្មភាព 2.1: តើបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍មានន័យយ៉ាងដូចម្តេចសម្រាប់អ្នក? 44

បរិស្ថាន 44
ការអភិវឌ្ឍន៍ 45
ការអភិវឌ្ឍន៍ ប្រកបដោយនិរន្តរភាព 46

សកម្មភាព 2.2: ស្វែងយល់ពីគោលដៅការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព 47

សកម្មភាព 2.3: តើអ្វីដែលផែនដីកំពុងតែប្រាប់យើង? 48

សកម្មភាព 2.4: តើមានអ្វីដែលកំពុងតែកើតឡើងទៅលើសិទ្ធបរិស្ថានក្នុងតំបន់របស់យើង? 49

សកម្មភាព 2.5: បរិស្ថាននៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ 51

សិទ្ធិមនុស្ស និងបរិស្ថាន 52
ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកដោយនិរន្តរភាពតាមរយៈសិទ្ធិមនុស្ស 52

សកម្មភាព 2.6: ពិនិត្យមើល Check-in 54

ជំពូកទី 3: យេនឌ័រ និងបរិស្ថាន 55

សកម្មភាព 3.1: ការទទួលស្គាល់ភាពខុសគ្នារវាង “ភេទ” និង “យេនឌ័រ” 57

សកម្មភាពសំខាន់ៗ 57
ភេទ ផ្ទុយពី យេនឌ័រ 59

សកម្មភាព 3.2: អ្វីទៅជាស្ត្រីនិយម (Feminism)? 61

ស្ត្រីនិយម(Feminism) 62

យេនឌ័រក្នុងបរិបទនៃធនធានធម្មជាតិ 64

សកម្មភាព 3.3: ឃែនឌ័រ ការចូលប្រើ និងការគ្រប់គ្រងធនធាន 64

សកម្មភាព 3.4: រឿងស្ត្រី និងបរិស្ថាន 69

រឿង ស្ត្រី និងបរិស្ថាន 70
ច្បាប់អន្តរជាតិ សន្ធិសញ្ញា និងវេទិការស្តីពីស្ត្រី និងបរិស្ថាន 75

ជំពូកទី 4: អភិបាលកិច្ចទឹក សិទ្ធិដីធ្លី និងឃែនឌ័រ 78

ស្ត្រី ក្នុងអភិបាលកិច្ចតឹក 80
ស្ត្រី និងសិទ្ធិដីធ្លី 80

សកម្មភាព 4.1: នរណាជាអ្នកគ្រប់គ្រងធនធាន? 81

សកម្មភាព 4.2: ស្ត្រី និងទន្លេ 83

អ្វីទៅជាអភិបាលកិច្ចទឹកឆ្លងដែន? 83
ដែនទីទន្លេ: តើបុរស និងស្ត្រីគ្រប់គ្រងទន្លេយ៉ាងដូចម្តេច? 83

សកម្មភាព 4.3: ស្ត្រី និងភាពយន្ត 85

សកម្មភាព 4.4: ធ្វើអោយសម្លេងរបស់យើងលឺ 86

សកម្មភាព 4.5: ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ 90

ជំពូកទី 5: ដើម្បីក្លាយជាគ្រូបណ្តុះបណ្តាល/អ្នក សម្របសម្រួល និងអ្នកដឹកនាំសហគមន៍ 92

វគ្គពេលព្រឹក 94

ផែនការ 94
ការបង្ហាញ 95

វគ្គពេលរសៀល 96

គម្រោងសហគមន៍ដឹកនាំដោយអតីតសិស្ស: តើអ្នកចង់ផ្លាស់ប្តូរអ្វីនៅក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក? 96

របៀបនៃការសរសេរគម្រោងសំណើរ 97

គោះសរសេរគម្រោងសំណើររបស់អ្នកដោយខ្លួនអ្នកផ្ទាល់ 98

ការវាយតម្លៃ និងការតាមដាន 99

វគ្គបណ្តុះបណ្តាល/សិក្ខាសាលាបន្ថែម 101

ឧទាហរណ៍ ទម្រង់នៃរបៀបវារៈនៃសិក្ខាសាលា 101
Example of Evaluation form ឧទាហរណ៍ ទម្រង់ការវាយតម្លៃ 102
ឯកសារឧទាហរណ៍ផ្សេងទៀតដើម្បីធ្វើសិក្ខាសាលា 104
គណៈកម្មការពិភពលោកស្តីពីទំនប់ (WCD) 105

ឯកសារយោង 108

សេចក្តីណែនាំ

កម្មវិធីសិក្សាស្តីពីយេនឌ័រ និងបរិស្ថានក្នុងតំបន់ទន្លេមេគង្គ និងទន្លេសាលវីន គឺផ្អែកលើបទពិសោធន៍ជាក់ស្តែងរបស់យើង ដែលធ្វើការជាមួយស្ត្រី និងសហគមន៍ក្នុងតំបន់ ។ យើងសង្ឃឹមថាសៀវភៅណែនាំនេះ នឹងជួយអ្នកបណ្តុះបណ្តាលវ័យក្មេងដែលមានបំណងប្រើប្រាស់សៀវភៅនេះជាឧបករណ៍ ដើម្បីសិក្សា និងចូលរួមជាមួយសហគមន៍ដើម្បីលើកកម្ពស់សម្លេងរបស់ស្ត្រី និងសិទ្ធិសហគមន៍លើការការពារធនធានធម្មជាតិ ។

យើងសង្ឃឹមថាដំណើរការសិក្សាអន្តរកម្មដែលបានណែនាំនៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សានេះ នឹងក្លាយជាឧបករណ៍ដ៏មានតម្លៃសម្រាប់យើងក្នុងការរៀនជាមួយគ្នាតាមរយៈ ការនិទានរឿងនិងការចែក រំលែកបទពិសោធន៍ពីគ្នាទៅវិញទៅមក ។

ជាចុងក្រោយ យើងសង្ឃឹមថាកម្មវិធីសិក្សានេះនឹងផ្តល់នូវកន្លែងសិក្សាមួយ ដែលមនុស្សគ្រប់គ្នា ជាពិសេសស្ត្រី និងយុវជនអាចបង្ហាញពីក្តីកង្វល់របស់ពួកគេក្នុងន័យស្ថាបនា និងជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ។ តាមរយៈការធ្វើការជាបណ្តាញ យើងអាចរួមគ្នាបង្កើតការផ្លាស់ប្តូរជាវិជ្ជមានលើកកម្ពស់យុត្តិធម៌និងសមភាពនៅក្នុងសហគមន៍ និងនៅក្នុងតំបន់របស់យើង ។

សៀវភៅណែនាំនេះមាន ៥ ជំពូក៖

- *ជំពូកទី១៖ ការកសាងសន្តិភាព*
- *ជំពូកទី២៖ មនុស្ស បរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍*
- *ជំពូកទី 3៖ យេនឌ័រ និងបរិស្ថាន*
- *ជំពូកទី៤៖ អភិបាលកិច្ចទឹក សិទ្ធិដីធ្លី និងយេនឌ័រ*
- *ជំពូកទី 5៖ ក្លាយជាអ្នកបណ្តុះបណ្តាល/អ្នកសម្របសម្រួល និងជាអ្នកដឹកនាំសហគមន៍*

សៀវភៅណែនាំនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍របស់ WBAB ក្នុងការធ្វើសកម្មភាពសិក្ខាសាលា និងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់ស្ត្រីមកពីសហគមន៍ផ្សេងៗក្នុងតំបន់ និងតាមរយៈការបំពេញបន្ថែម និងការផ្តល់យោបល់ពីអតីតសិស្ស មិត្តភ័ក្តិដៃគូ និងបណ្តាញដែលមានបទពិសោធន៍ធ្វើការជាមួយសហគមន៍អំពីយេនឌ័រ និងបរិស្ថាន ។

សៀវភៅណែនាំនេះគឺជាឧបករណ៍សិក្សា ដូចនេះសូមប្រើប្រាស់ក្នុងសកម្មភាពផ្សេងៗនៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សានេះ ដើម្បីរៀបចំវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលដែលសមស្របសម្រាប់យុវជនក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក ។

យើងរីករាយស្វាគមន៍រាល់មិតិយោបល់ លើការប្រើប្រាស់កម្មវិធីសិក្សានេះ!

របៀបរៀបចំសិក្ខាសាលា

ជំហានសំខាន់ៗក្នុងការរៀបចំសិក្ខាសាលា គឺអាស្រ័យលើរយៈពេលនៃសិក្ខាសាលា ចំនួនអ្នកចូលរួម និងលទ្ធភាពទទួលបានធនធានមនុស្ស ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ តាមបទពិសោធន៍របស់យើងការរៀបចំសិក្ខាសាលាអាចបែងចែកជាបីដំណាក់កាលៈ **ដំណើរការរៀបចំ ដំណើរការអនុវត្ត និងដំណើរការវាយតម្លៃ** ។ ជំហាននីមួយៗអាចកែតម្រូវនៅពេល ក្រោយបន្ថែមទៀតដោយផ្អែកលើស្ថានភាពជាក់ស្តែង ។ ជំហានទាំងនេះមានប្រយោជន៍ សម្រាប់ យើងក្នុងការរៀបចំផែន ការមុនពេលយើងរៀបចំសិក្ខាសាលា ។

របៀបរៀបចំសិក្ខាសាលា

ដំណើរការរៀបចំ
- បញ្ជាក់ពីប្រធានបទ
- និងគោលបំណងនៃសិក្ខាសាលា
- ការកសាងក្រុមនៃសិក្ខាសាលា
- ការជ្រើសរើសអ្នកចូលរួម
- ការកំណត់ពេលសម្រាប់សិក្ខាសាលា
- ទីកន្លែងនៃសិក្ខាសាលា
- និងទស្សនកិច្ចសិក្សា
- ផែនការហិរញ្ញវត្ថុ

ដំណើរការអនុវត្តន៍
- គោលបំណងនៃសិក្ខាសាលា
- សុវត្ថិភាពឌីជីថល
- សមភាពយេនឌ័រ
- ការការពារកុមារ
- រួមបញ្ចូលពិការភាព
- ការត្រៀមខ្លួនថ្នាក់អង់គ្លេស
- ច្បាប់ទូទៅ
- សម្ភារៈដែលប្រើក្នុងសិក្ខាសាលា
- សិក្ខាសាលាតូច ឬសកម្មភាព

ដំណើរការវាយតម្លៃ

មតិយោបល់ពីអ្នកចូលរួម

ដំណើរការរៀបចំ

ដំណើរការរៀបចំរួមមានៈ ការបញ្ជាក់ពីប្រធានបទ និងគោលបំណង នៃសិក្ខាសាលា ការបង្កើតក្រុមសិក្ខាសាលាការជ្រើសរើស អ្នកចូលរួមការកំណត់ពេលវេលាសម្រាប់សិក្ខាសាលា ការកំណត់ទីតាំងនៃសិក្ខាសាលា និងការធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សា និងផែនការហិរញ្ញវត្ថុ ។

1. បញ្ជាក់ពីប្រធានបទ និងគោលបំណងនៃសិក្ខាសាលា

ជំហានដំបូងគឺត្រូវបញ្ជាក់ពីប្រធានបទ និងគោលបំណងនៃសិក្ខាសាលា ។ នេះ គឺជាជំហានដ៏សំខាន់មួយក្នុង ការធានាថា អ្នកសម្រេចបានលទ្ធផលគោលដៅដែលបានរំពឹងទុក ។ ចាប់ផ្តើមដោយការសួរសំណួរខាងក្រោម ដើម្បីជួយបញ្ជាក់លើគោលបំណងរបស់អ្នកៈ

- *ហេតុអ្វីបានជាត្រូវការសិក្ខាសាលា?*
- *តើអ្នកចង់សម្រេចបានអ្វីខ្លះ?*

2. ការរៀបចំក្រុមការងារសិក្ខាសាលា

រៀបចំផែនដោយបែងចែកភារៈកិច្ចក្រុមការងារឱ្យបានច្បាស់លាស់ ដូចជាការបង្កើត និងចែកចាយទម្រង់ពាក្យស្នើសុំ ការទំនាក់ទំនងអង្គការដៃគូ ការផ្ញើលិខិតអញ្ជើញទៅវាគ្មិនរៀបចំថវិកា និងធានាកន្លែងសិក្ខាសាលាប្រកបដោយផាសុខភាព និងសុវត្ថិភាព ។

បន្ថែមពីលើការធ្វើការងារជាក្រុម អ្នកក៏អាចស្នើសុំការគាំទ្រ និងជំនួយពីអង្គការដៃគូដ៏ទៃទៀត ក្នុងផ្នែកដូចជាជំនួយផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុការចែកចាយចំណេះដឹងនិងការធ្វើបទបង្ហាញ និងការគាំទ្រក្នុងផ្នែកផ្សេងៗជាដើម ។

3. ការជ្រើសរើសអ្នកចូលរួម

មុននឹងរៀបចំសិក្ខាសាលា វាជារឿងសំខាន់ដែលត្រូវគិតអោយច្បាស់លាស់ថា តើមនុស្សប្រភេទណានឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីសកម្មភាពនោះ ។ មនុស្សដែលអ្នកជ្រើសរើស នឹងក្លាយជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់ក្នុងការសម្រេចបាននូវគោលបំណងនៃសិក្ខាសាលារបស់អ្នក ។ បន្ទាប់ពីអ្នកកំណត់អត្តសញ្ញាណក្រុមគោលដៅអ្នកអាចបង្កើតទម្រង់ពាក្យស្នើសុំជ្រើសរើសអ្នកចូលរួមបាន ។

3.1 ទម្រង់ពាក្យស្នើសុំ

នៅក្នុងទម្រង់ពាក្យស្នើសុំគួរតែមានផ្នែកមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- ព័ត៌មានអំពីអង្គការ
    - ប្រវត្តិរបស់អង្គការ
    - ការពិពណ៌នាកម្មវិធី
    - ប្រធានបទ និងគោលបំណងនៃសិក្ខាសាលា
    - អ្នកចូលរួមគោលដៅ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជ្រើសរើស
    - កាលបរិច្ឆេទ និងទីកន្លែង
    - ថ្ងៃផុតកំណត់នៃការដាក់ពាក្យ

- ព័ត៌មានអ្នកដាក់ពាក្យ
    - ព័ត៌មានទូទៅដូចជាឈ្មោះ សញ្ជាតិ និងព័ត៌មានទំនាក់ទំនង ។ អ្នកអាចជ្រើសរើសបង្កើតព័ត៌មានជាជម្រើសដូចជា ភេទ អាយុ និងជាតិសាសន៍ ដើម្បីជៀសវាងការរើសអើង ។
    - សំណួរវាយតម្លៃលើទស្សនៈ បទពិសោធន៍ និងការលើកទឹកចិត្តរបស់អ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំចូលរួមសិក្ខាសាលា ។
- ត្រូវប្រាកដថា ស្នើសុំឱ្យបេក្ខជនអាចចែករំលែកទាក់ទងនឹងអាឡែកហ្ស៊ី ការកំណត់របបអាហារ បញ្ហាសុខភាព ឬលក្ខខណ្ឌដែលត្រូវការការព្យាបាលពិសេស ។
- អ្នកអាចជ្រើសរើសទម្រង់ពាក្យស្នើសុំដែលមានការបកប្រែ ទៅជាភាសារបស់ពួកគេ និង/ឬអនុញ្ញាតឱ្យបេក្ខជនបំពេញព័ត៌មានជាភាសាមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេ ។
    - មានពីរទម្រង់ដែលអ្នកគួរតែបង្កើតទម្រង់ពាក្យសុំបានដូចជា Google Form និង Microsoft Forms.

សេចក្តីណែនាំសម្រាប់ការប្រកាសជ្រើសរើសអ្នកចូលរួមមានដូចខាងក្រោម៖

- ការប្រកាសគួរតែធ្វើឡើងយ៉ាងតិច 3 ខែជាមុន ដើម្បីទុកពេលសម្រាប់ដំណើរការជ្រើសរើស និងផ្តល់ពេលគ្រប់គ្រាន់ដល់អ្នកចូលរួមសម្រាប់ការរៀបចំឯកសារដូចជា លិខិតឆ្លងដែន និងទិដ្ឋាការ ប្រសិនបើកម្មវិធីវគ្គបណ្តុះបណ្តាលត្រូវធ្វើឡើងនៅក្រៅប្រទេស ។
- ត្រូវប្រាកដថា ការផ្សព្វផ្សាយសិក្ខាសាលារបស់អ្នកមានភាពងាយស្រួលទទួលបានព័ត៌មានសម្រាប់គ្រប់ក្រុមមនុស្សទាំងអស់ និងផ្តល់អាទិភាពលើជនពិការ និងប្រជាជននៅតំបន់ជនបទដាច់ស្រយាល ដែលប្រឈមនឹងបញ្ហាបរិស្ថានដោយផ្ទាល់ ។ ធ្វើការបោះពុម្ពកម្មវិធី និងផ្ញើឯកសារតាមប្រៃសណីយ៍ គឺជាមធ្យោបាយមួយដើម្បីទៅដល់បេក្ខជននៅតំបន់ដាច់ស្រយាល ដែលពិបាកចូលប្រើអ៊ីនធឺណិត។
- ទម្រង់ពាក្យស្នើសុំគួរតែមានផ្តល់ទៅតាមបណ្តាញទំនាក់ទំនងច្រើនប្រភេទនៅក្នុងបរិបទខ្លះ ប្រព័ន្ធអ៊ីម៉ែល និង ហ្វេសប៊ុក មិនអាចប្រើបានទេ ។ ជាឧទាហរណ៍ ការប្រើវីឆាត (WeChat) នឹងជួយអោយអ្នកអាចរកអ្នកចូលរួមដែលត្រូវទៅនឹងកម្មវិធីដូចជាប្រទេសចិនជាដើម ហើយទម្រង់ដ៏ទៃទៀតដូចជា Signal នឹង Protonmail អាចជួយការពារសុវត្ថិភាពអ្នកដាក់ពាក្យចូលរួម ប្រសិនបើជាតំបន់សេរើបទៅលើបញ្ហានោះ ។

- អ្នកអាចចែករំលែកទម្រង់ពាក្យសុំតាមរយៈគេហទំព័ររបស់អង្គការ ឬវេទិកាប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម ។ ជាងនេះទៅទៀត អ្នកអាចអញ្ជើញសមាជិក និងដៃគូបណ្ដាញរបស់ស្ថាប័នអ្នក ដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មានឱ្យបានកាន់តែទូលំទូលាយ ។
- ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយសិក្ខាសាលារបស់អ្នកនៅលើប្រព័ន្ធអនឡាញ អ្នកអាចបង្កើតការបង្ហោះលើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម (ហ្វេសបុក) ដែលមានតំណភ្ជាប់ទៅកាន់ទម្រង់ពាក្យស្នើសុំ ។

3.2 លក្ខខណ្ឌនៃការជ្រើសរើស

ក្នុងការរៀបចំសិក្ខាសាលាមួយសម្រាប់ប្រជាជន និងសហគមន៍ដែលខ្វះខាតក្នុងបណ្ដាប្រទេសក្នុងតំបន់ទន្លេមេគង្គ យើងត្រូវដឹងថាយើងចង់ជ្រើសរើសមនុស្សប្រភេទណា ។ ជាទូទៅ ស្ថាប័នមានគោលការណ៍ផ្ទាល់ខ្លួនសម្រាប់ជ្រើសរើសអ្នកចូលរួមដូចជា ប្រវត្តិអប់រំ កម្រិតភាសាអង់គ្លេស បទពិសោធន៍ការងារដែលពាក់ព័ន្ធ ។ ល ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដើម្បីជ្រើសរើសមនុស្សមកពីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍ដែលខ្វះខាតយើងត្រូវចាំថា ពួកគេប្រហែលជាមិនមានឱកាសស្មើគ្នាចំពោះប្រជាជននៅក្នុងសហគមន៍ទីក្រុង ដោយសារទីតាំង និងកម្រិតនៃការទទួលបានការអប់រំផ្លូវការរបស់ពួកគេ ។ ដូច្នេះនៅពេលជ្រើសរើសអ្នកចូលរួម ត្រូវប្រាកដថាមិនត្រូវមើលតែមើលការអប់រំផ្លូវការរបស់ពួកគេ កម្រិតភាសាអង់គ្លេស និងបទពិសោធន៍ការងារប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈនោះទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញ អ្នករៀបចំគួរតែពិចារណាពីបទពិសោធន៍ជីវិតរបស់អ្នកដាក់ពាក្យ ការលះបង់ចំពោះសហគមន៍របស់ពួកគេ និងការលើកទឹកចិត្តផ្ទាល់ខ្លួន និងការចាប់អារម្មណ៍នៅក្នុងសិក្ខាសាលា ។ យើងស្នើឱ្យអ្នកផ្ដល់អាទិភាពទីមួយដល់បេក្ខជនដែលមានឱកាសតិចជាងមុន និងអ្នកដែលមកពីសហគមន៍ ដែលរងផលប៉ះពាល់ ដោយផ្ទាល់ដោយយុត្តិធម៌បរិស្ថាន និងបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស ។

ដើម្បីជ្រើសរើសអ្នកចូលរួម អ្នកបណ្ដុះបណ្ដាល ឬក្រុមរៀបចំគួរតែបញ្ជាក់លក្ខណៈសម្បត្តិដែលចង់បានរបស់អ្នកចូលរួម ។ ឧទាហរណ៍នៃលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជ្រើសរើសអាចរួមមានយុវជនជនជាតិដើមភាគតិច ឬជនជាតិភាគតិចដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទ ហើយមិនដែលមានឱកាសចូលរួមវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលក្នុងស្រុកឬក្នុងតំបន់យុវជនដែលរស់នៅក្នុងអាងទន្លេមេគង្គ ឬទន្លេសាល់វីន ដែលសហគមន៍របស់ពួកគេកំពុងប្រឈមមុខ នឹងយុត្តិធម៌បរិស្ថាន និងបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្សរវាង អាយុ 18-30 ។ ល ។

វាក៏សំខាន់ផងដែរក្នុងការពិភាក្សាជាមួយក្រុមរបស់អ្នកថាតើអ្នកចូលរួមប៉ុន្មាននាក់នឹងត្រូវបានទទួលយកដើម្បីចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលានីមួយៗ ភាពចម្រុះភេទ និងជនជាតិភាគតិច និងរយៈពេលនៃសិក្ខាសាលា។

3.2.1 ពាក្យស្នើសុំដោយផ្ទាល់

ការទទួលពាក្យស្នើសុំដោយផ្ទាល់ពីបេក្ខជនខ្លួនឯងនឹងនាំឱ្យយើងស្គាល់បុគ្គល ស្ថាប័ន និង/ឬដៃគូថ្មីៗបន្ថែមទៀត ដើម្បីជួយបង្កើតសម្ព័ន្ធភាពថ្មី ។ បន្ទាប់ពីអ្នករៀបចំបានទទួលពាក្យស្នើសុំហើយ វាជារឿងសំខាន់ក្នុងការត្រួតពិនិត្យរាល់កម្មវិធីទាំងអស់ដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ដើម្បីមើលថាតើបុគ្គលម្នាក់ៗមានការចាប់អារម្មណ៍ និងជំរុញទឹកចិត្តយ៉ាងណាក្នុងការចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលានេះ ។ ដើម្បីជួយអ្នកជ្រើសរើស 'បេក្ខជនត្រឹមត្រូវ' អ្នកអាចពិនិត្យមើល

គោលការណ៍ និងបេសកកម្មរបស់ស្ថាប័ន ដើម្បីប្រាកដថាអ្នកកំពុងទៅដល់ក្រុមគោលដៅរបស់អ្នក ។ យើងផ្តល់ឧទាហរណ៍មួយចំនួននៅក្នុងផ្នែកលក្ខខណ្ឌជ្រើសរើសអ្នកចូលរួមខាងក្រោម ។

3.2.2 ចូលរួមដែលណែនាំដោយដៃគូស្ថាប័នអង្គការផ្សេងៗ

អ្នកអាចស្នើឱ្យអង្គការដៃគូក្នុងស្រុក ឬក្រុមនានា ណែនាំបេក្ខជនដែលសមរម្យសម្រាប់សិក្ខាសាលារបស់អ្នក ព្រោះពួកគេនឹងមានទំនាក់ទំនងខ្លាំងជាមួយយុវជន និងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ហើយអាចជួយអ្នកក្នុងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននៅថ្នាក់ភូមិ និងទាក់ទងអ្នកដាក់ពាក្យដោយផ្ទាល់ ដើម្បីជួយពួកគេបំពេញការងារក្នុងទម្រង់ពាក្យស្នើសុំ ។ នៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួន បេក្ខជនមិនអាចចូលប្រើអ៊ីនធឺណិតបានទេ ហើយជារឿយៗមិនមានកុំព្យូទ័រយួរដៃផ្ទាល់ខ្លួនទេ ។ ក្នុងករណីនេះ អង្គការដៃគូអាចចែកចាយទម្រង់ពាក្យសុំច្បាប់ចម្លង ដល់យុវជនដែលចាប់អារម្មណ៍ក្នុងសិក្ខាសាលា ដូច្នេះដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងដំណើរការជ្រើសរើសបុគ្គលិក ។

3.3 ការសម្ភាសន៍អ្នកដាក់ពាក្យ

អ្នករៀបចំអាចជ្រើសរើសធ្វើការសម្ភាសន៍ទល់មុខគ្នា ឬសម្ភាសន៍តាមអ៊ីនធឺណិត ។ តាមរយៈការសម្ភាសន៍ អ្នករៀបចំនឹងមិនត្រឹមតែដឹងអំពីបេក្ខជនពីទម្រង់ពាក្យស្នើសុំរបស់ពួកគេប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏នឹងសិក្សាអំពីបេក្ខជនតាមរយៈការសន្ទនាស៊ីជម្រៅផងដែរ ។ ការសម្ភាសន៍ នឹងជួយអ្នករៀបចំរៀនអំពីប្រវត្តិរបស់អ្នកដាក់ពាក្យ ការលើកទឹកចិត្តផ្ទាល់ខ្លួន និងការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ពួកគេ។ អ្នករៀបចំគួរតែសួរអ្នកចូលរួមនូវមធ្យោបាយងាយស្រួលបំផុតដើម្បីបន្តការសម្ភាសន៍ ។ ក្នុងករណីខ្លះ អ្នកចូលរួមប្រហែលជាមិនចង់បង្ហាញមុខរបស់ពួកគេ តាមអ៊ីនធឺណិតសម្រាប់ហេតុផលសុវត្ថិភាព ដូច្នេះអ្នករៀបចំគួរតែគោរពជម្រើសរបស់ពួកគេ និងការពារសិទ្ធិរបស់ពួកគេ ។ ក្នុងការធ្វើការសម្ភាសន៍ វាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ក្នុងការយកលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការជ្រើសរើសមកពិចារណា ។

4. កំណត់ពេលវេលាសម្រាប់សិក្ខាសាលា

រយៈពេលសិក្ខាសាលា

ត្រូវប្រាកដថាត្រូវទៅនឹងគោលដៅនៃសិក្ខាសាលាជាមួយនឹងរយៈពេលសិក្ខាសាលា ។

គន្លឹះនៃការដាក់កាលបរិច្ឆេទនៃសិក្ខាសាលា៖

ពិភាក្សាក្នុងក្រុមរបស់អ្នកអំពីកាលបរិច្ឆេទសមស្រប ដើម្បីរៀបចំសិក្ខាសាលា ។ ការណែនាំរួមមាន៖

- ក្នុងឱកាសវិស្សមកាលរបស់សិស្ស ដើម្បីឲ្យអ្នកចូលរួមមានឱកាសចូលរួមកាន់តែច្រើន
- ក្នុងរដូវប្រាំងជាជាងរដូវវស្សាដើម្បីអោយការធ្វើដំណើរ ទៅសិក្ខាសាលាកាន់តែមានភាពងាយស្រួល និងសុវត្ថិភាពសម្រាប់អ្នកចូលរួម
- ជៀសវាងការរៀបចំសិក្ខាសាលាតាមអ៊ីនធឺណិតនៅរដូវវស្សា ព្រោះអាកាសធាតុមិនល្អជួនកាលបណ្តាលឱ្យដាច់ចរន្តអគ្គិសនី និងបញ្ហាអ៊ីនធឺណិត

អ្នករៀបចំគួរតែគិតគូរពីសុវត្ថិភាពរបស់អ្នកចូលរួម ក្នុងការធ្វើដំណើរទៅចូលរួមសិក្ខាសាលាដោយពិចារណាថា ជនពិការ និងអ្នកដែលមិនមានទំនាក់ទំនងនៅក្នុងរាជធានី ឬមិនធ្លាប់ធ្វើដំណើរទៅក្រៅប្រទេស អាចត្រូវការជំនួយពិសេស ។

5. ទីកន្លែងសិក្ខាសាលា និងកម្មវិធីសិក្សា

5.1 ទីកន្លែងសិក្ខាសាលា

សកម្មភាពនៅក្នុងសៀវភៅណែនាំនេះទាមទារទីធ្លាទូលាយ និងកន្លែងដែលមានបរិយាកាសល្អ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នេះអាស្រ័យលើភាពដែលអាចរកបានទីកន្លែងទំនេរសម្រាប់សិក្ខាសាលា។

គំនិតដែលគួរពិចារណាៈ

- ទីតាំងគួរតែស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ស្ងប់ស្ងាត់ មិនមានសំលេងរំខានពីខាងក្រៅ
- យើងសូមណែនាំអ្នកឱ្យរៀបចំសិក្ខាសាលានៅក្នុង ឬក្បែរសហគមន៍មួយ ដូច្នេះអ្នកចូលរួមអាចទទួលបានបទពិសោធន៍ពីធម្មជាតិ និងរបៀបរស់នៅរបស់មនុស្សក្នុងតំបន់
- ប្រសិនបើអាចធ្វើបាន វាជាការល្អក្នុងការគាំទ្រសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក ដោយជួលប្រជាជនក្នុងតំបន់ឱ្យផ្គត់ផ្គង់អាហារពីកសិដ្ឋានរបស់ពួកគេ និងរៀបចំអាហារសម្រាប់អ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលា
- វាគួរតែមានភាពងាយស្រួលក្នុងការធ្វើដំណើរទៅកាន់កន្លែងសិក្ខាសាលា និងទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យក្នុងករណីមានអាសន្ន ឬឈឺ
- ជ្រើសរើសសហគមន៍ដែលមានបទពិសោធន៍ និងមានជាសុខភាពក្នុងការធ្វើជាក្រុមនៅខាងក្រៅ និងរកកន្លែងស្នាក់នៅ

5.2 កម្មសិក្សា

សម្រាប់ការរៀននៅក្រៅ ឬកម្មសិក្សា សូមជ្រើសរើសទីតាំងដែលត្រូវនឹងប្រធានបទនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ។ ទីតាំងធ្វើដំណើរមិនគួរនៅឆ្ងាយពេកពីកន្លែងរៀននោះទេ ដើម្បីកុំឱ្យអ្នកចូលរួមធុញទ្រាន់ក្នុងការធ្វើដំណើរ ។

ឧទាហរណ៍ ប្រសិនបើសិក្ខាសាលាផ្តោតលើបញ្ហារុករករ៉ែអ្នកអាចផ្តល់ឱកាសសម្រាប់អ្នកចូលរួមដើម្បីរៀនពីសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ពីការជីកយករ៉ែ ។

មុនពេលទៅលេងសហគមន៍ ចាំបាច់ត្រូវការសុំការអនុញ្ញាត ។ ដើម្បីស្នើសុំការអនុញ្ញាត អ្នកអាចទូរស័ព្ទទៅអ្នកដឹកនាំសហគមន៍ឬផ្ញើលិខិតមួយ ។ នៅពេលដែលអាចធ្វើទៅបាន វាជាការល្អបំផុតក្នុងការទៅលេងសហគមន៍ដោយផ្ទាល់ ដើម្បីជួបជាមួយអ្នកដឹកនាំក្នុងតំបន់ និងរៀបចំការដឹកជញ្ជូននៃការធ្វើដំណើរ ។ សូមប្រាកដថាត្រូវគ្រប់គ្រងពេលវេលាឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងគិតគូរពីសុវត្ថិភាពរបស់អ្នកចូលរួមដំណើរកម្សាន្ត និងម្ចាស់ផ្ទះសហគមន៍ មកពិចារណាដោយប្រុងប្រយ័ត្ន។

6. ផែនការហិរញ្ញវត្ថុ

យើងណែនាំអ្នកឱ្យរៀបចំថវិកាសិក្ខាសាលាយ៉ាងហោចណាស់ 2-3 ខែមុនពេលសិក្ខាសាលា ។ នៅពេលអ្នកព្រាងថវិកា សូមពិចារណាព័ត៌មានខាងក្រោម ដើម្បីរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង៖

- តម្លៃជួលកន្លែង
- កន្លែងស្នាក់នៅសម្រាប់អ្នកចូលរួម និងគ្រូបណ្តុះបណ្តាល
- អាហារ
- ការដឹកជញ្ជូន
- កន្លែងស្នាក់នៅ
- សម្ភារៈ
- ប្រាក់ឧបត្ថម្ភសម្រាប់គ្រូបណ្តុះបណ្តាល
- ថ្លៃបកប្រែ
- ថ្លៃទិដ្ឋាការសម្រាប់អ្នកចូលរួម
- ធានារ៉ាប់រងលើការធ្វើដំណើរ

សូមប្រាកដថាធានាបាននូវថវិកាគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការធានារ៉ាប់រងការធ្វើដំណើររបស់អ្នកចូលរួម ព្រោះវាមានសារៈសំខាន់ និងមានប្រយោជន៍ក្នុងករណីមានឧបទ្ទវហេតុ ឬជំងឺផ្សេងៗ ។

ដំណើរការអនុវត្ត

ដំណើរការអនុវត្តមាននៅក្នុងជំពូកទី 1-5 នៃកម្មវិធីសិក្សានេះ។ ដើម្បីចាប់ផ្តើមដំណើរការនេះ សូមពិចារណាដូចខាងក្រោម៖

1. គោលបំណងនៃសិក្ខាសាលា

ដើម្បីធានាថាសិក្ខាកាមយល់អំពីគំនិតដែលនៅពីក្រោយសិក្ខាសាលា គ្រូឧទ្ទេសគួរតែប្រាប់ពួកគេអំពីគោលបំណងនៃសិក្ខាសាលាទាំងសរុប និងវគ្គនីមួយៗ ។ ជាឧទាហរណ៍ គោលបំណងនៃសិក្ខាសាលានេះ គឺដើម្បីជួយយុវជនឱ្យយល់អំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេស្វែងយល់អំពីយេនឌ័រ និងការរួមរស់ក្នុងភាពចម្រុះ ដើម្បីលើកកម្ពស់ភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាន និងចំណេះដឹង ឬលុបបំបាត់ការរើសអើង និងឧបសគ្គនានា ដើម្បីធ្វើការរួមគ្នាសម្រាប់អនាគតនៃយុវជនក្នុងតំបន់ ។

2. សុវត្ថិភាពឌីជីថល

ដោយសារមនុស្សដែលចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលារបស់អ្នកនឹងត្រូវបន្តប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នាទៅវិញទៅមកមុនកំឡុងពេល និងក្រោយសិក្ខាសាលា វាជាការសំខាន់ណាស់ដែលត្រូវដោះស្រាយឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវរាល់បញ្ហាសុវត្ថិភាព និងឯកជនភាពនៅពេលអ្នកធ្វើការជាមួយម្ចាស់ជំនួយ គ្រូបណ្តុះបណ្តាល ក្រុមរៀបចំ និងអ្នកចូលរួមសិក្ខាសាលា ។ ជាពិសេសនៅពេលមានអ្នកចូលរួមមក ពីប្រទេសផ្សេងៗគ្នាដែលមានភាពរសើបនយោបាយខុសៗគ្នា ។

ខាងក្រោមនេះជាការពិចារណាជាមូលដ្ឋានមួយចំនួនសម្រាប់មនុស្សគ្រប់គ្នា ហើយគួរតែត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្ន៖

- ត្រូវដឹងថាតើបណ្តាញទំនាក់ទំនងណាខ្លះគួរប្រើ (អ៊ីមែល ហ្វេសប៊ុក វីឆាត/WeChat ឬទម្រង់ផ្សេងទៀត)
  ហើយពិចារណាពីហានិភ័យដែលអាចកើតមានចំពោះមនុស្សដែលអ្នកកំពុងទាក់ទងជាមួយ ។ ត្រូវប្រាកដថាដំបូងអ្នកត្រូវសួរអ្នកចូលរួមពីប្រទេសនីមួយៗថាតើបណ្តាញមួយណាដែលពួកគេចង់ប្រើដើម្បីទំនាក់ទំនង ។
- កុំផ្តល់ពាក្យសម្ងាត់របស់អ្នកទៅនរណាម្នាក់ដើម្បីចូលប្រើកុំព្យូទ័រយួរដៃ ទូរស័ព្ទ អ៊ីមែល ។ល។
- ព្យាយាមឱ្យអស់ពីសមត្ថភាពដើម្បីរក្សាកុំព្យូទ័រ កុំព្យូទ័រយួរដៃ និង/ឬទូរស័ព្ទរបស់អ្នកគ្មានមេរោគ ។ សម្អាតឧបករណ៍របស់អ្នកឱ្យបានញឹកញាប់ ហើយធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពពួកវាជាមួយកម្មវិធីប្រឆាំងមេរោគ និងកម្មវិធី firewall ។
- កុំធ្វើការជាមួយព័ត៌មានរសើបនៅលើកុំព្យូទ័រសាធារណៈ ឬតាមរយៈការតភ្ជាប់អ៊ីនធឺណិតសាធារណៈ ។ រាល់ឯកសារដែលបានបើក ឬអត្ថបទដែលអាននៅលើអ៊ីនធឺណិតអាចចូលប្រើបានយ៉ាងងាយស្រួលដោយភាគីទីបី ដែលអាចនាំឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់ ។

- ទាញយកឯកសារសំខាន់ៗដើម្បីពិនិត្យមើលតែនៅក្នុងបរិយាកាសអនឡាញដែលមានសុវត្ថិភាពប៉ុណ្ណោះ ។ តែងតែបម្រុងទុកព័ត៌មានរបស់អ្នកនៅលើពពក ឬបន្ទះ USB ។
- រក្សាពាក្យសម្ងាត់របស់អ្នក និងការចូលប្រើការបម្រុងទុកជាមុន ។
- ប្រសិនបើអ្នកត្រូវតែចូលប្រើអ៊ីមែលរបស់អ្នក ឬធ្វើការនៅលើកុំព្យូទ័រសាធារណៈនៅក្នុងហាងអ៊ីនធឺណិតឬបណ្ណាល័យ សូមកុំឱ្យកុំព្យូទ័ររក្សាទុកពាក្យសម្ងាត់របស់អ្នក ហើយត្រូវប្រាកដថាអ្នកសម្អាតទិន្នន័យរុករក និងពាក្យសម្ងាត់ទាំងអស់មុនពេលចាកចេញ ។
- ក្នុងអំឡុងពេលសិក្ខាសាលា វាជារឿងសំខាន់ក្នុងការជូនដំណឹងដល់អ្នកចូលរួមអំពីសុវត្ថិភាពឌីជីថល ។ ជាឧទាហរណ៍ សួរអ្នកចូលរួមថាតើពួកគេមានអារម្មណ៍សុវត្ថិភាពក្នុងការបង្ហាញក្នុងរូបថតនៅលើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម ឬថាតើវាមិនអីទេក្នុងការប្រើឈ្មោះពិតរបស់ពួកគេនៅលើគេហទំព័ររបស់អង្គការ ឬនៅលើគេហទំព័រហ្វេសប៊ុក។
- ធ្វើការវាយតម្លៃជុំវិញរបស់អ្នកជាប្រចាំដោយគិតគូរអំពីសុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខ ហើយប្រសិនបើមានការព្រួយបារម្ភណាមួយកើតឡើង សូមពិភាក្សារឿងនេះជាមួយក្រុមរបស់អ្នក ។

3. សមភាពយេនឌ័រ

ការបៀតបៀនផ្លូវភេទត្រូវបានកំណត់ថាជាអំពើជំរុញផ្លូវភេទដែលមិនពេញចិត្ត ការបបួលរួមភេទ និងការប្រព្រឹត្តដោយពាក្យសម្តី ឬទង្វើនៃការបៀតបៀនផ្សេងទៀត ។ ការបៀតបៀនផ្លូវភេទកើតឡើងនៅពេលដែល៖

- ការប្រព្រឹត្តសកម្មភាពជាការបំពានដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោលដោយបុគ្គល ឬជាក្រុម
- ការគម្រាមកំហែងលើការសម្រេចចិត្តក្នុងការងារ ឬឱកាសផ្សេងទៀតដែលប៉ះពាល់ដល់បុគ្គល
- ទង្វើ ឬការប្រព្រឹត្តដែលមានឥទ្ធិពលធ្វើឲ្យបរិយាកាសនៅកន្លែងការងារអាប់អួរ គំរាមកំហែង ឬប្រមាថមើលងាយ

និយោជិត ឬអ្នកចូលរួមសិក្ខាសាលាណាដែលមានអារម្មណ៍ថាខ្លួនអាចទទួលរងការបៀតបៀនផ្លូវភេទ ឬមានអាកប្បកិរិយាមិនសមរម្យណាមួយទាក់ទងនឹងផ្លូវភេទ គួរតែត្រូវបានលើកទឹកចិត្តយ៉ាងខ្លាំងដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅកាន់អ្នករៀបចំសិក្ខាសាលាដោយផ្ទាល់ ។ ត្រូវជូនដំណឹងដល់អ្នកចូលរួមឲ្យដឹងថាពាក្យបណ្តឹងនឹងត្រូវបានដោះស្រាយដោយសុវត្ថិភាព និងសម្ងាត់ ។ ពាក្យបណ្តឹងត្រូវតែធ្វើការស៊ើបអង្កេតភ្លាមៗ និងចាត់វិធានការសមស្របចំពោះជនល្មើស ។

អនុសាសន៍ដើម្បីកសាងឱកាសស្មើគ្នា៖

- លើកទឹកចិត្តឲ្យយុវជនចូលរួមក្នុងការពិភាក្សាអំពីទំនាក់ទំនងដែលមានសុខភាពល្អ ស្មើភាព និងបង្រៀនពួកគេឱ្យដោះស្រាយជម្លោះក្នុងលក្ខណៈប្រកបដោយការគោរព និងអហិង្សា
- លើកទឹកចិត្តស្ត្រី និងយុវជនឱ្យស្វែងយល់ពីផលប៉ះពាល់នៃអត្តសញ្ញាណយេនឌ័របែបប្រពៃណី
- ផ្តល់ឱកាសដូចគ្នាដោយមិនគិតពីភេទ ឬពូជសាសន៍
- ជួយស្ត្រីវ័យក្មេងឱ្យទទួលបានឱកាសផ្សេងៗ
- បង្កើនលទ្ធភាពរបស់ស្ត្រី ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការអភិវឌ្ឍ និងលើកកម្ពស់វិជ្ជាជីវៈ
- ហាមឃាត់ការរើសអើងប្រឆាំងនឹងអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា

4. ការការពារកុមារ

ក្នុងការធ្វើការជាមួយយុវជន វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការធ្វើឱ្យប្រាកដថាកុមារ ឬយុវជនទាំងអស់មានសុវត្ថិភាពនៅពេលចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលា ។ បុគ្គលទាំងអស់ដែលទាក់ទងជាមួយអ្នករួមទាំងបុគ្គលិក អ្នកហាត់ការ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល សិស្ស និងអតីតសិស្ស តម្រូវឱ្យគោរពតាមគោលការណ៍ខាងក្រោម គោលនយោបាយការពារកុមារ៖

- ប្រព្រឹត្តចំពោះកុមារទាំងអស់ ការគោរពដោយមិនគិតពីពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា ទស្សនៈ សញ្ជាតិ ជាតិសាសន៍ ដើមកំណើតសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ ពិការភាព ឬស្ថានភាពផ្សេងទៀតឡើយ
- មុនពេលថតរូប ឬថតវីដេអូរបស់កុមារ ត្រូវជូនដំណឹង និងទទួលបានការយល់ព្រមពីអាណាព្យាបាល ឬឪពុកម្តាយរបស់ពួកគេ ដោយធានាថាពួកគេយល់ពីរបៀបដែលរូបភាពនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់
- វាយតំលៃ និងព្យាយាមអនុវត្តតាមប្រពៃណីក្នុងស្រុក
- ត្រូវប្រាកដថារូបភាពរបស់កុមារបង្ហាញពួកគេក្នុងលក្ខណៈថ្លៃថ្នូរ និងគួរឱ្យគោរពដោយយកចិត្តទុកដាក់ថារបៀបដែលពួកគេស្លៀកពាក់និងមិនយកពួកគេឱ្យ តំណាងក្នុងលក្ខណៈងាយរងគ្រោះឬជាផ្នែកនៃការបង្កលក្ខណៈឲ្យកុមាររងគ្រោះ ផ្សេងៗ
- ស្លាកឯកសារនៃរូបភាពដោយប្រើតែឈ្មោះរបស់កុមារ និងឈ្មោះខេត្ត/តំបន់មួយតែប៉ុណ្ណោះ
- កុំប្រើភាសា ឬអាកប្បកិរិយាចំពោះកុមារដែលមិនសមរម្យ បៀតបៀន រំលោភបំពាន ញុះញង់ផ្លូវភេទមានបំណងធ្វើឱ្យអាម៉ាស់ ឬវប្បធម៌មិនសមរម្យ

- កុំចូលរួមជាមួយកុមារក្នុងទម្រង់នៃសកម្មភាពផ្លូវភេទ ឬអំពើណាមួយរួមទាំងការបង់ប្រាក់សម្រាប់សេវាផ្លូវភេទ ឬសកម្មភាពផ្សេងៗ
- ត្រូវប្រាកដថានៅពេលណាដែលអាចធ្វើទៅបាន បុគ្គលិកមិនត្រូវបានដាក់ឱ្យនៅក្នុងទីតាំងដែលពួកគេនៅម្នាក់ឯងជាមួយកុមារ ឬកុមារដោយមានវត្តមានមនុស្សពេញវ័យផ្សេងទៀតនៅពេលធ្វើការនៅជិតកុមារ
- កុំដេកនៅជិតកុមារ ឬកុមារដែលមិនមានការត្រួតពិនិត្យ លុះត្រាតែចាំបាច់ (នេះមិនរាប់បញ្ចូលកូនរបស់អ្នក ឬក្នុងករណីដែលអ្នកកំពុងដើរតួជាអ្នកអាណាព្យាបាល)
- កុំទៅលេងផ្ទះរបស់កុមារតែម្នាក់ឯង ឬអញ្ជើញកុមារដែលមិនបានរួមដំណើរទៅផ្ទះ ឬកន្លែងស្នាក់នៅរបស់អ្នក លុះត្រាតែពួកគេប្រឈមមុខនឹងការរងរបួស ឬគ្រោះថ្នាក់ភ្លាមៗ
- កុំកាន់ ថើប ឱប ថើប ឬប៉ះកុមារតាមរបៀបមិនសមរម្យ
- ជៀសវាងការទំនាក់ទំនងរាងកាយមិនសមរម្យជាមួយកុមារ ដូចជាការចូលរួមក្នុងលេងហ្គេម
- កុំប្រើកុំព្យូទ័រ ទូរសព្ទដៃ វីដេអូ និងកាមេរ៉ាឌីជីថល ដើម្បីកេងប្រវ័ញ្ច ឬបៀតបៀនកុមារ ឬចូលមើលរូបភាពអាសអាភាសរបស់កុមារ
- មិនត្រូវអត់ទោស ឬចូលរួមក្នុងសកម្មភាពទាក់ទងនឹងកុមារណាដែលខុសច្បាប់ គ្មានសុវត្ថិភាព ឬបំពាន

4.1 ការកេងប្រវ័ញ្ចលើកុមារ

- កុំបំពានលើមុខតំណែងរបស់អ្នកដោយការកាត់ទុកជំនួយវិជ្ជាជីវៈ ឬផ្តល់ការព្យាបាលដោយអនុគ្រោះ អំណោយ ឬការបង់ប្រាក់ប្រភេទណាមួយដល់កុមារ ឬបុគ្គលផ្សេងទៀតដែលទាក់ទងនឹងកុមារ ដើម្បីទាមទារនូវទម្រង់នៃអត្ថប្រយោជន៍ ឬការអនុគ្រោះផ្លូវភេទពីកុមារ។
- បដិសេធមិនជួលកុមារឱ្យធ្វើការងារក្នុងតំបន់ ឬការងារផ្សេងទៀតដែលមិនសមស្របទៅតាមអាយុ ឬដំណាក់កាលនៃការអភិវឌ្ឍន៍ ដែលរំខានដល់ពេលវេលារបស់ពួកគេសម្រាប់ការអប់រំ និងសកម្មភាពកម្សាន្ត ឬធ្វើឱ្យពួកគេប្រឈមនឹងការរងរបួស។

4.2 ការវាយតម្លៃហានិភ័យ

- នៅពេលគ្រប់គ្រងករណីដែលបានកំណត់អត្តសញ្ញាណ ឬសង្ស័យថាមានការរំលោភបំពានលើកុមារ សូមដាក់កុមារជាអាទិភាពទីមួយ
- រាយការណ៍ភ្លាមៗអំពីកង្វល់ ឬការចោទប្រកាន់អំពីការកេងប្រវ័ញ្ចលើកុមារ និងការរំលោភបំពាន និងការមិនអនុលោមតាមគោលនយោបាយ ស្របតាមនីតិវិធីនៃអង្គការរបស់អ្នក។

ករណីរំលោភបំពានទាំងអស់ត្រូវតែដោះស្រាយក្នុងលក្ខណៈសម្ងាត់ ដែលមិនបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ជនរងគ្រោះ ឬអ្នកដែលរាយការណ៍អំពីការរំលោភបំពាន

- រាយការណ៍ភ្លាមៗអំពីកង្វល់ទាក់ទងនឹងក្មេងស្រីដែលអាចប្រឈមមុខនឹងការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ (ឧ. ការបង្ខំឱ្យរៀបការ។ល។)
- ទូរស័ព្ទទៅភ្នាក់ងារការពារកុមារ និងប៉ូលីសមូលដ្ឋានភ្លាមៗ ហើយអនុវត្តតាមគោលការណ៍ និងនីតិវិធីក្នុងតំបន់ នៅពេលមានការរំលោភបំពានលើកុមារ
- ប្រសិនបើបុគ្គលិកណាម្នាក់របស់អ្នកបំពានគោលការណ៍ មិនថាក្នុង ឬក្រៅបរិបទនៃការងារ តាមរបៀបព្រហ្មទណ្ឌ រំលោភសិទ្ធិកុមារយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ឬបំពានគោលការណ៍ និងស្តង់ដារដែលមាននៅក្នុងឯកសារនេះ អ្នកត្រូវតែចាត់វិធានការវិន័យជាបន្ទាន់ និង សកម្មភាពផ្សេងទៀតដែលអាចសមស្របនឹងកាលៈទេសៈ។ នេះអាចមានន័យថា វិធានការវិន័យត្រូវអនុវត្តតាំងពីពេលចាប់ផ្តើមរហូតដល់បញ្ចប់ការងារ ។

5. ការដាក់បញ្ចូលជនមានពិការភាព

សូមប្រាកដថាទម្រង់ពាក្យស្នើសុំរបស់អ្នក និងព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធអាចចូលប្រើប្រាស់បាន និងស្វាគមន៍ចំពោះយុវជនពិការ។ ត្រូវប្រាកដថាបរិយាកាសដែលបានសាងសង់ដូចជាការិយាល័យ កន្លែងបណ្តុះបណ្តាល ទីតាំងគម្រោង និងកន្លែងប្រជុំ អាចងាយស្រួលចំពោះជនមានពិការភាពចូលរួម ។ គាំទ្រជនមានពិការភាពនៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃសិក្ខាសាលា ហើយផ្តល់ឱកាសឱ្យពួកគេចូលរួមដូចអ្នកចូលរួមផ្សេងទៀតទាំងអស់ ។

យើងក៏សូមផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យអ្នកអនុវត្តគោលនយោបាយសម្រាប់ជនពិការភាពដែលមានដូចខាងក្រោម។

5.1 ការយល់ដឹង

- ធានាឱ្យបុគ្គលិក និងដៃគូមានការយល់ដឹងអំពីគោលការណ៍នៃការអភិវឌ្ឍ រួមបញ្ចូលជនមានពិការភាព និងរបៀបដែលវាស្របនឹងវិធីសាស្ត្រផ្អែកលើសិទ្ធិ ការវាយតម្លៃ និងដោះស្រាយតម្រូវការការកសាងសមត្ថភាពដែលកំពុងបន្តរបស់ពួកគេ ។
- ធានាថាបុគ្គលិកមានចំណេះដឹង និងសមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រជាក់ស្តែង ដើម្បីលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ជនមានពិការភាព រួមទាំងចំណេះដឹងទៅលើឥរិយាបទ ជំនឿ និងពាក្យ ឬភាសាក្នុងស្រុកដែលប្រើចំពោះជនមានពិការភាព

- ស្វែងរកឱកាសដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងដល់សហគមន៍អំពីជនមានពិការភាពនៅក្នុងកម្មវិធីសកម្មភាព ទាំងការយល់ដឹងអំពីបរិបទក្នុងតំបន់ និងផលប៉ះពាល់លើជនមានពិការភាព ដោយលើកកម្ពស់ការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបទអវិជ្ជមាន និងការប្រមាថមើលងាយលើជនពិការភាព

5.2 ភាពស្មើរគ្នានៃការទទួលយក

- ពិចារណាលើប្រភេទឧបសគ្គផ្សេងៗចំពោះការដាក់បញ្ចូលជនមានពិការភាព (បរិស្ថាន ឥរិយាបទ ស្ថាប័ននិងទំនាក់ទំនង) ដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងផ្នែកសរសេរកម្មវិធីហើយស្វែងរកដំណោះស្រាយទាំងនេះ
- ធានាឱ្យមានការចូលរួមពេញលេញរបស់ជនមានពិការភាពទៅតាមកម្រិត និងផ្នែកផ្សេងៗនៃសកម្មភាព
- រៀបចំសិក្ខាសាលា ឬសកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីជនមានពិការភាព និងការដាក់បញ្ចូលសម្រាប់បុគ្គលិក ដៃគូ អតីតសិស្ស និងសមាជិកសហគមន៍

6. ថ្នាក់ត្រៀមភាសាអង់គ្លេស

គោលបំណងនៃការចូលរៀនថ្នាក់ភាសាអង់គ្លេសក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលមានដូចខាងក្រោម៖

- ដើម្បីបង្កើនភាសាអង់គ្លេសរបស់អ្នកចូលរួម
- ដើម្បីបង្កើនទំនុកចិត្តរបស់អ្នកចូលរួម
- ដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹងជាមូលដ្ឋានអំពីបរិស្ថាន និងយេនឌ័រ ដោយប្រើភាសាអង់គ្លេស
- ដើម្បីផ្តល់កន្លែងងាយស្រួលសម្រាប់អ្នកចូលរួមក្នុងការនិយាយភាសាអង់គ្លេសមុនពេលពួកគេជួបមុខគ្នានៅក្នុងសិក្ខាសាលា

ថ្នាក់ភាសាអង់គ្លេសអាចត្រូវបានរៀបចំសម្រាប់អ្នកចូលរួមដែលចង់បង្កើនភាសាអង់គ្លេសរបស់ពួកគេ បន្ទាប់ពីពួកគេត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់សិក្ខាសាលា ។ ក្នុងករណីជាច្រើន អ្នកចូលរួមដែលមិនធ្លាប់ចូលរួមសិក្ខាសាលាថ្នាក់តំបន់ ឬមិនធ្លាប់ចូលរួមសិក្ខាសាលាដែលបង្រៀនជាភាសាអង់គ្លេស ប្រហែលជាព្រួយបារម្ភថាពួកគេនឹងមិនអាចចែករំលែកគំនិត និងចំណេះដឹងរបស់ពួកគេជាមួយគ្រូ និងអ្នកចូលរួមផ្សេងទៀតមកពីប្រទេសផ្សេងៗ ។ ដោយពិចារណាលើបញ្ហានេះ អ្នករៀបចំអាចជួលអ្នកបកប្រែសម្រាប់អ្នកចូលរួមដែលត្រូវការជំនួយក្នុងថ្នាក់ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះ អ្នករៀបចំត្រូវដឹងថាតើអ្នកចូលរួមចង់បង្កើនភាសាអង់គ្លេសរបស់ពួកគេមុនពេលសិក្ខាសាលាចាប់ផ្តើមដែរឬទេ ។ ក្នុងករណីនេះ

វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការផ្តល់ថ្នាក់ភាសាអង់គ្លេសសម្រាប់អ្នកចូលរួម យ៉ាងហោចណាស់មួយសប្តាហ៍ ។ ដើម្បីរៀបចំសម្រាប់ថ្នាក់ភាសាអង់គ្លេសអ្នករៀបចំគួរតែប្រាប់គ្រូ ភាសាអង់គ្លេសថាថ្នាក់រៀនមិនគ្រាន់តែសម្រាប់ពង្រឹងជំនាញនិយាយភាសាអង់គ្លេសប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ជាការកែលម្អចំណេះដឹងជាមូលដ្ឋានរបស់អ្នកចូលរួមអំពីយេនឌ័រ និងបរិស្ថានផងដែរ ។ នៅក្នុងថ្នាក់ភាសាអង់គ្លេសគ្រូគួរតែបង្រៀនការសន្ទនាប្រចាំថ្ងៃនិងវាក្យសព្ទទាក់ទង នឹងបរិស្ថាននិងភេទ។ តាមរបៀបនេះសិក្ខាកាមនឹងទទួលបានចំណេះដឹងជាមូលដ្ឋានសម្រាប់សិក្ខាសាលា ហើយនឹងអាចប្រើប្រាស់ នូវអ្វីដែលពួកគេបានរៀនក្នុងអំឡុងពេលថ្នាក់ភាសាអង់គ្លេស។ ថ្នាក់ភាសាអង់គ្លេសនឹងមិនត្រឹមតែជួយអ្នកចូលរួមក្នុងការបង្កើនចំណេះដឹងរបស់ពួកគេប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏នឹងជួយពួកគេឱ្យបង្កើតទំនាក់ទំនងកាន់តែប្រសើរឡើងជាមួយគ្នាទៅវិញទៅមកផងដែរ ។

អ្នករៀបចំអាចពិចារណាបែងចែកបុគ្គលិក ឬសមាជិកក្រុមឱ្យបង្រៀនភាសាអង់គ្លេសជាមូលដ្ឋានដល់អ្នកចូលរួមមុនពេលសិក្ខាសាលា ។ ក្នុងករណីធនធានមានកម្រិតអ្នករៀបចំអាចស្វែងរកអ្នកស្ម័គ្រចិត្តដែលអាចជួយបាន ។ ថ្នាក់ភាសាអង់គ្លេសអាចត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីឱ្យមនុស្សមកពីកន្លែងផ្សេងគ្នាអាចរៀនជាមួយគ្នាមុនពេលសិក្ខាសាលា ។ ធ្វើតាមរយៈការប្រជុំតាមប្រព័ន្ធអនឡាញ Zoom, Skype, Hangout, Jitsi Meet ឬបណ្តាញផ្សេងទៀតតាមតម្រូវការរបស់អ្នកចូលរួម ។

7. ច្បាប់ទូទៅ

កំណត់ចំណាំសំខាន់ៗ៖

ភាពខុសគ្នានៃជាតិសាសន៍ វប្បធម៌ និងបទពិសោធន៍បង្ហាញពីភាពចម្រុះ និងភាពស្រស់ស្អាត ហើយជាស្នូលនៅក្នុងជីវិតរបស់យើង យើងទាំងអស់គ្នាជាមនុស្សមានសិទ្ធិស្មើគ្នា ។ ដោយពិចារណាលើចំណុចនេះ វាជារឿងសំខាន់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួលក្នុងការចាប់ផ្តើមដោយបង្កើតកន្លែងសិក្សាប្រកបដោយសុវត្ថិភាព និងវិជ្ជមាន ដោយបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាយើងទាំងអស់គ្នានៅទីនេះ មានការគោរព និងគាំទ្រគ្នាទៅវិញទៅមកនៅក្នុងសិក្ខាសាលា ។

អ្នកសម្របសម្រួលគួរតែចាប់ផ្តើមដោយសុំឱ្យអ្នកគ្រប់គ្នាស្តាប់ដោយយកចិត្តទុកដាក់ ផ្តល់មតិកែលម្អ និងផ្តល់យោបល់ដោយការគោរព និងអត់ធ្មត់នៅពេលមិត្តភក្តិកំពុងព្យាយាមបញ្ចេញគំនិត និងគំនិតជាភាសាផ្សេងៗ ។ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ ផ្តល់មតិកែលម្អក្នុងន័យស្ថាបនា ។

អ្នកសម្របសម្រួល/អ្នកបណ្តុះបណ្តាលអាចសម្រេចចិត្តរំលងសកម្មភាពណាមួយ ឬបន្ថែមដំណើរការ ឬជំហានណាមួយឬក៏ផ្អាកដំណើរការសិក្សាដើម្បីជជែកជាមួយអ្នកចូលរួមនៅពេលណាដែលមាន

ព្រឹត្តិការណ៍ ឬប្រតិកម្មដែលមិននឹកស្មានដល់កើតឡើងក្នុងអំឡុងពេលវគ្គមួយ ។ វាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួលត្រូវដឹងពីអារម្មណ៍របស់អ្នកចូលរួមគ្រប់ពេលវេលា ។ គ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃការរៀបចំសិក្ខាសាលាគឺត្រូវបានសម្រេចដោយផ្អែកលើផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់អ្នកចូលរួម ។

កូដនៃការយល់ដឹង៖

ខាងក្រោមនេះគឺជាកំណត់ចំណាំសំខាន់ៗមួយចំនួនសម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល/អ្នកបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងក្នុងអំឡុងពេលសិក្ខាសាលា៖

- អ្នករៀបចំ និងអ្នកបណ្តុះបណ្តាលត្រូវតែរៀបចំឱ្យបានល្អ ដើម្បីធ្វើការជាមួយអ្នកចូលរួមទាំងអស់ និងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសុវត្ថិភាព និងសុខុមាលភាពអ្នកចូលរួមគ្រប់ពេល វេលា ។
- ស្តាប់ និងគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក
- ការប្រព្រឹត្តចំពោះអ្នកចូលរួមដោយស្មើភាព និងគ្មានការរើសអើង
- ត្រូវប្រាកដថាត្រូវសុំការអនុញ្ញាត និងការយល់ព្រមពីអ្នកចូលរួម មុនពេលថតរូប ការថតសំឡេង ឬវីដេអូក្នុងអំឡុងពេលសិក្ខាសាលា
- យល់ដឹងពីគោលការណ៍នៃ 'ផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់អ្នកចូលរួម' មិនបង្កគ្រោះថ្នាក់ និងការមិនរើសអើង ។

8. សម្ភារៈប្រើប្រាស់ក្នុងសិក្ខាសាលា

ខាងក្រោមនេះជាតារាងបញ្ជីសម្រាប់អ្នករៀបចំសិក្ខាសាលា។ ជួនការអាស្រ័យទៅលើពេលវេលារៀបចំ អ្នកសម្របសម្រួល គ្រូបណ្តុះបណ្តាល អាចអនុវត្តបាន

ក្រដាស	ការសរសេរ / គូរ	ឧបករណ៍អេឡិចត្រូនិក	ផ្សេងៗ
ក្រដាសផ្ទាំងស (Size A0)	ប៊ិចសញ្ញាសម្គាល់	ម៉ាស៊ីនបញ្ចាំង	ក្តារខៀនស
ក្រដាស A4	ប៊ិច	កុំព្យូទ័រ	Sticky notes
ក្រដាសរឹង (ពណ៌ខុសៗគ្នា)	ខ្មៅដៃ	គ្រឿងបំពងសម្លេង	ស្កុត

ក្រដាសផ្ទុស្ទ័រ	ហ្វឺត ឬខ្មៅដៃពណ៌	មីក្រូ	កន្ត្រៃ
Sticky Notesឬក្រដាសបិទផ្សាយ		កាមេរ៉ាវីដេអូ	ឯកសារគាំទ្រ

កំណត់ចំណាំ៖ នៅពេលរៀបចំសិក្ខាសាលាសម្រាប់យុវជន សម្ភារៈ ឬឧបករណ៍ដែលមើលឃើញច្រើនសម្រាប់ អ្នកចូលរួម នឹងជួយលើកកម្ពស់គំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការសិក្សា និងបង្កើតវាផងដែរ ហើយ កាន់តែសប្បាយរីករាយ។

9. សិក្ខាសាលាខ្នាតតូច / សកម្មភាព

កម្មវិធីសិក្សានេះមានប្រាំជំពូកសម្រាប់វគ្គសិក្សាពេញលេញ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រសិនបើអ្នកមានពេលវេលាតិចតួច ឬធនធានផ្សេងទៀត អ្នកអាចជ្រើសរើសធ្វើសិក្ខាសាលារយៈពេល 3 ថ្ងៃ 2 ថ្ងៃ មួយថ្ងៃឬកន្លះថ្ងៃដោយផ្អែកលើតម្រូវការជាក់ស្តែង ។ ដូចគ្នានេះផងដែរ អ្នកអាចជ្រើសរើសប្រើជំពូកទាំងមូល ឬលាយសកម្មភាពពីកម្មវិធីសិក្សានេះ ដើម្បីបញ្ចូលជាមួយសកម្មភាពផ្សេងទៀតដើម្បីបង្កើតរបៀបវារៈផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកសម្រាប់សិក្ខាសាលា ។

ដំណើរការវាយតម្លៃ

មតិយោបល់អ្នកចូលរួម

នៅថ្ងៃចុងក្រោយនៃសិក្ខាសាលា អ្នករៀបចំគួរតែសួរយោបល់របស់អ្នកចូលរួម ហើយធ្វើការវាយតម្លៃវគ្គនីមួយៗ ក៏ដូចជាសិក្ខាសាលាទាំងមូល ។ វាជាការល្អបំផុតក្នុងការធ្វើវាដោយផ្ទាល់បន្ទាប់ពីសិក្ខាសាលា ដើម្បីបានមតិត្រលប់ភ្លាមៗ ។ ការរំពឹងថាពីអ្នកចូលរួមមានដូចជា៖

- ស្វែងយល់ថា តើព័ត៌មាន និងចំណេះដឹងណាដែលមានប្រយោជន៍ និងសំខាន់បំផុត
- ស្វែងយល់ពីព័ត៌មាន និងចំណេះដឹងណាដែលមិនសូវមានប្រយោជន៍ និងមិនសូវសំខាន់

- វាយតម្លៃចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយនៃវាគ្មិននីមួយៗក្នុងវិធីសាស្រ្តបង្រៀនរបស់គាត់
- រៀនពីរបៀបកែលម្អសិក្ខាសាលានាពេលអនាគត
- រៀនពីរបៀបធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការរៀបចំផ្សេងៗ
- ដើម្បីទទួលបានការផ្តល់យោបល់ និងយោបល់ដ៏មានតម្លៃផ្សេងទៀតពីអ្នកចូលរួម

ជាងនេះទៅទៀត នៅចុងបញ្ចប់នៃសិក្ខាសាលានីមួយៗ ក្រុមការងាររបស់អ្នករៀបចំគួរតែធ្វើការវាយតម្លៃខ្លីៗ ផ្តល់ឱកាសឱ្យអ្នកចូលរួមក្នុងការផ្តល់មតិកែលម្អជុំវិញបញ្ហា និងធ្វើការដោះស្រាយបញ្ហាជាក្រុម ។ នេះនឹងជួយឱ្យវគ្គសិក្សានៅថ្ងៃបន្ទាប់កាន់តែប្រសើរ ។

ឧទាហរណ៍ដើម្បីប្រមូលមតិកែលម្អរបស់អ្នកចូលរួមដោយសកម្មភាពព្រះអាទិត្យ ពពក និងព្យុះ៖

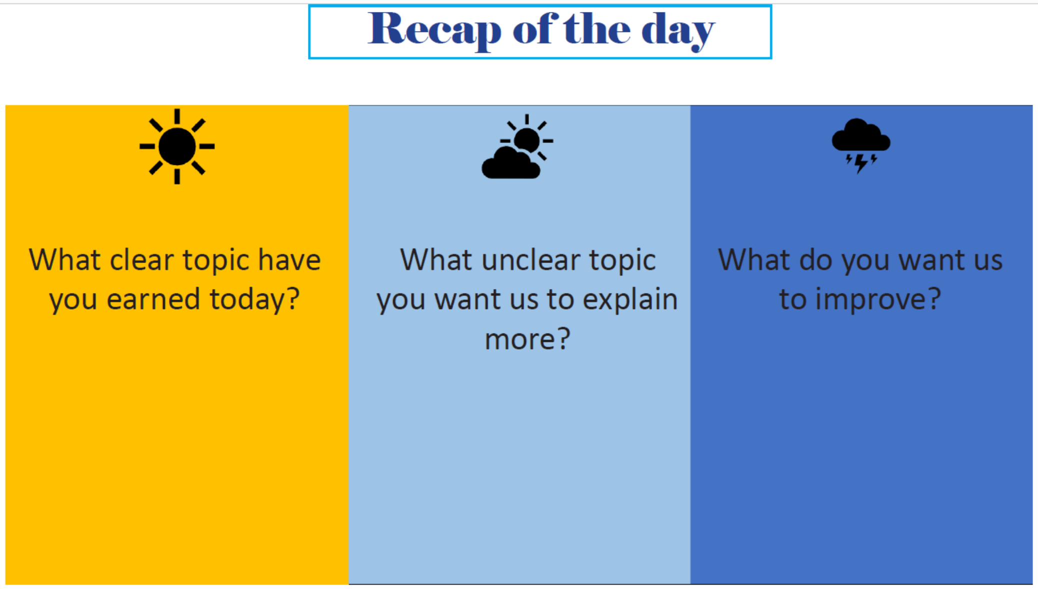

យើងសង្ឃឹមថាកម្មវិធីសិក្សានេះគឺជាប្រភពដ៏មានសារៈប្រយោជន៍សម្រាប់អ្នកដើម្បី

ប្រើប្រាស់ក្នុងក្រុម សហគមន៍ ឬស្ថាប័នរបស់អ្នក។

សូមធ្វើការទាក់ទងក្រុមការងាររបស់យើង ប្រសិនបើអ្នកចង់បាន

ការគាំទ្ររបស់យើងក្នុងការប្រើប្រាស់កម្មវិធីសិក្សានេះ!

Weaving Bonds Across Borders

ជំពូកទី១: ការកសាងសន្តិភាព

“

ជំពូកនេះនឹងជួយអ្នកចូលរួមអោយមានការយល់ដឹងកាន់តែល្អប្រសើរពីគ្នាទៅវិញទៅមក
ហើយជាពិសេសការគោរពគ្នានៅក្នុងសមាជិកនៃជនជាតិដើមភាគតិច។

សកម្មភាព

ហេតុអ្វីបានជាត្រូវកសាងសន្តិភាព?

រៀបរាប់ដោយសង្ខេប
និងការស្គាល់គ្នាទៅវិញទៅមក

**សកម្មភាព 1.1៖ រឿងរបស់ខ្ញុំ
និងរឿនរបស់អ្នក**

សកម្មភាព៖ អត្តសញ្ញាណផ្កា

សកម្មភាព៖ ដើមឈើនៃជម្លោះ

អ្វីទៅជាសន្តិភាព?

អ្វីទៅការកសាងសន្តិភាព?

អ្វីទៅជាការផ្លាស់ប្តូរជម្លោះ?

**សកម្មភាពជាជម្រើស៖
ការកសាងសាមគ្គីភាព**

ហេតុអ្វីបានជាអ្នកត្រូវដឹងពី ការកសាងសន្តិភាព?

កម្រិតបុគ្គល ឲ្យអ្នកចូលរួមទាំងអស់ធ្វើការស្រមៃថាពួកគេមកពីសាវតាជនជាតិភាគតិច ហើយមានបទពិសោធន៍រងការមើលងាយពីក្រុមភាគច្រើន ដោយសារមិនអាចនិយាយភាសាបានត្រឹមត្រូវឬអ្នកមានការបញ្ចេញសំឡេងដែលមនុស្សស្គាល់ភ្លាមៗ ។ មនុស្សមួយចំនួនមិនអាចស្វែងរកការងារធ្វើនៅក្នុងទីក្រុងដោយសារតែអត្តសញ្ញាណជនជាតិរបស់ពួកគេហើយត្រូវបានផាត់ចេញពីសង្គម ។

នៅថ្នាក់ជាតិ សូមស្រមៃថាមានក្រុមហ៊ុនក្រៅប្រទេសមួយដែលបាននិងកំពុងបំផ្លាញធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នកអស់ជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ។ អ្នកមិនចូលចិត្តក្រុមហ៊ុននេះទេ ដូច្នេះអ្នកតែងតែលើកយកបញ្ហានេះចេញជាសាធារណៈនៅពេលដែលអ្នកមានឱកាស ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ អ្នកក៏មិនចូលចិត្តប្រជាជនមកពីប្រទេសវិនិយោគដែរ ព្រោះចំពោះអ្នក ពួកគេតំណាងឱ្យក្រុមហ៊ុន ។ អ្នកគិតថាមនុស្សទាំងអស់មកពីប្រទេសនេះអាក្រក់ ។ ទោះជាយ៉ាងណា.ក៏ដោយ មិនមែនមនុស្សទាំងអស់សុទ្ធតែប្រព្រឹត្តចំពោះអាក្រក់ចំពោះជនជាតិភាគតិចនោះទេ ហើយក្រុមហ៊ុនទាំងនោះក៏មិនតំណាងឱ្យប្រជាជនមកពីប្រទេសរបស់ពួកគេនោះដែរ ។

ជំពូកនេះនឹងជួយអ្នកចូលរួមក្នុងការកសាងការយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរឡើងអំពីគ្នាទៅវិញទៅមក និងជាពិសេសដើម្បីបង្កើតការគោរពគ្នាទៅវិញទៅមករវាងសមាជិកនៃក្រុម មនុស្សភាគច្រើន និងក្រុមមនុស្សភាគតិច។ មានមនុស្សជាច្រើនដែលមិនអាចកសាងការយល់ដឹងគ្នាទៅវិញទៅមកបានដោយសារអត្តសញ្ញាណជនជាតិភាគតិច អត្តសញ្ញាណជាតិ ឬទីលំនៅរបស់ពួកគេនៅក្នុងសង្គ្រាម ឬតំបន់ជម្លោះ ។ ដូច្នេះហើយ ពួកគេអាចខ្វះការជឿជាក់ទំនុកចិត្ត និងភាពក្លាហានក្នុងការចែករំលែកគំនិត ការភ័ន្តច្រឡំ និងការប៉ះទង្គិចជាមួយមនុស្សផ្សេងទៀត។ ដើម្បីកសាងសន្តិភាព យើងត្រូវផ្តោតលើការរៀនជំនាញទំនាក់ទំនង រៀនអំពីប្រភេទជម្លោះផ្សេងៗពីរឿងរ៉ាវជីវិតរបស់អ្នកចូលរួម រៀនដោះស្រាយចំពោះជម្លោះ និងអំពើហិង្សា និងរបៀបកសាងសាមគ្គីភាពសម្រាប់អនាគតរួមរបស់យើង ។

សង្ខេបឡើងវិញ និងការស្គាល់គ្នាទៅវិញទៅមក

	45 នាទី
	ដើម្បីស្គាល់គ្នា និងរួមគ្នាបង្កើតច្បាប់មូលដ្ឋាន មុនពេលចាប់ផ្តើមសិក្ខាសាលា/វគ្គបណ្តុះបណ្តាល
	ហ្វឺត ក្រដាសផ្ទាំងស

សូមស្វាគមន៍:

ក្នុងថ្នាក់នេះ យើងនឹងមានអ្នកចូលរួមមកពីប្រទេសទន្លេមេគង្គចំនួនប្រាំ ។ ប្រហែលជាភាគច្រើននៃពួកគេមកពីសារវតាជនជាតិភាគតិច ដូច្នេះវាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់អ្នកបណ្តុះបណ្តាលក្នុងការស្វែងយល់ពីប្រវត្តិវប្បធម៌ជាមូលដ្ឋាននៃប្រទេសនីមួយៗភាសាជាតិរបស់ពួកគេ និងភាសាជនជាតិភាគតិច ។ អ្នកអាចចាប់ផ្តើមដោយសួរពួកគេពីរបៀបនិយាយថា 'ជម្រាបសួរ' ជាភាសារបស់ពួកគេ ហើយដោយអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេណែនាំឈ្មោះ និងទីកន្លែងដែលពួកគេរស់នៅ ។

ច្បាប់មូលដ្ឋាន:

មុននឹងទៅវគ្គសកម្មភាព យើងគួរតែអញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យពិភាក្សាអំពីច្បាប់មូលដ្ឋានដែលយើងត្រូវពិចារណាសម្រាប់រយៈពេលនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល។

សំណួរណែនាំ៖

- *តើយើងគួរមានច្បាប់អ្វីខ្លះនៅក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ?*

- *តើយើងអាចធ្វើអ្វីបានខ្លះ ដើម្បីប្រាកដថា អ្នកចូលរួម និងអ្នកបណ្តុះបណ្តាលទាំងអស់គោរពគ្នាទៅវិញទៅមក?*

នៅពេលដែលអ្នកចូលរួមផ្តល់ចំលើយរបស់ពួកគេ សូមសរសេរពាក្យគន្លឹះនៅលើគំនូសតាងហើយដាក់វានៅលើជញ្ជាំង ដែលគ្រប់គ្នាអាចមើលឃើញវាក្នុងអំឡុងពេលបណ្តុះបណ្តាលទាំងមូល។

សកម្មភាព 1.1: រឿងរបស់ខ្ញុំ នឹងរឿងរបស់អ្នក

⏱	45 នាទី
🎯	សម្រាប់អ្នកចូលរួម និងគ្រូវសម្រាប់អនុវត្តន៍ជំនាញទំនាក់ទំនង
🛠	ក្រដាសផ្ទាំងស ហ្វឺត ស្កុត និងខ្មៅដៃពណ៌

ដំណើរការ:

គ្រូឧទ្ទេសអញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យឈរជារង្វង់។ សុំឱ្យពួកគេស្វែងរកដៃគូ ហើយបន្ទាប់មករៀបចំប្រធានបទសម្រាប់ការពិភាក្សារវាងដៃគូដូចខាងក្រោម៖

- *ហេតុអ្វីបានជាអ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលានេះ?*
- *តើសុបិន និងគោលដៅអនាគតរបស់អ្នកជាអ្វី?*
- *តើអ្នកធ្លាប់ជួបរឿងអ្វីខ្លះដែលអ្នកមិនអាចបំភ្លេចបានក្នុងជីវិតរបស់អ្នក ហើយហេតុអ្វី?*
- *តើនៅពេលនេះសហគមន៍របស់អ្នកប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាអ្វីខ្លះ?*
- *ប្រសិនបើអ្នកប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាប្រឈមជាលក្ខណៈបុគ្គល ឬជាក្រុម តើអ្នកមានផែនការ/យុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមទាំងនោះដែរឬទេ? ហើយតើវាជាអ្វី?*

តាមរយៈសកម្មភាពនេះ

អ្នកចូលរួមនឹងមានឱកាសអនុវត្តជំនាញទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេជាមួយដៃគូរបស់ពួកគេ។ សកម្មភាពនេះនឹងបង្កើតជាមូលដ្ឋានសម្រាប់សកម្មភាពផ្គអត្តសញ្ញាណ ដែលបង្ហាញជាក្រុម ។ អ្នកចូលរួមមួយចំនួនដែលមិនមានបទពិសោធន៍ក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញនៅមុខថ្នាក់អាចមានអារម្មណ៍ភ័យខ្លាចក្នុងការចែករំលែករឿងរបស់ពួកគេ ដូច្នេះសកម្មភាព 'រឿងខ្ញុំនិងរឿងរបស់អ្នក'អាចជួយពួកគេឱ្យប្រសើរឡើងនូវជំនាញទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេ ។

សកម្មភាព 1.2: អត្តសញ្ញាណផ្កា

60 នាទី
ដើម្បីកសាងការយល់ដឹង និងភាពជឿជាក់ក្នុងចំណោមអ្នកចូលរួម និងអ្នកបណ្តុះបណ្តាល
ក្រដាសផ្ទាំងស ក្រដាសA4 ហ្វឹត និងខ្មៅដៃពណ៌/ហ្វឹតពណ៌
មុននឹងបញ្ចប់សកម្មភាពនេះ គ្រូឧទ្ទេសអាចពិចារណាថាមានពេលខ្លះសម្រាប់ អ្នកចូលរួមដើម្បីសួរសំណួរ ឬលើកបញ្ហាណាមួយដែលទាក់ទងនឹងប្រធានបទ។ បន្ទាប់មក អ្នកបណ្តុះបណ្តាលសង្ខេបការពិភាក្សា និងបន្តទៅសកម្មភាពបន្ទាប់។

ដំណើរការ:

គ្រូបង្គោល/អ្នកសម្របសម្រួលអញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យអង្គុយជារង្វង់មួយហើយបើកការពិភាក្សាដោយសុំឱ្យអ្នកចូលរួមចែករំលែករឿងរ៉ាវជីវិតរបស់ពួកគេជាមួយនឹងការបំផុសគំនិតដូចខាងក្រោម:

- *កុមារភាព ការសិក្សា សុបិន្តផ្ទាល់ខ្លួន គោលដៅអនាគត*
- *មូលហេតុដែលពួកគេកំពុងចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលា*
- *ហេតុអ្វីបានជាពួកគេចាប់អារម្មណ៍លើការកសាងសន្តិភាព ការការពារបរិស្ថាន និងសមភាព យេនឌ័រ*
- *របៀបដែលពួកគេអាចឃើញជម្លោះនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ រវាងសហគមន៍ផ្សេងៗគ្នា រវាងក្រុមដែលមានអំណាចជាង និងមិនសូវមានអំណាច និងរវាងក្រុមជនជាតិ និងប្រទេស ផ្សេងៗគ្នា។*

ក្រោយមកទៀត

1) សុំឱ្យអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗគិតអំពីអ្វីដែលមានន័យ ឬសំខាន់សម្រាប់ពួកគេ។
2) សុំឱ្យអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗគូសរង្វង់មួយ ហើយសរសេរឈ្មោះរបស់ពួកគេ ឬគូររូបភាពតំណាងខ្លួនឯងនៅកណ្តាលផ្កា។ បន្ទាប់មក សូមអញ្ជើញពួកគេឲ្យគិតអំពីផ្នែកណាមួយនៃអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេដែលសំខាន់បំផុត ហើយដើម្បីសរសេរវានៅលើផ្កា ។
3) អញ្ជើញអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗឱ្យធ្វើបទបង្ហាញដល់ក្រុមដោយពន្យល់ពីទិដ្ឋភាពផ្សេងគ្នានៃអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេ ។

សកម្មភាព 1.3: ដើមឈើនៃជម្លោះ

	2 ម៉ោង
	ដើម្បីវិភាគជម្លោះផ្សេងៗដើម្បីយល់ពីមូលហេតុដែលជម្លោះកើតឡើង
	ក្រដាសផ្ទាំងស ក្រដាសកាត ពណ៌ខុសៗគ្នា ហ្វឺត ស្កុត និងខ្មៅដៃពណ៌/ហ្វឺតពណ៌
	បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ជំពូកនេះ គ្រូឧទ្ទេសពន្យល់ពីរបៀបដែលជំពូកនេះភ្ជាប់ទៅជំពូកបន្ទាប់ ។ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចនិយាយយ៉ាងសាមញ្ញថា យើងម្នាក់ៗអាចជាផ្នែកមួយនៃការកសាងសន្តិភាពដោយការយល់ដឹងអំពីខ្លួនយើង សហគមន៍របស់យើង បរិស្ថានរបស់យើង និងការអភិវឌ្ឍដែលកំពុងកើតឡើង ។

ដំណើរការ:

បន្ទាប់ពីសកម្មភាពផ្កាអត្តសញ្ញាណ យើងនឹងទទួលបានព័ត៌មានសំខាន់ៗមួយចំនួនអំពីសិក្ខាកាមនីមួយៗ ។ ព័ត៌មាននេះអាចទាក់ទងនឹងជម្លោះផ្ទាល់ខ្លួន ជម្លោះជនជាតិភាគតិច និងប្រភេទនៃជម្លោះផ្សេងទៀត ដូច្នេះយើងត្រូវការ 'ដើមឈើនៃជម្លោះ' ដើម្បីវិភាគជម្លោះទាំងនេះនិងមូលហេតុដែលពួកគេកើតឡើង។

1) សុំឱ្យអ្នកចូលរួមគិតអំពីប្រភេទផ្សេងៗនៃជម្លោះដែលពួកគេបានឃើញ ឬជួបប្រទះក្នុងជីវិតរបស់ពួកគេ ។
2) គូរមែកធាងនៅលើក្រដាសផ្ទាំងធំមួយដែលមានមែកនិងឫស ។ សួរអ្នកចូលរួមឱ្យគិតថាតើជម្លោះជាអ្វី ហើយសរសេរចម្លើយរបស់ពួកគេនៅក្នុងសាខា ។ បន្ទាប់មក សូមឲ្យពួកគេរិះគិតអំពីមូលហេតុនៃជម្លោះ ហើយសរសេរចម្លើយរបស់ពួកគេជាឫសគល់ ។
3) បន្ទាប់មក សូមឲ្យពួកគេរកមើលទំនាក់ទំនងរវាងមែក និងឫស ។ ធ្វើវាម្តងមួយៗ នៅពេលដែលពួកគេឃើញការភ្ជាប់គ្នា សូមឲ្យពួកគេគូសបន្ទាត់លើពាក្យ និងពន្យល់ពីការតភ្ជាប់ ។
4) បញ្ចប់លំហាត់ដោយសង្កត់ធ្ងន់ថា ដើមឈើនឹងដុះមកវិញ បើយើងកាត់តែមែក នោះមានន័យថាបញ្ហារបស់យើងនឹងត្រលប់មកវិញជានិច្ច បើយើងមិនដោះស្រាយឫសគល់នៃជម្លោះ ។

បន្ទាប់ពីសកម្មភាព គ្រូឧទ្ទេសសង្ខេបវគ្គដោយកំណត់អត្ថន័យនៃពាក្យ “សន្តិភាព” “ការកសាងសន្តិភាព” និង “ការផ្លាស់ប្តូរជម្លោះ”។

អ្វីទៅជា សន្តិភាព?

សន្តិភាព គឺជា 'អវត្តមាន/កាត់បន្ថយអំពើហិង្សាគ្រប់បែបយ៉ាង។' ដូច្នេះហើយ សន្តិភាព និងអហឹង្សាត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងបទពិសោធន៍នៃអំពើហិង្សា និងជម្លោះ (Galtung 2000)។

សន្តិភាពមានធាតុផ្សំពីរយ៉ាងគឺៈ **សន្តិភាពវិជ្ជមាន** និង**សន្តិភាពអវិជ្ជមាន**។

សន្តិភាពអវិជ្ជមាន សំដៅលើអវត្តមាននៃអំពើហិង្សា។ **សន្តិភាពជាវិជ្ជមាន** គឺពោរពេញទៅដោយខ្លឹមសារវិជ្ជមាន ដូចជាការស្តារទំនាក់ទំនង ការបង្កើតប្រព័ន្ធសង្គមដែលបម្រើសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជនទាំងមូល និងការដោះស្រាយជម្លោះក្នុងន័យស្ថាបនា ។ សន្តិភាពមិនមានន័យថាគ្មានជម្លោះទាំងស្រុងនោះទេ ។

© ចូលរួម

រូបភាព 1.1 អវិជ្ជមាន និងវិជ្ជមាននៃសន្តិភាព

'បទឈប់បាញ់' នឹងក្លាយជាឧទាហរណ៍មួយនៃសកម្មភាពសម្រាប់សន្តិភាពអវិជ្ជមាន។ សន្តិភាពជាវិជ្ជមានគឺវត្តមាននៃយុត្តិធម៌សង្គម និងសមភាព និងអវត្តមាននៃអំពើហឹង្សាតាមរចនាសម្ព័ន្ធ ឬដោយប្រយោល។ វាត្រូវបានកំណត់លក្ខណៈដោយវត្តមាននៃទំនាក់ទំនងសង្គមប្រកបដោយសុខដុមរមនានិង "សមាហរណកម្មនៃសង្គមមនុស្ស" ។(Galtung, 1964).

Explore more of 'what is peace' at: https://askinglot.com/what-is-the-difference-between-positive-peace-and-negative-peace

គ្រូបង្វឹកក៏អាចបង្ហាញវីដេអូអំពី 'សន្តិភាពវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន' ដល់អ្នកចូលរួមផងដែរ។ វីដេអូមួយក្នុងចំណោមវីដេអូគឺ 'សន្តិភាពអវិជ្ជមាន និងវិជ្ជមាន' ដោយCartoon Ed: https://youtu.be/x76-Qn0NsuY

អ្វីទៅជា ការកសាងសន្តិភាព?

ការកសាងសន្តិភាព មានសកម្មភាពក្នុងគោលបំណងលើកកំពស់គុណភាពជីវិតរបស់យើង ។ ការកសាងសន្តិភាពអាចទប់ស្កាត់ កាត់បន្ថយ ផ្លាស់ប្តូរ និងជួយមនុស្សឱ្យងើបឡើងវិញពីអំពើហិង្សា ។ ការកសាងសន្តិភាពបង្កើតសមត្ថភាព ក្នុងសហគមន៍យ៉ាងសកម្ម ក្នុងការបំពេញគ្រប់ទម្រង់នៃតម្រូវការ និងសិទ្ធិរបស់មនុស្ស ។ ការកសាងសន្តិភាព គឺជាទំនួលខុសត្រូវ របស់តួអង្គផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន៖ រដ្ឋាភិបាល អង្គការ អ្នកដឹកនាំសាសនា សង្គមស៊ីវិល អ្នកដឹកនាំ និងរចនាសម្ព័ន្ធប្រពៃណី ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងសហគមន៍អាជីវកម្មនានា ។ វាកើតឡើងនៅគ្រប់កម្រិតនៃសង្គម នៅក្នុងមាតិកានៃការសិក្សា និងរដ្ឋាភិបាល នៅក្នុងសាលារៀន និងអាជីវកម្ម និងនៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលសហគមន៍នៅគ្រប់ភូមិ និងទីក្រុង ។ ការកសាងសន្តិភាពគឺជាសំណុំនៃតម្លៃ ជំនាញទំនាក់ទំនង ក្របខ័ណ្ឌវិភាគ និងដំណើរការសង្គម ។

ក្នុងន័យជាក់ស្តែង ការកសាងសន្តិភាព គឺជាដំណើរការរយៈពេលវែងនៃការលើកទឹកចិត្តមនុស្សឱ្យនិយាយគ្នា កសាងទំនាក់ទំនងឡើងវិញ និងកំណែទម្រង់ស្ថាប័ន ។ ការកសាងសន្តិភាពអាចនាំក្រុមផ្សេងៗគ្នាមករួមគ្នាដើម្បីពិភាក្សាអំពីបញ្ហា និងជួយមនុស្សឱ្យយល់ពីទស្សនៈរបស់អ្នកដទៃ ។ សន្តិភាពត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅពេលដែលយើងរួមគំនិតគ្នា និងពេលក្រុមផ្សេងគ្នាបង្កើតសាមគ្គីភាព និងធ្វើការជាមួយគ្នា ។ សព្វថ្ងៃនេះ យើងឃើញថាជម្លោះ និងអំពើហិង្សាប៉ះពាល់ដល់មនុស្សគ្រប់រូប ។ ជម្លោះអាចរារាំងសហគមន៍ពីការអភិវឌ្ឍ ហើយជារឿយៗរារាំង

ប្រជាជននៅតាមជនបទពីការទទួលបានការថែទាំសុខភាព និងតម្រូវការមូលដ្ឋានផ្សេងទៀត ។ នៅក្នុងតំបន់ដែលមានជម្លោះជាបន្តបន្ទាប់ ស្ត្រីមិនអាចការពារសិទ្ធិរបស់ពួកគេ កុមារមិនអាចទៅសាលារៀន អំពើពុករលួយ និងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានគំនិតមិនល្អ បំផ្លាញធនធានសហគមន៍ ដូចជាដីស្រែចម្ការ ភ្នំ និងទន្លេ និងភាពក្រីក្រជំរុញឱ្យមានជម្លោះកាន់តែខ្លាំងឡើងទាំងនៅក្នុងសហគមន៍ និងប្រទេស ។ ពីបញ្ហាទាំងអស់ដែលយើងកំពុងប្រឈមមុខ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ យើងអាចប្រើប្រាស់សកម្មភាពផ្សេងៗដើម្បីកសាងសន្តិភាព ដូចជាវេទិកាភាពយន្តនៃបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយដែលត្រូវគេគៀបសង្កត់ និងទម្រង់ផ្សេងៗគ្នា (ជាពិសេសប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម) ដើម្បីជួយមនុស្សឱ្យយល់គ្នាទៅវិញទៅមក ធានាឱ្យក្រុមជនមានពិការភាពអាចបញ្ចេញមតិបាន និង បញ្ចេញក្តីកង្វល់របស់ពួកគេ ។

ជម្លោះ៖ ស្ថានភាពដែលមនុស្សពីរនាក់ ឬច្រើនក្រុមមាន ឬគិតថាពួកគេមានផលប្រយោជន៍ ឬគោលដៅដែលផ្ទុយគ្នា ។ ជម្លោះ គឺជាសញ្ញានៃការមិនពេញចិត្តនឹងប្រព័ន្ធទំនាក់ទំនងរវាងបុគ្គល ។

អ្វីទៅជា ការផ្លាស់ប្តូរជម្លោះ?

ការផ្លាស់ប្តូរ គឺជាការផ្លាស់ប្តូរឲ្យកាន់តែប្រសើរ។ ការបំប្លែងជម្លោះមានន័យថា ការប្រើជម្លោះជាឱកាសមួយដើម្បីផ្លាស់ប្តូរទំនាក់ទំនង ដើម្បីបង្កើតឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរសង្គម វប្បធម៌ និងនយោបាយជាវិជ្ជមាន។ ការផ្លាស់ប្តូរជម្លោះទទួលយកថាជម្លោះគឺជាផ្នែកធម្មជាតិនៃសង្គមមនុស្ស។ ការផ្លាស់ប្តូរជម្លោះមើលឃើញថាជម្លោះអាចនាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរជាវិជ្ជមាន និងសន្តិភាពប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ពេលខ្លះ យើងត្រូវការជម្លោះ ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាព។ បើគ្មានជម្លោះ រឿងខ្លះមិនអាចផ្លាស់ប្តូរបានទេ។ ជាឧទាហរណ៍ ស្រមៃថានរណាម្នាក់តែងតែបៀតបៀនអ្នក នៅកន្លែងធ្វើការ ប៉ុន្តែអ្នកមិននិយាយអ្វីទៅកាន់បុគ្គលនោះ ហើយមិនប្រាប់មិត្តភក្តិក្រុមគ្រួសារ ឬចៅហ្វាយរបស់អ្នកដូច្នេះមិនមានជម្លោះបើកចំហទេ។ ប៉ុន្តែតើស្ថានភាពល្អទេ? តើអ្នកមានអារម្មណ៍ស្រួលជាមួយមនុស្សនោះទេ? តើអ្នកមានអារម្មណ៍ថាបរិស្ថានរបស់អ្នកមានសុវត្ថិភាពទេ? ជាក់ស្តែងមិនមែនទេ។ ប្រសិនបើអ្នករកវិធីដើម្បីលើកបញ្ហាទៅជាវិជ្ជមាន អ្នកអាចធ្វើឱ្យស្ថានភាពកាន់តែប្រសើរឡើង។

មធ្យោបាយដ៏សំខាន់មួយក្នុងការលើកកម្ពស់សន្តិភាពគឺតាមរយៈការចែករំលែករឿងរ៉ាវ។

សម្រាប់សកម្មភាពនេះ គ្រូឧទ្ទេស/អ្នកសម្របសម្រួល ហុចច្បាប់ចម្លងនៃរឿង៖ **ក្មេងស្រីមកពីកន្លែងមួយហៅថា “គុណ ហេង”**[1] ជូនអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗអាន។ បន្ទាប់ពីបានអានរឿងហើយ សូមអញ្ជើញអ្នករាល់គ្នាចូលជាក្រុមធំ ហើយចាប់ផ្តើមពិភាក្សាតាមរយៈសំណួរដូចខាងក្រោម៖

- *តើនូនបានជួបប្រទះជម្លោះអ្វីខ្លះក្នុងជីវិតរបស់នាង?*
- *តើ នូន បានផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាពរបស់នាងយ៉ាងដូចម្តេច?*
- *តើការកសាងសន្តិភាពមានសារៈសំខាន់យ៉ាងណាសម្រាប់សហគមន៍ និងប្រទេសជាតិ?*

ឧទាហរណ៏ 1: ក្មេងស្រីមកពីកន្លែងមួយហៅថា “គុណ ហេង” -- កោះមួយពាន់

ស្រមៃថាថ្ងៃណាមួយអ្នកត្រូវតែចាកចេញពីផ្ទះផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកហើយចេញពីទឹកដីជាទីស្រឡាញ់របស់អ្នក។ អ្នកមិនដឹងថាមានរឿងអ្វីកើតឡើង ហើយហេតុអ្វីបានជាអ្នកភូមិត្រូវរើចេញពីដីរបស់ខ្លួន។ មានតែបញ្ជាពីយោធាភូមាដែលនិយាយថា "អ្នកភូមិទាំងអស់ត្រូវរើចេញក្នុងរយៈពេល ៣-៧ ថ្ងៃ បើមិនដូច្នេះទេ អ្នកទាំងអស់គ្នានឹងត្រូវគេសម្លាប់"។ នោះជាស្ថានភាពពិតដែលខ្ញុំបានជួបកាលពី២០ឆ្នាំមុនក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៩៦-១៩៩៨។ វាបានកើតឡើងនៅរដ្ឋ ស្យាន (Shan) ភាគខាងត្បូងនៃប្រទេសភូមា។ ភូមិកំណើតរបស់ខ្ញុំ "កេងខាំ" ក្នុងក្រុងគុនហេង គឺជាភូមិមួយក្នុងចំណោមភូមិ ដែលត្រូវបានបង្ខំឱ្យផ្លាស់ទីលំនៅក្នុងសម័យនោះ។

ខ្ញុំឈ្មោះ នូន។ ខ្ញុំកើតនៅភូមិជនបទនៃទីប្រជុំជនដ៏ស្រស់ស្អាតមួយដែលមានឈ្មោះថា “គុនហេង” (មានន័យថាកោះមួយពាន់ជាភាសាស្យាន)។ គុនហេង មានទីតាំងនៅភាគខាងត្បូងនៃរដ្ឋស្យាននៃប្រទេសភូមា។ វាធ្លាប់ជាទឹកដីដ៏សុខសាន្ត ដែលក្មេងដូចខ្ញុំអាចទៅគ្រប់ទីកន្លែង ហើយមិនចាំបាច់ខ្វល់ពីសន្តិសុខសុវត្ថិភាពនោះទេ។ ភូមិកំណើតរបស់ខ្ញុំនៅជិតទន្លេប៉ាង ជាទន្លេដែលមានត្រីច្រើនប្រភេទ។ ទន្លេនេះហូរកាត់ក្រុងគុនហេង ហើយបានបង្កើតកោះតូចៗរាប់ពាន់កោះ។ ហេតុនេះហើយបានជាយើងហៅទីរួមនេះថា “កោះ (កោះ) ហេង (ពាន់)”។ ត្រលប់ទៅឆ្នាំ ១៩៩៦-១៩៩៨។ អ្នកស្រុកភូមិកំណើតរបស់ខ្ញុំ និងភូមិជិតខាងត្រូវបានបង្ខំឱ្យផ្លាស់ទៅរស់នៅក្នុងទីក្រុងដោយយោធាភូមា។ ខ្ញុំនៅចាំបាននូវអ្វីដែលពួកគេបានប្រាប់យើងថា “អ្នកត្រូវរើចេញពីភូមិរបស់អ្នកក្នុងរយៈពេល ៣-៧ ថ្ងៃ។ បើយើងឃើញអ្នកក្រោយ៧ថ្ងៃ យើងនឹងបាញ់អ្នកស្លាប់។ មិនថាបញ្ហាអ្វី!" នោះគឺជាអ្វីដែលពួកគេបានប្រាប់យើង។ ទាហានប្រដាប់អាវុធបានបង្ខំយើងឲ្យរើចេញពីភូមិរបស់យើងដោយមិនបានផ្តល់ព័ត៌មាន ឬហេតុផលថាហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវផ្លាស់ទី។ ពួកគេក៏មិនបានប្រាប់យើងពីកន្លែងដែលយើងគួរទៅដែរ។ ដូច្នេះហើយ យើងមិនដឹងថាយើងគួរទៅណា ឬគួរធ្វើអ្វីនោះទេ ហើយយើងត្រូវរើចេញឱ្យ

[1] This is one of the stories from WBAB story’s booklet. In the book, there are many more stories that trainers or facilitators can consider to use for this activity. The link of access to this book can be found at: https://www.weavingbondsacrossborders.org/wordpress/wp-content/uploads/2019/06/Book_Where-the-Rivers-Meet_for-Web.pdf

លឿនតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។ អ្នកភូមិមួយចំនួនបានភៀសខ្លួនទៅប្រទេសថៃ អ្នកខ្លះបានផ្លាស់ទៅរស់នៅទីក្រុង ហើយអ្នកខ្លះទៀតសម្រេចចិត្តស្នាក់នៅក្នុងព្រៃដោយសម្ងាត់។ អ្នកភូមិដែលប្រឆាំងនឹងបញ្ហាត្រូវបានបាញ់សម្លាប់ដោយទាហានភូមា។ វាជាពេលវេលាដ៏អាក្រក់ និងគួរឲ្យរន្ធត់សម្រាប់ខ្ញុំ និងក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំនៅក្មេង ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនអាចបំភ្លេចអ្វីដែលបានកើតឡើងចំពោះខ្ញុំក្នុងអំឡុងពេលនោះនៅក្នុងជីវិតរបស់ខ្ញុំបានទេ។

ក្រោយមក ទឹកដីដ៏ស្រស់ស្អាត និងសន្តិភាពដែលធ្លាប់ជា "កោះតូចៗរាប់ពាន់" សម្រាប់មនុស្សជាច្រើនត្រូវបានបំផ្លាញទាំងស្រុងដោយយោធាភូមា។ ការចងចាំដ៏ស្រស់ស្អាតរបស់អ្នកភូមិពីជីវិតរបស់ពួកគេ និងក្តីសង្ឃឹមសម្រាប់ជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេត្រូវបានបាត់បង់ក្រោមការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ។ ទឹកដីដ៏សុខសាន្តដែលធ្លាប់ជារបស់យើងបានធ្លាក់ទៅក្នុងកណ្តាប់ដៃអ្នកដ៏ទៃនៅពេលដែលយោធាបានស្នើសុំទំនប់ទឹកដ៏ធំមួយនៅតាមដងទន្លេសាល់វីន។ ប្រសិនបើទំនប់នេះត្រូវបានសាងសង់ វាមិនត្រឹមតែប៉ះពាល់ដល់ភូមិតូចៗនៅតាមដងទន្លេសាល់វីនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏មានភូមិនៅតាមដងទន្លេប៉ាងផងដែរ ។ នៅឆ្នាំ 2017 ខ្ញុំមានឱកាសចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលា Weaving Bonds ។ ខ្ញុំបានរៀន អំពីការកសាងសន្តិភាព ហើយបានដឹងថាចំណេះដឹងនៃការកសាងសន្តិភាពអាចជួយមនុស្សជាច្រើនដែលស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ជម្លោះ ក៏ដូចជាជួយស្វែងរកដំណោះស្រាយដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាសហគមន៍។ សិក្ខាសាលានេះមិនត្រឹមតែផ្តោតសំខាន់លើថ្នាក់ក្នុងផ្ទះប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងផ្តោតលើថ្នាក់ក្រៅផ្ទះផងដែរ យើងមានឱកាសជួបអ្នកភូមិ ហើយយើងមានឱកាសកសាងបណ្តាញដ៏រឹងមាំសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការនាពេលអនាគតក្នុងចំណោមយុវជនមកពីទូទាំងអាស៊ី រួមទាំងប្រទេសភូមា (មីយ៉ាន់ម៉ា) កម្ពុជា ណាហ្គាដី ឥណ្ឌា ឥណ្ឌូនេស៊ី ឡាវ នេប៉ាល់ ហ្វីលីពីន និងវៀតណាម។ អ្នកចូលរួមម្នាក់ៗមានរឿងផ្សេងគ្នាដើម្បីចែករំលែក ដោយសារបរិបទសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាយខុសៗគ្នាដែលយើងកំពុងប្រឈមមុខនៅពេលនេះ។

ក្នុងនាមជាអ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាថ្នាក់តំបន់នៃ Weaving Bonds ខ្ញុំមានឱកាសធ្វើជាអ្នកហាត់ការនៅ Weaving Bonds Across Borders។ ក្នុងនាមជាអ្នកហាត់ការនៅទីនោះ ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹង បទពិសោធន៍ និងឱកាសថ្មីៗជាច្រើន។ ឱកាសដ៏មានតម្លៃមួយនោះ គឺខ្ញុំមានឱកាសចូលរួមកម្មវិធីផ្លាស់ប្តូរយុវជនអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ដែលធ្វើឡើងនៅទីក្រុងបាងកក ប្រទេសថៃ ក្នុងអំឡុងថ្ងៃទី 17-30 ខែកក្កដា ឆ្នាំ 2017។ ខ្ញុំបានទទួលការគាំទ្រពី Weaving Bonds Across Border និង Oxfam ដើម្បីចូលរួមកម្មវិធីនេះ។ អង្គការ Oxfam បានផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការចំណាយទាំងអស់សម្រាប់សិក្ខាសាលានេះ រួមទាំងថ្លៃស្នើសុំផ្លាស់ប្តូរ និងថ្លៃដឹកជញ្ជូន។ នៅក្នុងកម្មវិធីផ្លាស់ប្តូរនេះ ខ្ញុំបានកសាងបណ្តាញដ៏រឹងមាំជាមួយយុវជនមកពីតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គក្នុងប្រទេសវៀតណាម ហើយបានសិក្សាពីបញ្ហាបរិស្ថាន និងយេនឌ័រនៅកម្រិតអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក និងមានអ្នកចូលរួមជាង 170 នាក់បានចូលរួមក្នុងកម្មវិធីនេះ។ ពីកម្មវិធីផ្លាស់ប្តូរនេះ ខ្ញុំបានទទួលចំណេះដឹងអំពីការអភិវឌ្ឍន៍ សំណើគម្រោង និងបានសិក្សាពីសារៈសំខាន់នៃទស្សនៈយេនឌ័រដែលបានដាក់ក្នុងសំណើ ហើយខ្ញុំបានផលិតអត្ថបទមួយចំនួនអំពីកម្មវិធីនេះ។ ក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2017 ខ្ញុំបានចូលរួមជាមួយក្រុម Weaving Bonds

ជាបុគ្គលិក ហើយខ្ញុំសង្ឃឹមថាខ្ញុំអាចជួយមនុស្សកាន់តែច្រើនតាមរយៈបណ្តាញ Weaving Bonds ខ្ញុំនឹងធ្វើឱ្យក្តីសុបិនរបស់ខ្ញុំចេញមកនៅថ្ងៃណាមួយជាមួយនឹងសកម្មភាពផ្សេងទៀត ហើយខ្ញុំជឿថា ថាមពលរួមអាចនាំមកនូវសន្តិភាពដល់ខ្ញុំ។ សហគមន៍ដែលខ្ញុំកើត ខ្ញុំសង្ឃឹមថាថ្ងៃណាមួយនឹងមិនមានសង្គ្រាម គ្មានអាវុធ គ្មានឈាម គ្មានសុបិន្តអាក្រក់ គ្មានជនរងគ្រោះនៅលើទឹកដីរបស់ខ្លួន។

បន្ទាប់ពីការពិភាក្សា (ពីសំណួរខាងលើ) គ្រូបណ្តុះបណ្តាលផ្លាស់ទីទៅសកម្មភាពបន្ទាប់ដោយបញ្ជាក់ថា រឿងគឺជាមធ្យោបាយដ៏មានឥទ្ធិពលក្នុងការលើកកម្ពស់សន្តិភាពទាំងវិជ្ជមាន និងសន្តិភាពអវិជ្ជមានជាពិសេសរឿងរបស់យើងផ្ទាល់។ បន្ទាប់មក អ្នកចូលរួមនឹងមានឱកាសចែករំលែកពីរបៀបដែលពួកគេយល់អំពីសន្តិភាពជាវិជ្ជមាន និងថាតើសន្តិភាពមានសារៈសំខាន់យ៉ាងណាចំពោះខ្លួនគេ និងសហគមន៍របស់ពួកគេ។ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យធ្វើការជាគូ ដើម្បីពិភាក្សាអំពីប្រធានបទខាងក្រោម។

1) *តើអ្នកបានជួបជម្លោះបែបណាក្នុងជីវិតរបស់អ្នក?*
2) *តើអ្នកបានដោះស្រាយជម្លោះទាំងនោះដោយរបៀបណា?*
3) *តើអ្នកគិតថាបទពិសោធន៍នេះបានលើកទឹកចិត្តអ្នកឱ្យធ្វើអ្វីមួយសម្រាប់សហគមន៍/សង្គមរបស់អ្នកទេ?*
4) *តើអ្នកគិតថាការកសាងសន្តិភាពមានសារៈសំខាន់ទេ? ហេតុអ្វី?*
5) *តើអនាគតរបស់អ្នកមានផែនការអ្វីខ្លះ ដើម្បីលើកកម្ពស់សន្តិភាពជាវិជ្ជមាន?*

បន្ទាប់ពីពិភាក្សាជាគូ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចអញ្ជើញគូ 3-4 ឱ្យចែករំលែកគំនិតពីការ ពិភាក្សារបស់ពួកគេនៅក្នុងក្រុមធំហើយអញ្ជើញសំណួរ។ នៅពេលដែលអ្នកចូលរួមបញ្ចប់ការចែករំលែក គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចសង្ខេបបានថា វាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់យើងក្នុងការស្វែងយល់ និងកសាងសាមគ្គីភាពក្នុងការជួយគ្នាទៅវិញទៅមកដើម្បីទទួលបានសន្តិភាពជាវិជ្ជមាន (ចាប់ផ្តើមពីខ្លួនយើង និងសហគមន៍របស់យើង)។

ជម្រើស៖ ប្រសិនបើមានពេលគ្រប់គ្រាន់គ្រូបណ្តុះបណ្តាល/អ្នកសម្របសម្រួលអាចពិចារណាធ្វើសកម្មភាពខាងក្រោម។

សកម្មភាពបន្ថែម: ការកសាងសាមគ្គីភាព

គោលបំណង:

- ដើម្បីចែករំលែកអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់យើង និងផ្នែកណាខ្លះនៃអត្តសញ្ញាណរបស់យើងត្រូវបានបិទបាំង
- ដើម្បីពិចារណាអំពីគោលគំនិតនៃអត្តសញ្ញាណ និងរបៀបដែលអត្តសញ្ញាណត្រូវបានកសាងឡើងក្នុងសង្គម
- ដើម្បីពិចារណាឡើងវិញនូវអត្តសញ្ញាណយេនឌ័រ និងជនជាតិ
- ដើម្បីរៀនពីរបៀបដែលយើងអាចមានអត្តសញ្ញាណច្រើន។
- ដើម្បីលើកកម្ពស់គំនិតដែលមនុស្សទាំងអស់មានភាពស្មើគ្នា ហើយយើងទាំងអស់គ្នាអាចធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីយុត្តិធម៌សង្គម

ការយល់ដឹងពីអត្តសញ្ញាណចម្បង និងតូចៗ

1) សរសេរព័ត៌មានចម្បង និងតូចនៅលើក្តារខៀន។ សុំឱ្យអ្នកចូលរួមពិភាក្សាគ្នា។
2) ពន្យល់ពីគោលគំនិតនៃអត្តសញ្ញាណចម្បង និងអត្តសញ្ញាណដែលមិនសូវសំខាន់។

មានឧទាហរណ៍ខ្លះ:

អត្តសញ្ញាណចម្បង Mainstream identity		អត្តសញ្ញាណតូចតាច Marginalized identity
ក្រុមជនជាតិភាគតិច សាសនាភាគច្រើន ប្រជាជនទីក្រុង បុរស ស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា	ផ្ទុយពី	ជនជាតិភាគតិច ជនជាតិភាគតិចសាសនា ប្រជាជនជនបទ ស្ត្រី LGBTQ

3) គ្រូបណ្តុះបណ្តាលបង្ហាញផ្កាអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេ ហើយផ្តល់ឧទាហរណ៍អំពីរបៀបដែលទិដ្ឋភាព ខ្លះនៃអត្តសញ្ញាណរបស់ពួកគេមានលក្ខណៈសំខាន់ និងខ្លះទៀតត្រូវបានទុកចោល។
4) អញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យបង្វែរបង្ហាញអត្តសញ្ញាណផ្ការបស់ពួកគេ និងចែករំលែកផ្នែកណាមួយនៃអត្តសញ្ញាណរបស់ ពួកគេជាផ្នែកសំខាន់ និងផ្នែកណាខ្លះត្រូវបានកាត់បន្ថយ។
5) សុំឱ្យអ្នកចូលរួមពិចារណា និងពិភាក្សាអំពីរបៀបដែលអត្តសញ្ញាណត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងសង្គម។

ឧទាហរណ៍៖

កុលសម្ព័ន្ធភ្នំ៖ 'កុលសម្ព័ន្ធភ្នំ' អាចត្រូវបានប្រើជាពាក្យអវិជ្ជមានដើម្បីពិពណ៌នាអំពីមនុស្សដែលរស់នៅតំបន់ភ្នំ។

មនុស្សពនេចរ៖ មនុស្សមួយចំនួនប្រហែលជាគិតថាមនុស្សពនេចរគឺមិនសូវមានអរិយធម៌ និង 'កខ្វក់'។

ស្ត្រីមេម៉ាយ៖ មនុស្សខ្លះចាត់ទុកស្ត្រីមេម៉ាយខុសគ្នា ហើយមើលងាយពួកគេ។

*ការចែករំលែករឿងរ៉ាវនៃដែលមិនសូវគេទទួលស្គាល់ **រឿងរ៉ាវរបស់ ប៉ូ សរ***

ខ្ញុំឈ្មោះ ប៉ូ សរ ហើយខ្ញុំមកពីប្រទេសថៃ។ ក្នុងនាមជាយុវនារី ខ្ញុំបានធ្លាក់ទឹកចិត្តដោយមនុស្សជាច្រើននៅជុំវិញខ្ញុំ រួមទាំងក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំចង់ទទួលបានការអប់រំ និងអាជីព ប៉ុន្តែនេះជាការលំបាកខ្លាំងណាស់សម្រាប់ខ្ញុំដោយសារតែយេនឌ័រ ហើយក៏ដោយសារខ្ញុំជាជនជាតិការ៉ែន ហើយត្រូវបានគេរើសអើងដោយសារជាតិសាសន៍។ កុមារី និងស្ត្រីនៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ មានឱកាសតិចក្នុងការទទួលបានការអប់រំ និងចូលរួមក្នុងដំណើរការធ្វើការសម្រេចចិត្ត។ កាលខ្ញុំនៅក្មេង ខ្ញុំតែងតែលឺមនុស្សក្នុងសហគមន៍ ដូចជាឪពុកម្តាយយើងថាយើងជាស្ត្រីមិនមែនជាអ្នកដឹកនាំទេ។ ម្យ៉ាងទៀត យើងតែងតែសង្កត់ធ្ងន់ថា ស្ត្រីគួរតែរៀបការ និងមានកូន និងថែរក្សាគ្រួសារ។ មានរឿងមួយដែលមិនបានផ្លាស់ប្តូរទាល់តែសោះ ហើយនោះគឺកម្មវត្ថុនៃភេទ និងភេទ។ ជំនឿសាសនា និងវប្បធម៌របស់យើងបានប្រគល់គំនិតដែលថាស្ត្រីជាភេទទន់ខ្សោយជាង។ តាំងពីខ្ញុំនៅក្មេង ខ្ញុំបានឮមនុស្សក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ និងឪពុកម្តាយខ្ញុំនិយាយថា ស្ត្រីមិនអាចធ្វើជាអ្នកដឹកនាំបានទេ។ គ្រាន់តែជាមនុស្សស្រីគឺជាអំពើបាបរបស់ខ្លួនឯង។ វាតែងតែត្រូវបានសង្កត់ធ្ងន់ថាតួនាទីរបស់ស្ត្រីគឺនៅក្នុងគ្រួសារនៅផ្ទះ - រៀបការនិងចិញ្ចឹមកូន។

ខ្ញុំជាស្ត្រីតែម្នាក់គត់ដែលបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅសកលវិទ្យាល័យពីសហគមន៍របស់ខ្ញុំ ហើយខ្ញុំមានអារម្មណ៍សោកសៅចំពោះបងប្អូនស្រីរបស់ខ្ញុំ និងយុវនារីដទៃទៀតដែលមិនអាចទទួលបានការអប់រំ។ ជាសំណាងល្អ ខ្ញុំបានទទួលការឧបត្ថម្ភថ្លៃសិក្សារបស់ខ្ញុំតាំងពីខ្ញុំរៀននៅវិទ្យាល័យរហូតដល់ សាកលវិទ្យាល័យ ពីអង្គការមួយក្នុងប្រទេសថៃ។ ទាំងនេះគឺជាហេតុផលដែលខ្ញុំពិតជាចង់ធ្វើអ្វីមួយសម្រាប់សហគមន៍របស់ខ្ញុំទាក់ទងនឹងភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ស្ត្រី។ ខ្ញុំចង់ផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាពនេះ ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនដឹង

ថាត្រូវចាប់ផ្តើមពីកន្លែងណា ឬប្រភេទអ្វីដែលខ្ញុំអាចធ្វើបាននោះទេ។ សំណួរនេះបានដក់ជាប់ក្នុងចិត្ត របស់ខ្ញុំរហូតទាល់តែខ្ញុំបានជួបបុគ្គលិក WBAB ហើយបានចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលារបស់ ពួកគេនៅក្នុងឆ្នាំ2015។ បន្ទាប់ពីបានចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលារបស់ WBAB ខ្ញុំមានទំនុកចិត្តគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមក្នុងបញ្ហាភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំឥឡូវនេះ។

ការពិភាក្សាជាក្រុម:

ចែកជាបួនក្រុមដើម្បីពិភាក្សាអំពីអត្តសញ្ញាណ។

- *សូមពិភាក្សាអំពីទិដ្ឋភាពជាច្រើននៃអត្តសញ្ញាណរបស់ប៉ូ សរ។*
- *ហេតុអ្វីបានជាមនុស្សក្នុងសង្គមទូទៅមើលងាយជនជាតិ ការ៉ែន?*
- *ហេតុអ្វីបានជាសហគមន៍របស់ប៉ូ សរ។ទំនៀមទម្លាប់មិនអនុញ្ញាតឱ្យក្មេងស្រីទទួលបានការអប់រំ?*
- *តើប៉ូ សរ។ បានតស៊ូដើម្បីសិទ្ធិរបស់នាងដោយរបៀបណា?*
- *តើអ្នកគិតថាប៉ូ សរ។ អាចផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈសហគមន៍របស់គាត់ចំពោះស្ត្រីនាពេលអនាគតបានទេ?*
- *ពីរឿងនេះ តើអ្នកគិតថាអត្តសញ្ញាណត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងសង្គមយ៉ាងដូចម្តេច?*

លំហាត់ជាក្រុម:

រាប់លេខ ហើយបែកចែកជា២ក្រុម

សួរក្រុម 1: *គិតអំពី 'ក្រុមជនជាតិភាគតិចនៅក្នុងសង្គមរបស់ពួកគេ*

ហើយនឹង

សួរក្រុម 2: *គិតអំពី "ជនជាតិភាគតិចនៅក្នុងសង្គមរបស់ពួកគេ។*

អញ្ជើញក្រុមទាំងពីរពិភាក្សាអំពីរបៀបដែល ក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់យើង យើងអាចកសាងការយល់ដឹង និងការគោរពគ្នាទៅវិញទៅមកកាន់តែប្រសើរឡើង។ តើយើងអាចគាំទ្រគ្នាទៅវិញទៅមក និងលើកកម្ពស់សិទ្ធិស្មើគ្នាដោយរបៀបណា ដោយមិនគិតពីពូជសាសន៍ ជាតិសាសន៍ និងអត្តសញ្ញាណរបស់យើង? បន្ទាប់ពីក្រុមទាំងពីរបញ្ចប់ការពិភាក្សាហើយ សូមអញ្ជើញតំណាងមកពីក្រុមនីមួយៗដើម្បីចែករំលែកគំនិតរបស់ពួកគេជាមួយក្រុមធំជាងនេះ។

រាប់ម្តងទៀត ហើយបែងចែកជាពីរក្រុមផ្សេងគ្នា។

ក្រុមទី 1: គិតអំពី ‘ស្ត្រី’

ហើយនឹង

ក្រុមទី 2: គិតអំពី ‘បុរស’.

នៅក្នុងវប្បធម៌របស់អ្នក តើមានតួនាទី ជំនឿ ការរំពឹងទុក រូបភាព និងអាកប្បកិរិយាអ្វីខ្លះចំពោះបុរស និងស្ត្រី? បន្ទាប់ពីក្រុមទាំងពីរបញ្ចប់ការពិភាក្សាហើយ សូមអញ្ជើញតំណាងមកពីក្រុមនីមួយៗដើម្បីចែករំលែកគំនិតរបស់ពួកគេជាមួយក្រុមធំជាងនេះ។ទាំងអស់នេះ (អត្តសញ្ញាណជនជាតិ និងយេនឌ័រ) បង្កឱ្យមានជម្លោះ ការរើសអើង និងអយុត្តិធម៌។ ខណៈពេលដែលការសន្មតរបស់យើងអំពីយេនឌ័រ និងជាតិសាសន៍អាចមើលទៅមានលក្ខណៈធម្មជាតិ ប៉ុន្តែការពិតវាគឺជាការស្ថាបនាសង្គម។ តើយើងចង់បង្កើតសង្គមបែបណា?

សង្ខេប៖ បន្ទាប់ពីការសិក្សាពេញមួយថ្ងៃ គ្រូឧទ្ទេសគួរតែបែងចែកពេលវេលាសម្រាប់អ្នកចូលរួមដើម្បីផ្តល់មតិកែលម្អ និងពិនិត្យមើលថាតើពួកគេមានអារម្មណ៍យ៉ាងណាចំពោះសិក្ខាសាលា។

- *តើខ្លឹមសារក្នុងសិក្ខាសាលាមានច្រើនពេកសម្រាប់ពួកគេទេ?*
- *តើពួកគេចង់ឱ្យគ្រូបណ្តុះបណ្តាលផ្លាស់ប្តូរអ្វីខ្លះសម្រាប់បទពិសោធន៍សិក្សាកាន់តែប្រសើរនៅក្នុងវគ្គបន្ទាប់?*

ការសង្កេត៖

ដោយសារអ្នកចូលរួមមួយចំនួនប្រហែលជាមិនទាន់ត្រៀមខ្លួនក្នុងការចែករំលែកគំនិតរបស់ពួកគេនៅក្នុងក្រុមទេ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចរៀបចំក្រដាសមួយសន្លឹកធំមួយ ហើយបង្ហោះវានៅលើជញ្ជាំង។ បន្ទាប់មកអ្នកចូលរួមអាចសរសេរមតិយោបល់របស់ពួកគេនៅលើកំណត់ចំណាំលើក្រដាសស្អិតក្រោយពីវគ្គ ហើយបិតវាលើក្រដាសផ្ទាំងសធំដោយ វាជាអនាមិកនៅលើក្រដាសនោះ។

ប្រសិនបើពេលវេលាអនុញ្ញាត អ្នករៀបចំអាចពិចារណាធ្វើសមាធិរយៈពេលខ្លី វគ្គយូហ្គា ឬសកម្មភាពសុខុមាលភាពផ្សេងទៀតសម្រាប់អ្នកចូលរួមបន្ទាប់ពីថ្ងៃដំបូងនៃការរៀន ឬព្រឹកព្រលឹមនៃថ្ងៃបន្ទាប់។ នេះអាចជាវិធីដ៏ល្អមួយដើម្បីនាំអ្នកចូលរួមទាំងអស់រួមគ្នា បំបាត់ភាពតានតឹង និងសម្រាកបន្ទាប់ពីថ្ងៃដ៏យូរមុននឹងបន្តវគ្គនៅថ្ងៃបន្ទាប់!

លើសពីនេះ

ប្រសិនបើអ្នកបង្ហាត់បង្រៀន/អ្នកសម្របសម្រួលថ្មីថ្មោងដើម្បីធ្វើការសម្របសម្រួល វគ្គយូហ្គា ឬសកម្មភាព សុខុមាលភាព វីដេអូខាងក្រោមអាចមានប្រយោជន៍៖

Yoga For Self-Care (10 minutes): https://youtu.be/VpW33Celubg

5-Minute Meditation (female voice) Stability & Grounding in Uncertain Times: https://youtu.be/0ro8Eg3LtC4;

5-minute meditation (male voice): https://youtu.be/inpok4MKVLM

ជំពូកទី 2: មនុស្ស បរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍

“

ជំពូកនេះនឹងផ្តល់នូវទិដ្ឋភាពទូទៅនៃទំនាក់ទំនងរវាងមនុស្ស និងបរិស្ថាន។

តាមរយៈជំពូកនេះ

យើងនឹងស្វែងយល់ពីសារៈសំខាន់នៃបរិស្ថានចំពោះមនុស្ស

និងថាតើផលវិបាកនឹងទៅជាយ៉ាងណា ប្រសិនបើជីវៈចម្រុះ

សកម្មភាព

[សកម្មភាព 2.1: តើបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍មានន័យយ៉ាងណាចំពោះអ្នក?]

[បរិស្ថាន]

[ការអភិវឌ្ឍន៍]

[ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព]

[សកម្មភាព 2.2: ការយល់ពីគោលដៅនៃការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព]

[សកម្មភាព 2.3: តើអ្វីដែលផែនដីបានប្រាប់យើង?]

[សកម្មភាព 2.4: តើមានអ្វីដែលកំពុងតែកើតឡើងក្នុងតំបន់របស់យើងទាក់ទងនឹងសិទ្ធិបរិស្ថាន?]

សកម្មភាព 2.5: [បរិស្ថាននៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ]

[សិទ្ធិមនុស្ស និងបរិស្ថាន]

[ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តភាពដោយសិទ្ធិមនុស្ស]

[សកម្មភាព 2.6: CHECK-IN]

សកម្មភាពនៅក្នុងជំពូកនេះនឹងអនុញ្ញាតឱ្យយើងរៀនពីគ្នាទៅវិញទៅមកអំពីស្ថានភាពដែលកើតឡើងនៅក្នុងសហគមន៍របស់យើង និងរបៀបដែលយើងម្នាក់ៗអាចធ្វើ សកម្មភាពបានដើម្បីការពារធម្មជាតិ។ តាមរយៈការសិក្សាពីបទពិសោធន៍របស់គ្នា ទៅវិញទៅមកនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន អ្នកចូលរួមនឹងទទួលបានការយល់ដឹង កាន់តែច្រើនអំពីអ្នកដ៏ទៃ និងរៀនពីរបៀបចូលរួមជាមួយសហគមន៍ប្រកប ដោយប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីលើកកម្ពស់ការ ការពារបរិស្ថាន។

សកម្មភាព 2.1: តើបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍មានន័យយ៉ាងម៉េចសម្រាប់អ្នក?[2]

	30 នាទី
	ដើម្បីស្វែងយល់ពីទំនាក់ទំនងរវាងបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍
	ក្ដារខៀន (ប្រសិនបើមិនមានក្ដារខៀន យើងអាចប្រើក្រដាសផ្ទាំងសបាន), ហ្វឺត (មានពណ៌ក្រហម និងខៀវ)

ដំណើរការ:

- សរសេរពាក្យ "បរិស្ថាន" និង "ការអភិវឌ្ឍន៍" នៅផ្នែកម្ខាងនៃក្ដារ ហើយត្រូវប្រាកដថាអ្នកគ្រប់គ្នាយល់ថាបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍មានន័យយ៉ាងណា។
- សុំឱ្យអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗមកកាន់ក្ដារខៀន ហើយសរសេរពាក្យមួយឃ្លាដែលនឹកឃើញនៅក្រោម "បរិស្ថាន" និង "ការអភិវឌ្ឍន៍" ។
  1) បន្ទាប់មកគ្រូឧទ្ទេសសុំឱ្យសិក្ខាកាមពន្យល់ពាក្យដែលពួកគេបានសរសេរនៅលើក្ដារ ខៀន។
  2) បន្ទាប់ពីពិភាក្សារួច គ្រូឧទ្ទេសសង្ខេបដោយផ្ដល់នូវអត្ថន័យនៃពាក្យទាំងពីរដូចខាង ក្រោម៖

បរិស្ថាន

ជុំវិញដែលមនុស្ស សត្វ ឬរុក្ខជាតិរស់នៅ។ សម្រាប់មនុស្សមួយចំនួន ពាក្យថា "បរិស្ថាន" មានន័យសាមញ្ញថា "ធម្មជាតិ" ហើយធម្មជាតិ និងមនុស្សគឺដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។ ប៉ុន្តែសម្រាប់មនុស្សផ្សេងទៀតពាក្យ 'បរិស្ថាន' រួមបញ្ចូលសកម្មភាពមនុស្សដោយមានទេសភាពកសិកម្ម និងទីវាលជាផ្នែកនៃបរិស្ថាន។ ដូច្នេះពាក្យ 'បរិស្ថាន' រួមមានដីស្រែចំការ ដីស្រែចម្ការ ទន្លេ ភ្នំ ត្រី ព្រៃឈើ សត្វពាហនៈ។ល។ ពាក្យថាបរិស្ថានត្រូវបានគេប្រើជំនួសគ្នាជាមួយពាក្យ 'ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី' ដែលត្រូវបានកំណត់ថាជាសហគមន៍នៃសារពាង្គកាយអន្តរកម្មជាមួយគ្នា។ ជាមួយនឹងរាងកាយជុំវិញរបស់ពួកគេ។

[2] Some information for this session is adapted from the Community Action Guide: What is development? by International Accountability Project. See more: https://bit.ly/2HwLG1P

ការអភិវឌ្ឍន៍

ការអភិវឌ្ឍន៍ គឺជាដំណើរការដែលបង្កើតឱ្យមានការរីកចម្រើន វឌ្ឍនភាព និងការផ្លាស់ប្តូរជាវិជ្ជមាន។ គោលបំណងនៃការអភិវឌ្ឍន៍គឺលើកកម្ពស់គុណភាពជីវិតរបស់ប្រជាជន និងបង្កើតឬពង្រីកឱកាសការងារដោយមិនធ្វើឱ្យខូចបរិស្ថាន។

ដូចដែលអ្នកអាចឃើញពាក្យ "ការអភិវឌ្ឍន៍" មានអត្ថន័យជាច្រើន។ មានវិធីជាច្រើនដើម្បីយល់ពីគំនិត នៃការអភិវឌ្ឍន៍ ដូចដែលមានសហគមន៍នៅលើពិភពលោក។ ការយល់ដឹងផ្សេងៗគ្នាទាំងនេះកើតចេញពីជំនឿ អាទិភាព និងទស្សនៈវិស័យផ្សេងៗគ្នារបស់មនុស្សសម្រាប់អនាគតរបស់ពួកគេ។

ជារឿយៗ រដ្ឋាភិបាល ក្រុមហ៊ុន ឬធនាគារអភិវឌ្ឍន៍នានាពិចារណាលើគម្រោងធំៗ (ដូចជាផ្លូវថ្នល់ អណ្តូងរ៉ែ ទំនប់វារីអគ្គិសនី ឬអគារទំនើបៗ) ជាការចាំបាច់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេស។ ពួកគេជារឿយៗហៅ "ផែនការអភិវឌ្ឍន៍" ឬ "គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍" ទាំងនេះ។

ប៉ុន្តែតើគម្រោងទាំងនេះតែងតែល្អសម្រាប់មនុស្ស និងបរិស្ថានដែរឬទេ? តើអ្នកណាកំពុងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីពួកគេ ហើយអ្នកណាគួរសម្រេចចិត្តថាតើគម្រោង និងគោលនយោបាយប្រភេទណាដែលល្អបំផុតសម្រាប់អនាគតនៃសហគមន៍របស់យើង និងប្រទេសរបស់យើង? តើអ្នកណាមានសិទ្ធិនិយាយប្រសិនបើអ្វីដែលត្រូវបានស្នើឡើងជា "ការអភិវឌ្ឍន៍"? តើមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើអ្នកមិនយល់ស្របនឹងគម្រោង ឬគម្រោងដែលបានស្នើឡើង? ហើយតើអ្នករកឃើញជម្រើសផ្សេងទៀតដែលជួយដល់ការអភិវឌ្ឍដែលសហគមន៍អ្នកចង់បានដោយរបៀបណា?

ការឆ្លើយសំណួរទាំងនេះអាចជាការពិបាក។ នៅកន្លែងជាច្រើន អ្នកប្រហែលជាមិនអាចសួរសំណួរទាំងនេះដោយសេរីបានទេ ដោយសារការរឹតបន្តឹងលើសេរីភាព។ ប៉ុន្តែ ដើម្បីឱ្យការអភិវឌ្ឍឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការជាក់ស្តែងរបស់ប្រជាជន ប្រជាជនខ្លួនឯងត្រូវតែចូលរួមក្នុងការអភិវឌ្ឍផែនការ មិនមែនតែស្ថាប័នដែលមានអំណាចប៉ុណ្ណោះទេ។

ព័ត៏មានសំខាន់ៗ៖

ការអភិវឌ្ឍន៍គួរតែជាដំណើរការដែលប្រជាជន និងសហគមន៍អាចដណ្តើមអំណាចរបស់ពួកគេមកវិញក្នុងការឆ្លើយសំណួរ តើការអភិវឌ្ឍន៍មើលទៅដូចអ្វី? ដំណើរការនៃការអភិវឌ្ឍគួរតែធ្វើឱ្យមនុស្សទាំងអស់រស់នៅដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងរស់នៅលើទឹកដីដែលខ្លួនស្រឡាញ់។

បន្ថែមទៀត៖

ដើម្បីឱ្យអ្នកចូលរួមយល់ពីរបៀបដែលការអភិវឌ្ឍន៍ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស គ្រូបណ្តុះបណ្តាល/អ្នកសម្របសម្រួលអាចពិចារណាបង្ហាញវីដេអូ៖ 'ការអភិវឌ្ឍន៍គឺជាសិទ្ធិមនុស្ស' ដោយសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ ទស្សនាវីដេអូនេះនៅ៖ https://youtu.be/pdKfypBTtdI

ការអភិវឌ្ឍន៍ ប្រកបដោយនិរន្តរភាព

ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព គឺជាការអភិវឌ្ឍន៍ដែលបំពេញតម្រូវការបច្ចុប្បន្ន ដោយមិនប៉ះពាល់ដល់សមត្ថភាពរបស់មនុស្សជំនាន់ ក្រោយក្នុងការបំពេញតម្រូវការផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅពេលដែលការអភិវឌ្ឍន៍បរាជ័យក្នុងការលើកកម្ពស់ ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ហើយមិនធានាបាននូវនិរន្តរភាពបរិស្ថាន ជីវិត និងបរិស្ថានជុំវិញរបស់យើងត្រូវរងផលប៉ះពាល់ ឬខូចខាតដោយសារ 'ការអភិវឌ្ឍន៍អវិជ្ជមាន' ផ្លាស់ប្តូរទេសភាព និងអស់ធនធានរបស់យើង។ នៅទីនេះ 'ការអភិវឌ្ឍន៍អវិជ្ជមាន' សំដៅលើគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដែលខ្វះការចូលរួមពី សាធារណៈជន តម្លាភាព និងសិទ្ធិមនុស្ស និងការការពារបរិស្ថាន ដូច្នេះនាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន។

The Sustainable Development Goals (SDGs) គឺជាការប្រមូលផ្តុំនៃគោលដៅសកល ដែលជាប់ទាក់ទងគ្នាចំនួន 17 ដែលត្រូវបានរចនាឡើងដើម្បីជួយឱ្យសម្រេចបាននូវអនាគតកាន់តែប្រសើរ និងប្រកបដោយនិរន្តរភាពសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។ SDGs ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ 2015 ដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ ជាមួយនឹងគោលដៅសម្រេចបានទូទាំងពិភពលោកនៅឆ្នាំ 2030។

វីដេអូ៖ ចាក់វីដេអូខ្លីខាងក្រោមសម្រាប់អ្នកចូលរួម ដោយបើកចំណងជើងបិទជាភាសាអង់គ្លេសសម្រាប់ការយល់ដឹងកាន់តែងាយស្រួល៖

https://www.youtube.com/watch?v=M-iJM02m_Hg

គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាពទាំង ១៧ (SDGS)

គោលដៅទី១: កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

គោលដៅទី២: បំបាត់ការអត់ឃ្លាន

គោលដៅទី៣: សុខភាព និងសុខុមាលភាពល្អ

គោលដៅទី៤: ការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព

គោលដៅទី៥: សមភាពយេនឌ័រ

គោលដៅទី៦: ទឹកស្អាត និងអនាម័យ

គោលដៅទី៧: ថាមពល និងតម្លៃសមរម្យ

គោលដៅទី៨: ការងារសមរម្យ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច

គោលដៅទី៩: ឧស្សាហកម្ម ការច្នៃប្រឌិត និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ

គោលដៅទី១០: កាត់បន្ថយវិសមភាព

គោលដៅទី១១: ទីក្រុង និងសហគមន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព

គោលដៅទី១២: ការប្រើប្រាស់ និងផលិតកម្មប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវ

គោលដៅទី១៣: សកម្មភាពអាកាសធាតុ

គោលដៅទី១៤: ជីវិតក្នុងទឹក

គោលដៅទី១៥: ជីវិតនៅលើដី

គោលដៅទី១៦: សន្តិភាព និងយុត្តិធម៌ និងស្ថាប័នរឹងមាំ

គោលដៅទី១៧: ភាពជាដៃគូ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅ

សកម្មភាព 2.2: ស្វែងយល់ពីការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព

	2 ម៉ោង
	ដើម្បីស្វែងយល់ពីគោលដៅការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងរបៀបដែលយើងអាចអនុវត្ត នៅក្នុងសហគមន៍របស់យើង។
	ក្ដារខៀនស ហ្វឺត រូបភាពយ៉ាងតិច៤ និងខ្មៅដៃពណ៌

ដំណើរការ:

1. សរសេរគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាពនៅលើក្ដារ។
2. សុំឱ្យអ្នកចូលរួមបំបែកជាបួនក្រុមតូចៗដោយរាប់។
3. សុំឱ្យក្រុមនីមួយៗពិភាក្សាអំពីគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍។
4. ជ្រើសរើសគោលដៅចំនួន 5 ដែលពួកគេគិតថាមានសារៈសំខាន់បំផុតសម្រាប់ខ្លួនគេ និងសហគមន៍របស់ពួកគេ។
5. ផ្ដល់ក្រដាសបិទផ្សាយ និងខ្មៅដៃពណ៌ដល់ក្រុមនីមួយៗ ហើយសុំឱ្យពួកគេធ្វើគំនូរបង្ហាញពីរបៀបដែលការសម្រេចបាននូវគោលដៅទាំង 5 នេះនឹងធ្វើឱ្យសហគមន៍របស់ពួកគេប្រសើរឡើង។
6. អញ្ជើញក្រុមនីមួយៗឱ្យធ្វើបទបង្ហាញអំពីគំនិតរបស់ពួកគេទៅកាន់ក្រុមធំ ធ្វើឱ្យប្រាកដថាស្ត្រី និងអ្នកចូលរួមដែលមានជំនាញភាសាអង់គ្លេសទាប មានពេលស្មើគ្នាដើម្បីធ្វើបទបង្ហាញ។
7. គ្រូឧទ្ទេសសង្ខេប និងភ្ជាប់នូវអ្វីដែលអ្នកចូលរួមពិភាក្សាក្នុងការងារជាក្រុមរបស់ពួកគេទៅលើ**គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព (SDGs)**.[3]

[3] More details about the SDGs can be found at: https://sdgs.un.org/goals

សកម្មភាព 2.3: តើអ្វីដែលផែនដីកំពុងតែប្រាប់យើង?

	30 នាទី
	សកម្មភាពនេះគឺដើម្បីស្វែងយល់ពីអ្វីដែលកំពុងកើតឡើងនៅក្នុងតំបន់របស់យើងដោយការអញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យចែករំលែករឿងផ្សេងៗ
	មិនមាន
	សម្រាប់សកម្មភាពនេះ វាជាការសំខាន់ដើម្បីបញ្ជាក់ពីការស្តាប់ឲ្យបានស៊ីជម្រៅ។ ពេលស្តាប់រឿងរបស់ដៃគូអ្នក សូមស្តាប់ដោយយកចិត្តទុកដាក់ និងគោរព

ដំណើរការ:

1. បំបែកអ្នកចូលរួមជាគូ។
2. មនុស្សម្នាក់ (A) គឺជា 'មគ្គុទ្ទេសក៍' និងម្នាក់ទៀត (B) ដៃគូពិការភ្នែក (សុំឱ្យពួកគេបិទភ្នែក) ។
3. ដៃគូណែនាំរបស់ពួកគេ (A) ដឹកនាំ (B) ដោយដៃនៅពេលដើរនៅខាងក្រៅឬអង្គុយជាមួយពួកគេនៅលើដី។
4. ទុកពេលអោយគូនីមួយៗ 3 នាទីដើម្បីធ្វើសកម្មភាពនេះ។
5. ដៃគូណែនាំ (A) ពិពណ៌នាអំពីទីកន្លែងធម្មជាតិដែលពួកគេចូលចិត្ត - កន្លែងដ៏ស្រស់ស្អាតនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ - ទៅកាន់ដៃគូពិការភ្នែក (B) ខណៈដែលភ្នែករបស់ពួកគេនៅតែបិទ។
6. បន្ទាប់ពីនោះ (A) និង (B) ប្តូរតួនាទី ហើយបន្តសកម្មភាពរយៈពេល 3 នាទីទៀត។
7. បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ គ្រូឧទ្ទេសដឹកនាំការពិភាក្សាដោយសួរសំណួរខាងក្រោម៖
    - តើអ្នកមានអារម្មណ៍យ៉ាងណាបន្ទាប់ពីធ្វើសកម្មភាពនេះ?
    - សម្រាប់ដៃគូណែនាំ (A) ហេតុអ្វីបានជាអ្នកជ្រើសរើសកន្លែងធម្មជាតិនោះ?
    - សម្រាប់ដៃគូពិការភ្នែក (B) តើអ្នកមានអារម្មណ៍យ៉ាងណាពេលអ្នកបិទភ្នែក ហើយស្តាប់រឿង (A's)?
    - តើអ្នកអាចភ្ជាប់សកម្មភាពនេះទៅនឹងអ្វីដែលកំពុងកើតឡើងចំពោះបរិស្ថានក្នុងតំបន់របស់យើងបានទេ?
    - តើអ្នកបានរៀនអ្វីខ្លះពីហ្គេមនេះ?
8. ក្នុងការពិភាក្សា ត្រូវប្រាកដថាអ្នកគ្រប់គ្នាមានឱកាសចែករំលែកគំនិតរបស់ពួកគេដោយយុត្តិធម៌។ បន្ទាប់ពីពិភាក្សាសំណួរទាំងនេះហើយ គ្រូឧទ្ទេសសង្ខេបអំពីសកម្មភាព ហើយបន្តទៅវគ្គបន្ទាប់។

សកម្មភាព 2.4: តើមានអ្វីដែលកំពុងតែកើតឡើងក្នុងតំបន់របស់យើងទាក់ទងនឹងសិទ្ធិបរិស្ថាន?

	2 ម៉ោង
	សកម្មភាពនេះគឺសម្រាប់អ្នកចូលរួមទាំងអស់ដើម្បីសិក្សាឱ្យបានស៊ីជម្រៅអំពីបញ្ហាបរិស្ថានដែលយើងកំពុងជួបប្រទះនៅក្នុងតំបន់របស់យើង។
	ក្រដាសផ្ទាំងសធំ ហ្វឺត និងខ្មៅដៃពណ៌
	• មុនពេលធ្វើការជាក្រុម គ្រូឧទ្ទេសគួរតែពន្យល់ថាបទបង្ហាញអាចមានភាពអន្តរកម្ម ហើយក្រុមនីមួយៗមានសេរីភាពក្នុងការសម្រេចចិត្តពីរបៀបដែលពួកគេនឹងធ្វើបទបង្ហាញ ដូចជាតាមរយៈបទបង្ហាញ ឈុតខ្លីៗ រូបថត គំនូរជាដើម។ • ទុកពេលគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់អ្នកចូលរួមដើម្បីសួរសំណួរ ឬចែករំលែកគំនិតរបស់ពួកគេ មុនពេលបន្តទៅសកម្មភាពបន្ទាប់។

មុនពេលចាប់ផ្តើមសកម្មភាព គ្រូឧទ្ទេសសួរអ្នកចូលរួម៖

តើបញ្ហាបរិស្ថាន និងសិទ្ធិមនុស្សប្រភេទណាដែលយើងកំពុងប្រឈមមុខនៅពេលនេះ?

បន្ទាប់មក គ្រូឧទ្ទេសអាចផ្តល់ឧទាហរណ៍បន្ថែមមួយចំនួនដូចជា ការរិចរិលដី ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ ការជីករ៉ែគ្មាននិរន្តរភាព ការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំ។ល។

ដំណើរការ:

សុំឱ្យអ្នកចូលរួមផ្តល់ឧទាហរណ៍ខ្លះនៃបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស និងបរិស្ថាននៅក្នុងតំបន់របស់ពួកគេ។

- បែងចែកជាក្រុមពី 3-4 នាក់មកពីប្រទេស ឬសហគមន៍ដូចគ្នា (អាស្រ័យលើចំនួនអ្នកចូលរួម)
- ក្រុមនីមួយៗនឹងធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីពិភាក្សាអំពីអ្វីដែលពួកគេដឹងអំពីបញ្ហាបរិស្ថានដែលកំពុងកើតឡើងនៅក្នុងប្រទេស ឬសហគមន៍របស់ពួកគេ។

- បន្ទាប់ពីការពិភាក្សា អ្នកចូលរួមក្រុមគួរតែត្រៀមខ្លួនដើម្បីធ្វើបទបង្ហាញ៖
    - រៀបរាប់ពីបញ្ហាបរិស្ថាន និងទីតាំង
    - ហេតុអ្វីបានជាបញ្ហាទាំងនេះកើតឡើង
    - ផលប៉ះពាល់នៃបញ្ហាទាំងនេះលើមនុស្ស និងបរិស្ថាន
    - របៀបដែលបញ្ហាទាំងនេះប៉ះពាល់ដល់ក្រុមផ្សេងៗគ្នា ដូចជាផលប៉ះពាល់លើបុរស ស្ត្រី មនុស្សចាស់ កុមារ កសិករ អ្នកនេសាទ ។ល។
    - ថាតើមានសកម្មភាពណាមួយត្រូវបានគេយកទៅដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះដែរឬទេ
- បន្ទាប់ពីការងារជាក្រុម សូមអញ្ជើញក្រុមនីមួយៗឱ្យធ្វើបទបង្ហាញដល់ក្រុមធំជាង។

កំណត់ចំណាំ: ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើបទបង្ហាញ គ្រូឧទ្ទេសគួរលើកទឹកចិត្តអ្នកចូលរួមឱ្យសួរសំណួរ។ ប្រសិនបើពួកគេនៅស្ងៀម គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចសួរសំណួរសាមញ្ញៗជាមុនសិន ដែលអាចធ្វើឱ្យអ្នកចូលរួមមានអារម្មណ៍ស្រួលជាងមុនក្នុងការសួរសំណួរមិត្តភក្តិរបស់ពួ

បន្ទាប់ពីការធ្វើបទបង្ហាញជាក្រុម គ្រូឧទ្ទេសអាចបង្ហាញវីដេអូ ឬភាពយន្តខ្លីដែលចាប់យកស្ថានភាពសហគមន៍ដែលកំពុងប្រឈមនឹងផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានពីគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដែលបំផ្លិចបំផ្លាញ ឬខ្សែភាពយន្តសហគមន៍ដែលកំពុងធ្វើយុទ្ធនាការការពារទន្លេ ដីធ្លី និងបរិស្ថានរបស់ពួកគេ។ ខាងក្រោមនេះជាវីដេអូឧទាហរណ៍មួយចំនួនដែលគ្រូបង្ហាត់/អ្នកសម្របសម្រួលអាចបង្ហាញអ្នកចូលរួម៖

- ប្រជាជននៃទន្លេមេគង្គប្រយុទ្ធដើម្បីការរស់រានមានជីវិតនៅក្នុងស្រមោលនៃទំនប់មេហ្គារបស់ប្រទេសចិន ៖https://youtu.be/oAh4HzXN79E
- ទន្លេសាល់វីន' – ទន្លេរបស់យើង ជីវិតរបស់យើង: https://vimeo.com/191449427
- សម្លេងនៃ Nam Khone: https://www.youtube.com/watch?v=DFaFs9miVQM&t=77s

សង្ខេបនៅផ្នែកនេះដោយ ដោយបង្ហាញពីព័ត៌មានបន្ថែមអំពីបញ្ហាបរិស្ថានក្នុងតំបន់ (ដូចជាការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនី សម្បទានដី តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស គម្រោងផ្លូវដែក ការកាប់ឈើខុសច្បាប់ រោងចក្រថាមពលធ្យូងថ្ម។ល។) ដែលបានបង្កផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់បរិស្ថាន និងប្រជាជន។

ដើម្បីបង្ហាញពីរបៀបដែលគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍បានបង្កផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើសហគមន៍ និងបរិស្ថាន គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចចែករំលែកបញ្ជីអង្គការខាងក្រោមដែលធ្វើការលើសិទ្ធិមនុស្ស និងបរិស្ថាន និងគេហទំព័ររបស់ពួកគេដែលមាន/របាយការណ៍ ការបោះពុម្ពផ្សាយ ឧបករណ៍បណ្តុះបណ្តាល វីដេអូ និងករណីសិក្សា។

- វារីអគ្គិសនីនៅតំបន់មេគង្គ/សាល់វីន: https://www.internationalrivers.org/
- ក្សាទុកទន្លេមេគង្គ: https://www.facebook.com/SaveTheMekong/
- គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ: https://www.mrcmekong.org/

- បញ្ហាដីធ្លីក្នុងតំបន់: https://www.mrlg.org/
- ជនជាតិដើមភាគតិច និងសិទ្ធិធម្មជាតិ: https://aippnet.org/
- វេទិកាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពី ADB: https://www.forum-adb.org/
- Open Development Mekong: https://opendevelopmentmekong.net/
- ប្រព័ន្ធព្រមានជាមុន និងធនធានបន្ថែម: https://bit.ly/2Sprcx3

សកម្មភាព 2.5: បរិស្ថាននៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ

	1 ម៉ោង
	សកម្មភាពនេះគឺសម្រាប់អ្នកចូលរួមដើម្បីចែករំលែកអំពីស្ថានភាពនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ។ ខណៈពេលដែលអ្នកចូលរួមមួយចំនួនអាចប្រឈមមុខនឹងស្ថានភាពដូចគ្នា ពួកគេអាចមានមតិផ្សេងគ្នាអំពីបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធ។ ដូច្នេះ សកម្មភាពនេះនឹងជួយយើងឱ្យស្វែងយល់បន្ថែមអំពីរឿងរ៉ាវផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកចូលរួម។
	ក្រដាសផ្ទាំងសធំ ហ្វឺត និងខ្មៅដៃពណ៌
	ប្រសិនបើនរណាម្នាក់មិនអាចគូរបានទេ ពួកគេអាចបង្កើតគំនូរសាមញ្ញបំផុតដោយប្រើនិមិត្តសញ្ញាជាមួយអត្ថបទដើម្បីពន្យល់ពីអ្វីដែលពួកគេចង់ចែករំលែក។

ឧទាហរណ៍ ទី1៖

ស្រុកកំណើតរបស់ខ្ញុំ គឺហ៊ុំព័ទ្ធដោយជួរភ្នំដ៏ស្រស់ ស្អាត ព្រៃឈើដ៏ខ្ពស់ និងជ្រៅ និងទន្លេដែលហូរកាត់កណ្តាលទីក្រុង។ ប៉ុន្តែប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ សហគមន៍របស់ខ្ញុំទាំងមូលបានរងនូវសកម្មភាពកាប់ឈើដោយសារយើងមានដើមឈើ។ ការកាប់ឈើបានបំផ្លាញធនធានធម្មជាតិរបស់សហគមន៍យើង និងជីវភាពរបស់អ្នកភូមិ។

ឧទាហរណ៍ ទី2៖

ដីសហគមន៍របស់ខ្ញុំត្រូវបានកាន់កាប់ដោយក្រុមហ៊ុនរុករករ៉ែ។ អ្នកភូមិក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំត្រូវទៅរស់នៅកន្លែងថ្មី ដែលយើងមិនចេះធ្វើការចិញ្ចឹមជីវិតថ្មី។ ក្រុមហ៊ុនគ្រាន់តែផ្តល់សំណងតិចតួចប៉ុណ្ណោះ ហើយយើងត្រូវចាកចេញពីដីជាទីស្រឡាញ់របស់យើង។

ដំណើរការ:

- ផ្តល់ក្រដាសធំមួយសន្លឹកដល់អ្នកចូលរួមម្នាក់ៗ ហើយសុំឱ្យពួកគេធ្វើការដោយខ្លួនឯង ដើម្បីគូររូបភាពសហគមន៍របស់ពួកគេ

- នៅផ្នែកខាងលើនៃក្រដាស សុំឱ្យពួកគេគូរអ្វីដែលសហគមន៍របស់ពួកគេធ្លាប់មើលទៅដូចកាលពីអតីតកាល
- នៅផ្នែកខាងក្រោមពាក់កណ្តាលនៃក្រដាស សុំឱ្យអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗគូរការផ្លាស់ប្តូរដែលពួកគេបានឃើញនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ។ តើសហគមន៍របស់ពួកគេនៅតែដដែល? បើមិនដូច្នេះទេ តើអ្វីបានបណ្តាលឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ?
- បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ សូមអញ្ជើញអ្នកគ្រប់គ្នាត្រឡប់ទៅក្រុមធំ ហើយសុំឱ្យអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗបង្ហាញគំនូរនៃសហគមន៍របស់ពួកគេ និងរបៀបដែលវាបានផ្លាស់ប្តូរ។ អនុញ្ញាតឱ្យអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗប្រហែល 5 នាទីដើម្បីបង្ហាញអំពីគំនូររបស់ពួកគេ។
- បន្ទាប់ពីមនុស្សម្នាក់ៗធ្វើបទបង្ហាញ សូមអញ្ជើញអ្នកផ្សេងទៀតឱ្យចែករំលែកសំណួរ និងមតិយោបល់របស់ពួកគេ។

គ្រូបណ្តុះបណ្តាលសង្ខេបសកម្មភាព ហើយកត់សម្គាល់ពីភាពស្រដៀងគ្នា និងភាពខុសគ្នារវាងសហគមន៍នីមួយៗ។

មុននឹងបិទសកម្មភាព សិក្ខាកាមចែករំលែកព័ត៌មានអំពីទំនាក់ទំនងសិទ្ធិមនុស្ស និងបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាពតាមរយៈសិទ្ធិមនុស្សដល់អ្នកចូលរួម។

សិទ្ធិមនុស្ស និងបរិស្ថាន

ការផ្សារភ្ជាប់គ្នារវាងសិទ្ធិមនុស្ស និងបរិស្ថានសង្កត់ធ្ងន់ថា បរិយាកាសរូបវន្តសមរម្យ គឺជាលក្ខខណ្ឌជាមុនសម្រាប់ការរស់នៅប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងគុណតម្លៃ។ ជាក់ស្តែងជាងនេះទៅទៀត បរិយាកាសរូបវន្តសមរម្យ ពាក់ព័ន្ធនឹងការការពារ ឧទាហរណ៍ដូចជា ការបំពុលដោយសំឡេង ការបំពុលបរិយាកាស ការបំពុលទឹកលើផ្ទៃ និងការបោះចោលសារធាតុពុល។ ការរិចរិលបរិស្ថាន និងសិទ្ធិមនុស្សត្រូវបានដាក់ជាលើកដំបូងនៅក្នុងរបៀបវារៈអន្តរជាតិក្នុងឆ្នាំ 1972 នៅក្នុងសន្និសីទអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីបរិស្ថានមនុស្ស។ គោលការណ៍ទី 1 នៃ 'សេចក្តីប្រកាស Stockholm ស្តីពីបរិស្ថានមនុស្ស' បង្កើតមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងសិទ្ធិមនុស្ស និងការការពារបរិស្ថាន ដោយប្រកាសថាមនុស្សមាន 'សិទ្ធិជាមូលដ្ឋានក្នុងសេរីភាព សមភាព និងលក្ខខណ្ឌគ្រប់គ្រាន់នៃជីវិត នៅក្នុងបរិយាកាសនៃគុណភាពដែលអនុញ្ញាត

ជីវិតប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសុខុមាលភាព ហើយគាត់មានទំនួលខុសត្រូវដ៏ធំក្នុងការការពារ និងកែលម្អបរិស្ថានសម្រាប់មនុស្សជំនាន់បច្ចុប្បន្ន និងអនាគត។[4]

ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាពតាមរយៈសិទ្ធិមនុស្ស

របៀបវារៈឆ្នាំ 2030[5] ទទួលស្គាល់ថា សេដ្ឋកិច្ចរួមបញ្ចូល និងចូលរួម និងសង្គមដែលរដ្ឋាភិបាលទទួលខុសត្រូវ សម្រេចបានលទ្ធផលល្អប្រសើរសម្រាប់ប្រជាជនទាំងអស់ ដោយមិនទុកនរណាម្នាក់នៅពីក្រោយឡើយ។ សេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិអភិវឌ្ឍន៍ សង្កត់ធ្ងន់លើសិទ្ធិរបស់បុគ្គល និងប្រជាជនទាំងអស់ក្នុងការចូលរួមដោយសេរី សកម្ម និងមានអត្ថន័យ។ ហើយគោលការណ៍ណែនាំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស (UNGPs) បានដាក់ចេញនូវកាតព្វកិច្ចរបស់រដ្ឋ និងក្រុមហ៊ុនឯកជន ដើម្បីធានាថាសកម្មភាពអាជីវកម្មមិនបំពានសិទ្ធិរបស់មនុស្ស។

សិទ្ធិស៊ីវិល វប្បធម៌ សេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ និងសង្គម និងសិទ្ធិអភិវឌ្ឍន៍ កសាងគ្នាទៅវិញទៅមក និងឈានទៅមុខជាមួយគ្នា។ មិនថាបុគ្គលមានសេរីភាពក្នុងការនិយាយ និងតវ៉ាយ៉ាងណានោះទេ ពួកគេពិតជាមិនមានសេរីភាពទេ ប្រសិនបើពួកគេខ្វះអាហារ ការអប់រំ ឬផ្ទះសម្បែងគ្រប់គ្រាន់។ ការបញ្ច្រាសក៏ជាការពិតដែរ។ សង្គមដែលមនុស្សមានសិទ្ធិទទួលបានការការពារសង្គមជាមូលដ្ឋាន និងធនធាន និងឱកាសសេដ្ឋកិច្ច មិនសូវងាយរងគ្រោះទៅនឹងការបែកបាក់សង្គម និងការរីករាលដាលនៃលទ្ធិជ្រុលនិយម។

ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី គោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងប្រទេសជាច្រើនបានកាត់បន្ថយការការពារសង្គម និងទ្រព្យសម្បត្តិប្រមូលផ្តុំ ហើយអំណាចនយោបាយនៅក្នុងដៃកាន់តែតិចទៅៗ។ គំរូកំណើនដែលខ្វះខ្វាយគ្មាននិរន្តរភាព បង្កើនការរិចរិលបរិស្ថាន និងបង្កើនល្បឿននៃការផ្លាស់ប្តូរអាកាសធាតុ បង្កើតផលប៉ះពាល់ដែលប៉ះពាល់ដល់សុខភាព លទ្ធភាពទទួលបានទឹក និងអនាម័យ អាហារ សិទ្ធិលំនៅដ្ឋាន និងដីធ្លី និងគ្រោះថ្នាក់ដល់អាយុជីវិត។

---

[4] Icelandic Human Rights Centre “HUMAN RIGHTS AND THE ENVIRONMENT”. Accessed on 9th January 2021: https://bit.ly/3HOC9N3

[5] OHCHR ‘Advancing sustainable development through human rights’. Accessed on 9th January 2021: https://bit.ly/3Gem96O

សកម្មភាព 2.6: ពិនិត្យមើលCHECK-IN

	15 នាទី
	នេះគឺជាសកម្មភាពលឿនដើម្បីវាយតម្លៃថាតើអ្នកគ្រប់គ្នាកំពុងមានអារម្មណ៍យ៉ាងណា
	មិនមាន
	នេះគឺជាសកម្មភាពឆ្លុះបញ្ចាំងខ្លីៗ ដើម្បីពិនិត្យមើលអារម្មណ៍របស់អ្នកចូលរួម និងវាយតម្លៃថាតើពួកគេមានការភ័ន្តច្រឡំ មានអារម្មណ៍ល្អ ខ្វល់ខ្វាយ ឬព្រួយបារម្ភណ៍។ ការធ្វើបែបនេះនឹងជួយឱ្យគ្រូ ត្រៀមខ្លួនបានកាន់តែល្អសម្រាប់សកម្មភាពបន្ទាប់។

ដំណើរការ:

អញ្ជើញក្រុមឱ្យបង្កើតជារង្វង់។ ផ្តល់ការណែនាំដូចខាងក្រោម:

- គ្រូឧទ្ទេសនិយាយថា “ឥឡូវនេះយើងនឹងធ្វើការពិនិត្យចូលយ៉ាងលឿន។ សូមបង្ហាញពីអារម្មណ៍របស់អ្នកនៅពេលនេះ។ អ្នកអាចប្រើភាសាកាយវិការ ឬសំឡេង ប៉ុន្តែគ្មានពាក្យអ្វីឡើយ»។
- គ្រូឧទ្ទេសអាចសុំឱ្យអ្នកចូលរួមម្នាក់ស្ម័គ្រចិត្តទៅមុន។ ប្រសិនបើគ្មាននរណាម្នាក់ស្ម័គ្រចិត្តទេ គ្រូឧទ្ទេសអាចចាប់ផ្តើមដំបូង ដោយបញ្ចេញសំឡេង ឬសកម្មភាពដើម្បីបង្ហាញពីអារម្មណ៍របស់គាត់។ បន្ទាប់មក សូមអញ្ជើញអ្នកចូលរួមធ្វើត្រាប់តាមសំឡេង ឬសកម្មភាពដែលគ្រូបង្ហាត់បានធ្វើ។
- បន្ទាប់ពីអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗបង្កើតសំឡេង ឬចលនា អ្នកផ្សេងទៀតចម្លងសំឡេង និងចលនារួមគ្នាជាក្រុម។ នេះនឹងធ្វើឱ្យសកម្មភាពកាន់តែរីករាយ និងស្រាលជាងមុន។
- បន្តធ្វើដូចនេះរហូតដល់មនុស្សចុងក្រោយ។

ជំពូកទី 3: យេនឌ័រ និងបរិស្ថាន

“

បញ្ហាបរិស្ថានអាចប៉ះពាល់ដល់ស្ត្រី និងបុរសខុសគ្នា។
ជំពូកនេះនឹងជួយអ្នកចូលរួមឱ្យយល់កាន់តែច្បាស់អំពីទំនាក់ទំនងរវាង
យេនឌ័រ និងបរិស្ថាន។

សកម្មភាព

សកម្មភាព 3.1: ការទទួលស្គាល់ភាពខុសគ្នារវាង "ភេទ" និង "យេនឌ័រ"

ភេទ ផ្ទុយពី យេនឌ័រ

សកម្មភាព 3.2: អ្វីទៅជាស្ត្រីនិយម?

ស្ត្រីនិយម

យេនឌ័រក្នុងបរិបទធនធានធម្មជាតិ

សកម្មភាព 3.3: យេនឌ័រ ការចូលប្រើ និងការគ្រប់គ្រងធនធាន

សកម្មភាព 3.4: រឿងនៃស្ត្រី និងបរិស្ថាន

រឿងនៃស្ត្រី និងបរិស្ថាន

ច្បាប់អន្តរជាតិ សន្ធិសញ្ញា និងវេទិកាស្ដីពីស្ត្រី និងបរិស្ថាន

សកម្មភាព 3.1: ការទទួលស្គាល់ភាពខុសគ្នារវាង “ភេទ” និង “យេនឌ័រ”

	30 នាទី(អាស្រ័យនឹងចំនួនក្រុម)
	ដើម្បីជួយអ្នកចូលរួមឱ្យយល់ពីភាពខុសគ្នារវាងពាក្យ "ភេទ" និង "យេនឌ័រ" ។
	ស្លាយ PowerPoint សម្រាប់បង្ហាញរូបភាព 3.1 និង 3.2 ឧបករណ៍បញ្ចាំងរូបភាព និងអេក្រង់ ផ្ទាំងគំនូរ ក្រដាសគំនូរ ហ្វឺត ខ្មៅដៃពណ៌
	សកម្មភាពនេះនឹងជួយអ្នកចូលរួមឱ្យយល់កាន់តែច្បាស់អំពីនិយមន័យនៃពាក្យ "ភេទ" និង "យេនឌ័រ" ។ ជាងនេះទៅទៀត ពួកគេនឹងទទួលបាននូវឱកាសដើម្បីសម្រាក និងចាប់ផ្តើមចែករំលែកយោបល់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេមុនពេលវគ្គជាផ្លូវការចាប់ផ្តើម។ សកម្មភាពមិនពិបាកពេកទេ ដូចនេះអាចដើរតួជាអ្នកបំបែកទឹកកកក្នុងចំណោមអ្នកចូលរួម។

ដំណើរការ:

មុនពេលចាប់ផ្តើមសកម្មភាព 3.1 គ្រូឧទ្ទេសអាចចាប់ផ្តើមជាមួយសកម្មភាពខ្លីនេះ ដើម្បីមើលពីរបៀបដែលអ្នកចូលរួមយល់ពីពាក្យ **“ភេទ”** និង **“យេនឌ័រ”**។ សកម្មភាពនេះចំណាយពេលប្រហែល 10 នាទី។

គ្រូឧទ្ទេសសួរអ្នកចូលរួមសំណួរនេះ៖

តើមានអ្វីកើតឡើងនៅពេលអ្នកឮពាក្យ ភេទ និងយេនឌ័រ?

បន្ទាប់មក គ្រូឧទ្ទេសអាចសរសេរពាក្យដែលអ្នកចូលរួមចែករំលែកនៅលើក្ដារខៀន។ បន្ទាប់ពីនេះ អាចបន្តទៅសកម្មភាពសំខាន់។

សកម្មភាពសំខាន់ៗ

1. ទីមួយ បែងចែកអ្នកចូលរួមជាក្រុមតាមភេទ។
2. ទីពីរ ផ្ដល់ផ្ទាំងក្រដាស សញ្ញាសម្គាល់ និងខ្មៅដៃពណ៌ដល់ក្រុមនីមួយៗ។
3. បើករូបភាព 3.1 និង 3.2 (ឬជ្រើសរើសមួយ) ហើយឱ្យអ្នកចូលរួមមើល។
4. អញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យពិចារណាចម្លើយចំពោះសំណួរទាំងនេះ៖
    a. *ក. តើអ្នកឃើញអ្វីខ្លះនៅក្នុងរូបភាពទាំងនេះ?*
    b. *ខ. តើអ្នកអាចប្រាប់ខ្ញុំពីភាពខុសគ្នារវាងពាក្យ "ភេទ" និង "យេនឌ័រ?"*
5. ឲ្យសិក្ខាកាមពិភាក្សាជាក្រុម រួចបង្ហាញផ្ទាំងក្រដាសទៅថ្នាក់វិញ។

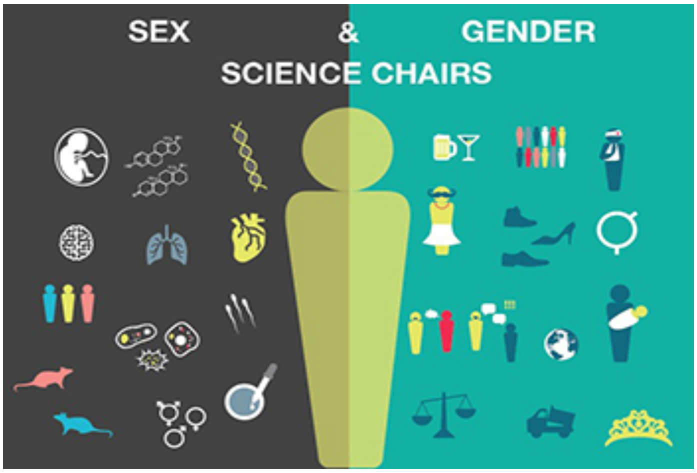

រូបភាព 3.1: ភាពខុសគ្នារវាង “ភេទ” និង “យេនឌ័រ”[6]

---

[6] Canadian Institutes of Health Research. (2020). Sex and Gender Science Chairs. Retrieved 5 January 2020, from https://cihr-irsc.gc.ca/e/51596.html

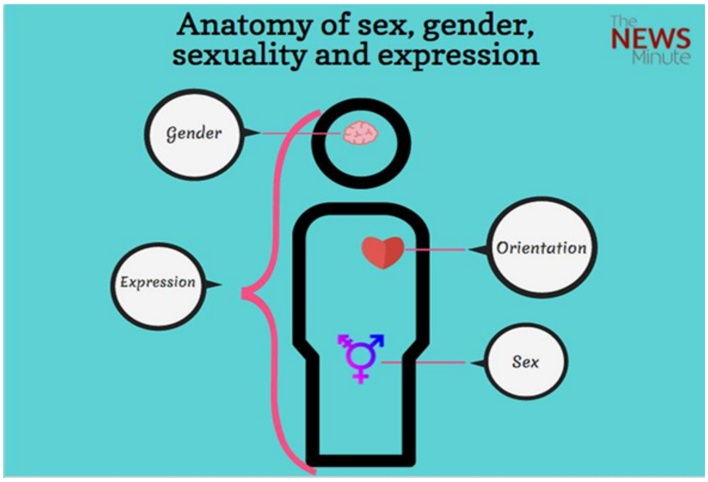

រូបភាព 3.2: កាយវិភាគសាស្ត្រនៃ "ភេទ" និង "យេនឌ័រ"[7]

ភេទ ផ្ទុយពី យេនឌ័រ

"ភេទ" និង "យេនឌ័រ" មិនមែនជាពាក្យដូចគ្នាទេ។

គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចបើក ភេទគឺបានកំនត់ពីកំណើត ហើយអត្តសញ្ញាណយេនឌ័៖ តើមានអ្វីខុសគ្នា[8]? វីដេអូដែលមានចលនាងាយស្រួល និងរីករាយសម្រាប់ការពន្យល់ពាក្យទាំងពីរនេះដល់អ្នកចូលរួម។

មើលវីដេអូនៅទីនេះ: https://www.youtube.com/watch?v=Y19kYh6k7ls

"ភេទ"	"យេនឌ័រ"
• សំដៅលើ "ទិដ្ឋភាពជីវសាស្ត្រ" នៃភាពជា បុរស និងស្ត្រី។ • ប្រសិនបើអ្នកកើតមកមានទ្វារមាស អ្នកត្រូវបាន កំណត់ថាជាស្ត្រី។	• សំដៅលើ "ចរិតលក្ខណៈ សង្គម និងផ្លូវចិត្ត" របស់បុរស និងស្ត្រី។

[7] The news minute. (2016). Understanding sex and gender: They are connected, but not interdependent. Retrieved 1 January 2020, from https://www.thenewsminute.com/article/understanding-sex-and-gender-they-are-connected-not-interdependent-44437

[8] AMAZE Org. (2019, December 5). Sex Assigned at Birth and Gender Identity: What Is The Difference? [Video file]. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=Y19kYh6k7ls

• ប្រសិនបើអ្នកកើតមកមានពងស្វាស និងលិង្គអ្នកត្រូវបានកំណត់ថាជាបុរស។	• ផ្តោតលើអាកប្បកិរិយាសង្គម និងទិដ្ឋភាព ផ្លូវចិត្តនិងអាកប្បកិរិយាស្មុគស្មាញ។ • អត្តសញ្ញាណយេនឌ័រអាចផ្លាស់ប្តូរតាមពេលវេលា។

យើងមិនអាចប្រើពាក្យ ភេទ និងយេនឌ័រ ផ្លាស់ប្តូរគ្នាបានទេ ពីព្រោះភេទរបស់បុគ្គលម្នាក់ដូចដែលបានកំណត់ដោយជីវវិទ្យារបស់គាត់ មិនតែងតែត្រូវនឹងយេនឌ័ររបស់នាងឬគាត់នោះទេ[9]។ ពេលខ្លះ បុគ្គលដែលភេទ និងអត្តសញ្ញាណយេនឌ័រខុសគ្នា អាចសំដៅលើខ្លួនឯងថាជាអ្នកកែភេទ មិនប្រកាន់ភេទ ឬមិនអនុលោមតាមយេនឌ័រ។

Karen Cross (2018)[10] សរសេរពីភេទ និងយេនឌ័រ: អ្វីទៅជាភាពខុសគ្នា?

> *"កម្រិតនៃការសម្រេចចិត្ត និងទំនួលខុសត្រូវផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដែលរំពឹងទុកនៃភេទនីមួយៗ និងពេលវេលាដែលស្ត្រីឬបុរសត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងចំណាយលើការងារធ្វើនៅផ្ទះ និងការចិញ្ចឹមកូនមានភាពខុសប្លែកគ្នារវាងវប្បធម៌។ នៅក្នុងវប្បធម៌កាន់តែទូលំទូលាយ គ្រួសារក៏មានបទដ្ឋានរបស់ពួកគេផងដែរ។ តួនាទីយេនឌ័រមិនត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងថ្មទេ។ នៅក្នុងសង្គមជាច្រើន បុរសកំពុងកាន់តួនាទីជាប្រពៃណីដែលគេមើលឃើញថាជាកម្មសិទ្ធិរបស់ស្ត្រី ហើយស្ត្រីកំពុងដើរតួនាទីដែលពីមុនត្រូវបានប្រគល់ឱ្យបុរសភាគច្រើន។ តួនាទីយេនឌ័រ និងទម្រង់យេនឌ័រគឺមានភាពរលូនខ្ពស់ ហើយអាចផ្លាស់ប្តូរបានច្រើនតាមពេលវេលា។"*

តើអ្នកបានដឹងអំពីសមភាព និងសមធម៌យេនឌ័រទេ?[11]

[9] Lumen Learning

[10] Cross, K., (2018). Sex and gender: What is the difference?. Retrieved 4 January 2020, from https://www.medicalnewstoday.com/articles/232363

[11] Pavlic, B., Ruprecht, L., & Sam-Vargas, S. (2000). Gender equality and equity: a summary review of UNESCO's accomplishments since the Fourth World Conference on Women, Beijing 1995. Retrieved 5 January 2020, from https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000121145

“សមភាព យេនឌ័រ”	“សមធម៌ យេនឌ័រ”
“សមភាពយេនឌ័រ មានន័យថា សមភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី... មិនមែនមានន័យថា ស្ត្រី និងបុរស ត្រូវតែដូចគ្នានោះទេ ប៉ុន្តែសិទ្ធិ ទំនួលខុសត្រូវ និងឱកាសរបស់ពួកគេ នឹងមិនអាស្រ័យលើថាតើពួកគេកើតមកជាបុរស ឬស្ត្រីនោះទេ”។	“សមធម៌យេនឌ័រ មានន័យថា យុត្តិធម៌ក្នុងការព្យាបាលស្ត្រី និងបុរស តាមតម្រូវការរៀងៗខ្លួន។ នេះអាចរាប់បញ្ចូលទាំងការព្យាបាលស្មើៗគ្នា ឬការព្យាបាលដែលខុសគ្នា ប៉ុន្តែដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាស្មើនឹងសិទ្ធិ អត្ថប្រយោជន៍ កាតព្វកិច្ច និងឱកាស។

*តើអ្នកដឹងអំពី **អំណាចរបស់ស្ត្រី**ទេ?*

“ការពង្រឹងអំណាចរបស់ស្ត្រី (ឬការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចស្ត្រី) គឺជាដំណើរការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ស្ត្រី។ វាអាចត្រូវបានកំណត់តាមវិធីជាច្រើន រួមទាំងការទទួលយកទស្សនៈរបស់ស្ត្រី ឬការខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីស្វែងរកពួកគេ ការលើកកម្ពស់ស្ថានភាពរបស់ស្ត្រីតាមរយៈការអប់រំ ការយល់ដឹង អក្ខរកម្ម និងការបណ្តុះបណ្តាល។ ការពង្រឹងអំណាចរបស់ស្ត្រីបានបំពាក់ និងអនុញ្ញាតឱ្យស្ត្រីធ្វើការសម្រេចចិត្តក្នុងជីវិតតាមរយៈបញ្ហាផ្សេងៗនៅក្នុងសង្គម។ ពួកគេអាចមានឱកាសកំណត់ឡើងវិញនូវតួនាទីយេនឌ័រឬតួនាទីផ្សេងទៀត ដែលវាអាចអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេមានសេរីភាពកាន់តែច្រើនក្នុងការបន្តគោលដៅដែលចង់បាន”។

នៅពេលក្រឡេកមើលសិទ្ធិស្ត្រី និងការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចរបស់ស្ត្រី វាមានប្រយោជន៍ក្នុងការមានការយល់ដឹងអំពីភាពជាស្ត្រី។

សកម្មភាព 3.2: អ្វីទៅជាស្ត្រីនិយម?[12]

	60 នាទី
	ដើម្បីទទួលបានការយល់ដឹងជាមូលដ្ឋាននៃពាក្យ "ស្ត្រីនិយម" និងដើម្បីដោះស្រាយការយល់ច្រឡំទូទៅមួយចំនួនជុំវិញស្ត្រីនិយម។
	ម៉ាស៊ីនបញ្ចាំងនិងកុំព្យូទ័រយួរដៃ

ដំណើរការ:

ប្រាប់អ្នកចូលរួមថាពួកគេនឹងឆ្លុះបញ្ចាំងពីពាក្យ "**ស្ត្រីនិយម**" ។ ពន្យល់ថាវាជាពាក្យដែលអាចនាំមកនូវអារម្មណ៍ខុសៗគ្នាអាស្រ័យលើបុគ្គលម្នាក់ៗ ហើយថាការបណ្តុះបណ្តាលនេះគឺជាកន្លែងសុវត្ថិភាពសម្រាប់ពិភាក្សាអំពីគំនិតរបស់ពួកគេ។

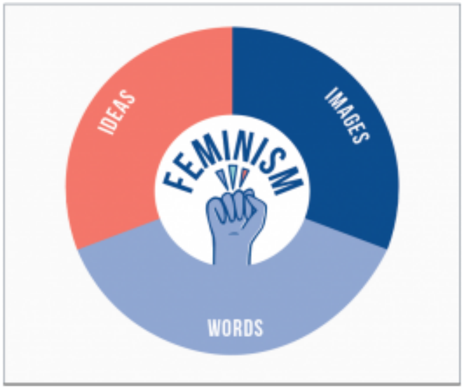

រូបភាព 3.3 ស្ត្រីនិយម (O'Donnell, 2019)

1. សុំឱ្យអ្នកចូលរួមជ្រើសរើសដៃគូម្នាក់សម្រាប់សកម្មភាពនេះ។ គ្រូបង្គាត់បង្ហាញក្រាហ្វិកខាងលើ (រូបភាព 3.3) នៅលើក្តារខៀន ហើយសុំឱ្យអ្នកចូលរួមបំផុសគំនិតរូបភាពពាក្យ និងគំនិតដែលពួកគេភ្ជាប់ជាមួយពាក្យ "ភាពជាស្ត្រី" ជាគូ។ លើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យបើកចំហហើយ

[12] Adapted from Diversityis: https://diversityis.com/lesson-plan-feminism-is-for-everybody-celebrating-womens-history-month-and-how-gender-intersects-with-other-identities

និយាយអំពីអ្វីដែលពួកគេបានឮ មិនត្រឹមតែអ្វីដែលពួកគេជឿ ឬយល់ស្របផ្ទាល់ជាមួយនោះទេ។ ការសន្ទនាគួរតែជាកន្លែងដែលពួកគេអាចចែករំលែកអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងមិនថាវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមាន។

2. អញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យចែករំលែកអ្វីដែលពួកគេបានពិភាក្សាជាគូជាមួយថ្នាក់។ នៅពេលពួកគេចែករំលែក សូមសរសេរពាក្យគន្លឹះមួយចំនួនដែលប្រើដោយអ្នកចូលរួមនៅលើក្ដារខៀន។
3. សង្ខេបគំរូមួយចំនួនដែលអ្នកកត់សម្គាល់នៅលើក្ដារខៀន រួមទាំងរូបភាព ពាក្យ និងគំនិត។ សុំឱ្យអ្នកចូលរួមត្រឡប់ទៅធ្វើការជាគូ ដើម្បីបំពេញប្រយោគខាងក្រោមជាពាក្យ ឬប្រយោគជាច្រើនតាមដែលពួកគេចូលចិត្ត។ ជ្រើសរើសអ្នកចូលរួមពីរបីនាក់ ដើម្បីចែករំលែកអ្វីដែលពួកគេបានសរសេរ។

ស្ត្រីនិយមគឺជា...
ស្ត្រីនិយមគឺមិនមែនជា...

4. គ្រូឧទ្ទេសសរសេរនិយមន័យពីរនៃ "ស្ត្រីនិយម" នៅលើក្ដារខៀន ហើយពិភាក្សាជាមួយថ្នាក់រៀន (ចំណាំ៖ កណ្ដឹង ទំពក់ គឺជាអ្នកនិពន្ធស្ត្រីនិយមដ៏ល្បីល្បាញ និងគួរឱ្យគោរព)៖
    a. **វចនានុក្រម Merriam-Webster៖** "ទ្រឹស្ដីនៃសមភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមនៃភេទ។"
    b. **ទំពក់កណ្ដឹង៖** «ស្ត្រីនិយមគឺជាចលនាមួយដើម្បីបញ្ចប់ភាពស្រើបស្រាល ការកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ និងការជិះជាន់។

បន្ទាប់ពីនោះ គ្រូបណ្ដុះបណ្ដាល/អ្នកសម្របសម្រួលផ្ដល់ការយល់ដឹងខ្លះៗអំពីនិយមន័យនៃ ស្ត្រីនិយម និងមូលហេតុដែលវាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ពួកយើងក្នុងការយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិស្ត្រី នៅក្នុងបរិបទនៃភាពជាស្ត្រី។

ស្ត្រីនិយម (FEMINISM)

ស្ត្រីនិយម គឺនិយាយអំពីយេនឌ័រទាំងអស់ដែលមានសិទ្ធិ និងឱកាសស្មើគ្នា។ វាគឺអំពីការគោរពបទពិសោធន៍ អត្តសញ្ញាណ ចំណេះដឹង និងភាពខ្លាំងរបស់ស្ត្រីផ្សេងៗគ្នា និងការខិតខំផ្ដល់អំណាចដល់ស្ត្រីទាំងអស់ឱ្យដឹងពីសិទ្ធិពេញលេញរបស់ពួកគេ។ ជាងនេះទៅទៀតវាគឺអំពីការរៀបចំកម្រិតនៃទីលានលេងរវាងយេនឌ័រ និងធានាថាស្ត្រី និងក្មេងស្រីចម្រុះមានឱកាសដូចគ្នាក្នុងជីវិតដែលមានសម្រាប់ក្មេងប្រុស និងបុរស (IWDA)[13] ។

[13] IWDA 'What is Feminism'. Accessed on 9th January 2022: https://iwda.org.au/learn/what-is-feminism/

គ្រូបង្ហាត់ពន្យល់ថា បុរសក៏អាចជាស្ត្រីនិយមដែរ។ Feminism មិនត្រឹមតែសំដៅលើស្ត្រីប៉ុណ្ណោះទេ វាគឺអំពីសមភាពយេនឌ័រ។ បុរសអាចជាសម្ព័ន្ធមិត្តក្នុងការតស៊ូដើម្បីសមភាពយេនឌ័រ និងអាចរួមដៃគ្នាដើម្បីជំរុញសមភាព។ ដើម្បីផ្តល់ឧទាហរណ៍នៃសម្ព័ន្ធមិត្តបុរសដែលចូលរួមក្នុងចលនាសិទ្ធិស្ត្រី / ស្ត្រីនិយម គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចពិចារណាលើការចែករំលែករឿងដែលមានជាមួយអ្នកចូលរួម (វាជាការល្អក្នុងការពិភាក្សា និងបើកកន្លែងសម្រាប់អ្នកចូលរួមបុរសដើម្បីចែករំលែកគំនិតរបស់ពួកគេអំពីស្ត្រីនិយម)។

ហេតុអ្វីបានជាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការទទួលស្គាល់សមភាពយេនឌ័រក្នុងការគ្រប់គ្រង និងការពារធនធានធម្មជាតិ?

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជីវចម្រុះ និងការបាត់បង់ទីជម្រក និងការបំពុលគំរាមកំហែងបំផ្លាញជីវិតសេដ្ឋកិច្ច និងវប្បធម៌ និងសង្គមទាំងមូល។ ភាពអាសន្នផ្នែកបរិស្ថានដែលបំផ្លិចបំផ្លាញ និងជាប់គាំងទាំងនេះធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិមនុស្ស រួមទាំងសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សុខភាព អាហារ ទឹក និងអនាម័យ វប្បធម៌ ការសម្រេចចិត្តដោយខ្លួនឯង និងកត្តាជាច្រើនទៀតដោយឥទ្ធិពល ផ្សេងគ្នាដោយផ្អែកលើយេនឌ័រ។ ការរើសអើង និងអំពើហិង្សាលើយេនឌ័រជាប្រព័ន្ធ និងជាប្រព័ន្ធលើស្ត្រី គំរូការកំណត់ធនធាន តម្រូវការអាហារូបត្ថម្ភខុសៗគ្នាក្នុងដំណើរជីវិត ជាពិសេសអំឡុងពេល ទារកកុមារភាព ការមានផ្ទៃពោះ និងការសម្រាលកូន និងកម្រិតខុសគ្នានៃការប៉ះពាល់នឹងការបំពុល និងសារធាតុគ្រោះថ្នាក់ ក្នុងចំណោមកត្តាផ្សេងៗទៀត។ កត្តាអាចបង្កើនឥទ្ធិពលសិទ្ធិមនុស្សអវិជ្ជមាននៃការរិចរិលបរិស្ថាន រួមទាំងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទោះបីជាជួបប្រទះនឹងផលប៉ះពាល់ខុសគ្នា និងមិនសមាមាត្រនៃការខូចខាតបរិស្ថានក៏ដោយ ស្ត្រីជាច្រើនគឺជាអ្នកដឹកនាំក្នុងសកម្មភាពបរិស្ថាន - ជាអ្នកគ្រប់គ្រងធនធាន និងអ្នកតស៊ូមតិនៃរបៀបរស់នៅប្រកបដោយនិរន្តរភាព - និងជាអ្នកការពារដី ទឹក ធម្មជាតិ និងសហគមន៍យ៉ាងរឹងមាំ។[14]

យេនឌ័រ ក្នុងបរិបទនៃ ធនធានធម្មជាតិ

វគ្គនេះនឹងផ្តោតលើទំនាក់ទំនងផ្សេងគ្នារវាងយេនឌ័រ បរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ។ វានឹងផ្អែកលើចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកចូលរួម ក៏ដូចជាការរៀនសូត្រពីអ្នកដទៃផងដែរ។

[14] UN Human Rights 'Human rights The Environment and Gender Equality'. Accessed on 9th January 2021: https://bit.ly/32UBPxH

សកម្មភាព 3.3: យេនឌ័រ ការចូលប្រើ និងការគ្រប់គ្រងធនធាន

ការចែករំលែកស្មើភាពគ្នាក្នុងការសម្រេចចិត្តរវាងបុរស និងស្ត្រី មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដ៏ល្អ។ នៅក្នុងសហគមន៍ផ្សេងៗគ្នា ស្ត្រី និងបុរសដើរតួនាទីផ្សេងគ្នាក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ហើយកាន់អំណាចផ្សេងគ្នាលើលទ្ធភាពទទួលបានធនធានទាំងនោះ។

	លំហាត់: យេនឌ័រថាមពលដូង (20 នាទី) សកម្មភាព: យេនឌ័រ ការចូលប្រើ និងការគ្រប់គ្រងធនធាន (1 ម៉ោង)
	សកម្មភាពនេះនឹងជួយអ្នកចូលរួមឱ្យយល់កាន់តែច្បាស់អំពីទំនាក់ទំនងយេនឌ័រ ទំនួលខុសត្រូវដែលបានកំណត់ជាប្រពៃណីសម្រាប់បុរស និងស្ត្រីនៅក្នុងសង្គមរបស់យើង និងភាពខុសគ្នាក្នុងការទទួលបាន និងការគ្រប់គ្រងលើធនធានធម្មជាតិរវាងបុរស និងស្ត្រី។ មេរៀននឹងត្រូវបានទាញចេញពីបទពិសោធន៍ និងការយល់ឃើញផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកចូលរួម ហើយនឹងជួយផ្តល់នូវការយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរឡើងអំពីការគ្រប់គ្រងបរិស្ថានប្រកបដោយនិរន្តរភាព។
	ស្លាយ PowerPoint សម្រាប់បង្ហាញតារាង 3.1 និង 3.2 ឧបករណ៍បញ្ចាំងរូបភាព និងអេក្រង់ ផ្ទាំងគំនូរ ក្រដាសគំនូរ ហ្វឺត ខ្មៅដៃពណ៌
	យេនឌ័រថាមពលដូង (20 នាទី) អាចត្រូវបានលេងជាការកម្តៅសាច់ដុំ ដើម្បីឱ្យអ្នកចូលរួមគិតអំពីទំនាក់ទំនងថាមពល។

លំហាត់: យេនឌ័រថាមពលដូង (20 នាទី)[15]

1. បែងចែកអ្នកចូលរួមជាពីរជួរទល់មុខគ្នា ដោយដាក់ឈ្មោះក្រុមមួយថា "A" និងក្រុមមួយទៀត "B"។
    a. សុំឱ្យសមាជិកក្រុម "A" នីមួយៗកាន់បាតដៃរបស់ពួកគេឡើងដល់ប្រហែលប្រាំមួយអ៊ីញពីមុខមនុស្សដែលឈរទល់មុខពួកគេនៅលើក្រុម "B" ។

[15] Adapted from the 'Columbian Hypnosis' activity used in Forum Theater. See more about this at: https://bit.ly/3IReNay or read more: https://bit.ly/3HODWRO

b. សមាជិកក្រុម "A" នីមួយៗប្រើដៃរបស់គាត់ដើម្បី "ធ្វើពុតជា" ដៃគូរបស់ពួកគេពីក្រុម B ដោយនាំពួកគេនៅជុំវិញដោយផ្លាស់ទីដៃរបស់ពួកគេនៅពីមុខមុខដៃគូរបស់ពួកគេ ដោយដៃគូរបស់ពួកគេធ្វើតាមគ្រប់ទីកន្លែងដែលពួកគេត្រូវបានដឹកនាំ និងរក្សាចម្ងាយដូចគ្នា រវាងមុខ និងបាតដៃគ្រប់ពេលវេលា។
c. បន្ទាប់ពីពីរបីនាទី សូមអញ្ជើញដៃគូឱ្យប្តូរតួនាទី។ លើកនេះ "ខ" នាំមុខ ហើយ "ក" ធ្វើតាម។

2. បន្ទាប់ពីលេងហ្គេមហើយ គ្រូឧទ្ទេសអញ្ជើញអ្នកគ្រប់គ្នាឱ្យគិតអំពីអារម្មណ៍របស់ពួកគេអំពីសកម្មភាពដោយសួរសំណួរខាងក្រោម៖
   - *តើហ្គេមនេះសប្បាយសម្រាប់អ្នកទេ? តើវាធ្វើឱ្យអ្នកមិនស្រួលទេ?*
   - *តើមាននរណាម្នាក់ឈប់ ឬបដិសេធមិនធ្វើតាមនៅចំណុចណាមួយទេ? ហេតុអ្វី?*
   - *តើអ្នកមានអារម្មណ៍យ៉ាងណានៅពេលដែលអ្នកស្ថិតក្នុងតំណែងនាំមុខ?*
   - *តើអ្នកមានអារម្មណ៍យ៉ាងណានៅពេលអ្នកស្ថិតក្នុងទីតាំងខាងក្រោម?*
3. បន្ទាប់ពីការពិភាក្សា គ្រូឧទ្ទេសសង្ខេបថា ល្បែងនេះគឺដើម្បីជួយអ្នកចូលរួមស្វែងយល់ពីទំនាក់ទំនងថាមពល ជាពិសេសនៅក្នុងបរិបទនៃការទទួលបាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងយេនឌ័រ។ អញ្ជើញអ្នកចូលរួមសំណួរខាងក្រោម៖
   - *តើលំហាត់នេះតំណាងឱ្យអំណាចយ៉ាងដូចម្តេច?*
   - *តើវាឆ្លុះបញ្ចាំងពីទំនាក់ទំនងរវាងបុរស និងស្ត្រីក្នុងជីវិតគ្រួសារ និងសហគមន៍ និងក្នុងការទទួលបាន និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិយ៉ាងដូចម្តេច?*
4. បន្ទាប់ពីគ្រូបង្គាត់បូកសរុបហ្គេម គ្រូបង្គាត់ភ្ជាប់វាទៅនឹងសកម្មភាពបន្ទាប់។

ដំណើរការ[16]:

1. ដើម្បីចាប់ផ្តើមសកម្មភាពនេះ សូមសរសេរពាក្យ "access" និង "control" នៅលើក្តារខៀន។ ពន្យល់ដល់អ្នកចូលរួមថា ឱកាសដើម្បីទទួលបាន និងប្រើប្រាស់ធនធានត្រូវបានគេហៅថា "ការចូលប្រើ" ហើយអំណាច ឬសិទ្ធិអំណាចក្នុងការសម្រេចចិត្តថាអ្នកណាអាចចូលប្រើប្រាស់ធនធាននោះ និងសម្រាប់គោលបំណងអ្វីហៅថា "ការគ្រប់គ្រង"។
2. បែងចែកជាក្រុមដែលមានអ្នកចូលរួមទាំងបុរស និងស្ត្រី

[16] Adapted from The International River and Oxfam. (2020). Transforming power A gender guide for organisations campaigning on dams and for rivers. Retrieved 4 January 2020, from https://www.internationalrivers.org/wp-content/uploads/sites/86/2020/09/Gender-Guide-English-single-pages.pdf

3. អញ្ជើញអ្នកចូលរួមពិភាក្សាសំណួរនៅលើតារាង 3.1 និង 3.2 ជាក្រុមតូចៗរបស់ពួកគេ ហើយសរសេរចម្លើយរបស់ពួកគេនៅលើតារាងក្រឡប់។
4. អញ្ជើញក្រុមនីមួយៗឱ្យបង្ហាញចម្លើយរបស់ពួកគេទៅកាន់ថ្នាក់រៀនដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍របស់ពួកគេនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ។
5. ដូចដែលអ្នកចូលរួមមានវត្តមាន សូមពិភាក្សាភ្លាមៗតាមរយៈសំណួរខាងក្រោម៖
6. តើបុរស និងស្ត្រីមានឱកាសខុសៗគ្នាក្នុងការទទួលបាន និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដែរឬទេ? ហេតុអ្វី?
7. តើបុរស និងស្ត្រីទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ខុសគ្នាពីការទទួលបាន និងការគ្រប់គ្រងលើធនធានធម្មជាតិដែរឬទេ?
8. តើអ្នកគិតថាបញ្ហាប្រឈមផ្អែកបរិស្ថានមានឥទ្ធិពលលើស្ត្រីនិងបុរសខុសគ្នាទេ? បើដូច្នេះ តើយ៉ាងម៉េច?
9. តើការលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រអាចរួមចំណែកក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាបរិស្ថានយ៉ាងដូចម្តេច?

តារាង ៣.១៖ ប្រភេទនៃសិទ្ធិអចលនទ្រព្យ និងទំនាក់ទំនងអំណាច

ប្រភេទនៃដី	ប្រភេទនៃសិទ្ធិអចលនទ្រព្យ	ម្ចាស់ដី	តើអ្នកណាជាអ្នកធ្វើការសម្រេចចិត្ត?	ពួកគេជាអ្នកណា?
ដីរដ្ឋ	កម្មសិទ្ធិដីធ្លី សិទ្ធិគ្រប់គ្រង សិទ្ធិបែងចែក	រដ្ឋ រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់	មន្ត្រី	មន្ត្រីប្រុស
ដីភូមិទូទៅ	កម្មសិទ្ធិដីធ្លី សិទ្ធិប្រើប្រាស់ដីធ្លី សិទ្ធិគ្រប់គ្រង សិទ្ធិដកខ្លួនចេញ	អ្នកភូមិ	មេភូមិ អ្នកដឹកនាំវប្បធម៌	បុរសគឺជាអ្នកដឹកនាំ

ដីឯកជន	កម្មសិទ្ធិដីធ្លី សិទ្ធិប្រើប្រាស់ដីធ្លី សិទ្ធិគ្រប់គ្រង សិទ្ធិដកចេញ សិទ្ធិធ្វើប្រតិបត្តិការ	អ្នកភូមិ ក្រុមហ៊ុន និងអ្នកដទៃ	មេគ្រួសារ និងអ្នកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុន	បុរសជាមេគ្រួសារ ហើយបុរសជាអ្នកគ្រប់គ្រង

តារាង 3.2: ការចូល និងគ្រប់គ្រងធនធានក្នុងសហគមន៍ (click here to download)

ធនធាន	ការរកបាននៅធនធាន		អំណាចនៃការសម្រេចចិត្ត		ការគ្រប់គ្រងទៅលើអត្ថប្រយោជន៍	
	នរណាអាចប្រើធនធានបាន?		តើអ្នកណាជាអ្នកសម្រេចថា តើធនធានត្រូវបានប្រើប្រាស់យ៉ាងដូចម្ដេច ហើយអ្នកណាទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីពួកគេ?		តើអ្នកណាគ្រប់គ្រងធនធានទាំងនេះ?	
	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស
ដី						
វាលស្រែ / ដំណាំ						
សួនមាត់ទន្លេ						
សួនផ្ទះ						
ព្រៃ						
ព្រៃសហគមន៍						
អុស						

ធនធាន	ការរកបាននៅធនធាន		អំណាចនៃការសម្រេចចិត្ត		ការគ្រប់គ្រងទៅលើអត្ថប្រយោជន៍	
	នរណាអាចប្រើធនធានបាន?		តើអ្នកណាជាអ្នកសម្រេចថា តើធនធានត្រូវបានប្រើប្រាស់ យ៉ាងដូចម្តេច ហើយអ្នកណាទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីពួកគេ?		តើអ្នកណាគ្រប់គ្រងធនធានទាំងនេះ?	
	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស
ផលិតផលព្រៃឈើ ឧ. បីរីព្រៃ ឱសថ និងទឹកឃ្មុំ						
ទឹក						
ទន្លេ						
បឹង						
ប្រឡាយទឹកសាធារណៈ						
ត្រី						
កសិដ្ឋាននៅតំបន់ខ្ពង់រាប						
ថាមពល						
ឈើ						
ដើមកោងកាង						
ធ្យូង						

ធនធាន	ការរកបាននៅធនធាន		អំណាចនៃការសម្រេចចិត្ត		ការគ្រប់គ្រងទៅលើអត្ថប្រយោជន៍	
	នរណាអាចប្រើធនធានបាន?		តើអ្នកណាជាអ្នកសម្រេចថា តើធនធានត្រូវបានប្រើប្រាស់យ៉ាងដូចម្តេច ហើយអ្នកណាទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីពួកគេ?		តើអ្នកណាគ្រប់គ្រងធនធានទាំងនេះ?	
	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស
កាកសំនល់កសិកម្ម						

សកម្មភាព 3.4: រឿងស្រ្តី និងបរិស្ថាន

	1 ម៉ោង 45 នាទី
	សកម្មភាពនេះនឹងផ្តល់ឱ្យអ្នកចូលរួមនូវឱកាសដើម្បីស្វែងយល់ពីរឿងរ៉ាវផ្ទាល់ខ្លួនរបស់សកម្មជនយុវជនមេគង្គ។ ការស្តាប់រឿងរ៉ាវពីមិត្តភ័ក្តិរបស់ពួកគេអាចជួយបំផុសគំនិត និងផ្តល់អំណាចដល់យុវជនឱ្យក្លាយជាអ្នកដឹកនាំនាពេលអនាគតនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ។
	ស្លាយ PowerPoint សម្រាប់បង្ហាញករណីសិក្សា ម៉ាស៊ីនបញ្ចាំង និងអេក្រង់បញ្ចាំង

ដំណើរការ:

ចាប់ផ្តើមវគ្គនេះដោយជំរុញឱ្យអ្នកចូលរួមឆ្លុះបញ្ចាំងពីស្រុកកំណើតរបស់ពួកគេដោយធ្វើសកម្មភាពដែលហៅថា

'ទីកន្លែងដែលខ្ញុំចូលចិត្តក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ'

ក្រោយមកទៀត

1. អញ្ជើញអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗឱ្យស្វែងរកដៃគូ (អ្នកចូលរួម A និងអ្នកចូលរួម B) ។
2. សុំឱ្យអ្នកចូលរួមនីមួយៗដើរលេងជាមួយគ្នាជុំវិញកន្លែងសិក្ខាសាលា។ នៅពេលពួកគេដើរប្តូរវេនពណ៌នា 'កន្លែងដែលខ្ញុំចូលចិត្តបំផុតនៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ'។ អនុញ្ញាតឱ្យអ្នកចូលរួមក្នុងគូនីមួយៗ 5 នាទីដើម្បីចែករំលែក។
3. លើកទឹកចិត្តឱ្យអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗស្តាប់ឱ្យស៊ីជម្រៅ ខណៈពេលដែលដៃគូរបស់ពួកគេកំពុងចែករំលែក ហើយអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេនិយាយដោយមិនរំខាន។
4. បន្ទាប់ពីគូនីមួយៗបានបញ្ចប់ សូមសុំឱ្យអ្នកចូលរួម 3-4 នាក់ចែករំលែករឿងរ៉ាវរបស់ដៃគូរបស់ពួកគេជាមួយថ្នាក់រៀន។

ហ្គេមនេះនឹងជួយអ្នកចូលរួមឱ្យអនុវត្តជំនាញស្តាប់យ៉ាងស៊ីជម្រៅ និងវិភាគនូវអ្វីដែលពួកគេបានឮពីដៃគូរបស់ពួកគេ ដូច្នេះហើយផ្តល់នូវមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏ល្អសម្រាប់សកម្មភាពចែករំលែករឿងខាងក្រោម។

រឿង ស្ត្រី និង បរិស្ថាន

បន្ទាប់ពីបញ្ចប់សកម្មភាពខាងលើ សូមបែងចែកអ្នកចូលរួមជាក្រុម 3-4 ។

ចាត់ចែងរឿងមួយក្នុងចំណោមរឿងខាងក្រោម[17]សម្រាប់ក្រុមនីមួយៗដើម្បីអាន។ នៅពេលពួកគេអាន សូម ឲ្យពួកគេគិតអំពីចំណុចខាងក្រោមនេះ ៖

- *តើសាច់រឿងនិយាយអំពីអ្វី?*
- *តើមានអ្វីកើតឡើងក្នុងរឿង?*
- *តើអ្នកនិពន្ធរឿងបានឆ្លើយតបយ៉ាងណា?*
- *តើនាងចាត់វិធានការអ្វីដើម្បីកែលម្អស្ថានភាព?*
- *តើសហគមន៍ទទួលបានជោគជ័យទេ? ហេតុអ្វីឬហេតុអ្វីមិន?*

ក្រោយមក សូមអញ្ជើញអ្នកតំណាងមកពីក្រុមតូចៗនីមួយៗ ដើម្បីបង្ហាញចម្លើយរបស់ពួកគេទៅកាន់ថ្នាក់រៀន។

ទន្លេរបស់យើង ជីវិតរបស់យើង: *រឿង កញ្ញា ហម ខាំ*

(Weaving Bonds Across Borders, 2019)

ខ្ញុំ ជា ហម ខាំ។ ខ្ញុំជាស្ត្រីវ័យក្មេងម្នាក់មកពី មឿង ប៉ាន់ ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយ Weaving Bonds ដើម្បី ចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលា បណ្តុះបណ្តាលមួយ នៅ ឈៀងម៉ៃ។ មឿង ប៉ាន់ គឺជាភូមិដាច់ស្រយាលតូចមួយនៅក្នុងតំបន់ ស្បាន នៃប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា។ ភូមិរបស់ខ្ញុំតូច ហើយស្អាត ហើយពឹងផ្អែកខ្លាំងលើទន្លេសាល់វីន និងដៃទន្លេរបស់វា។ តំបន់របស់ខ្ញុំ គឺកសិកម្មជាចម្បង ដូច្នេះយើង ពឹងផ្អែកលើទន្លេសម្រាប់ទឹក បន្ថែមពីលើអត្ថន័យវប្បធម៌ ដែលទន្លេសាល់វីន និងដៃទន្លេរបស់វាមានសម្រាប់ ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងតំបន់។ ខ្ញុំកើតនៅក្នុង ភូមិនេះហើយវាគឺជាមហិច្ឆិតារបស់ខ្ញុំក្នុងការចំណាយពេលពេញ មួយជីវិតរបស់ខ្ញុំនៅទីនេះ - ខ្ញុំចង់ធ្វើឱ្យ

---

1. [17] To read additional stories, please refer to the links below:

   https://bit.ly/3g1acFy

   https://bit.ly/3yZYt2Q

ប្រាកដថា នេះគឺជាលទ្ធភាពមិនត្រឹមតែសម្រាប់ខ្ញុំប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែសម្រាប់ សហគមន៍របស់ខ្ញុំទាំងមូលផងដែរ។

ម៉ុងផានត្រូវបានហ៊ុំព័ទ្ធដោយភ្នំពណ៌បៃតងដែលគ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើក្រាស់ - មានធនធានធម្មជាតិជាច្រើនរួម ទាំងទន្លេរបស់យើងដែលហូរចូលទៅក្នុងទន្លេសាល់វីន (ជាទន្លេដ៏សំខាន់បំផុតសម្រាប់សហគមន៍របស់យើង) ។ តំបន់នេះគឺ "នៅក្រៅព្រំដែន" សម្រាប់ភ្ញៀវទេសចរ ដោយសារតែជាតំបន់ជម្លោះ។ យើងគ្មានឧស្សាហកម្មទេ ដូច្នេះយើងពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើដំណាំដើម្បីរកប្រាក់ចំណូល និងអភិវឌ្ឍភូមិរបស់យើង។ យើងដាំភាគច្រើនជាស្រូវ និងខ្ទឹម ដែលទាំងពីរនេះត្រូវការទឹក គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីជោគជ័យ។ ក្រៅពីនោះ យើងប្រមូលអុសពីព្រៃ ហើយដាំបន្លែបៃតងសម្រាប់បរិភោគ។ ព្រៃឈើនិងទឹកគឺជាចំណុចកណ្តាលនៃជីវិតសម្រាប់សហគមន៍របស់យើង។ នៅស្រុកកំណើតយើងមានជនជាតិផ្សេងៗជាច្រើនរួមមាន ប៉ាអូ លីស៊ូ ស្យាន និងការ៉ែន ប៉ុន្តែប្រជាជនភាគច្រើនជាជនជាតិស្យាន។

ម៉ុងផានសម្បូរទៅដោយវប្បធម៌ អក្សរសាស្ត្រ និងពិធីបុណ្យប្រពៃណី។ មានបឹងបុរាណមួយ និងវត្តនិងវត្តអារាមសំខាន់ៗដែលមានវប្បធម៌ រួមទាំងវត្តដ៏ល្បីល្បាញមួយ ដែលព្រះសង្ឃគោរពបូជាជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ នៅក្បែរនោះគឺជាទឹកជ្រោះដ៏ស្រស់ស្អាត ដែលប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានអគ្គិសនីតាំងពីឆ្នាំ ២០០៨។ តំបន់នេះហ៊ុំព័ទ្ធដោយវាលស្រែបៃតង និងព្រៃឈើទា។ ជនក្នុងតំបន់នោះគេស្គាល់ចិត្តសប្បុរស; អ្នករាល់គ្នាស្គាល់គ្នាហើយស្វាគមន៍ភ្ញៀវថ្មីដែលមកតំបន់នោះ។

រដូវក្តៅមុននៅម៉ុងប៉ានគឺក្តៅខ្លាំងណាស់ ព្រោះយើងមានទន្លេមួយដែលមានទំនប់វារីអគ្គិសនីតូចមួយ នៅលើ នោះ។ រដ្ឋាភិបាលបានសាងសង់ទំនប់នេះនៅលើ 'ទន្លេម្តាយ' របស់យើងនៅខាងលើនៃទីប្រជុំជន ដូច្នេះឥឡូវនេះវាពិបាកក្នុងការទទួលបានទឹកគ្រប់គ្រាន់ដល់តំបន់កសិកម្ម។ សហគមន៍របស់យើងរស់នៅក្រោម រដ្ឋាភិបាលយោធា ហើយក្រុមយោធាបានឡោមព័ទ្ធទីក្រុង។ ខ្ញុំជឿថាចំនួនប្រជាជនរបស់ពួកគេមានចំនួនច្រើនជាងចំនួនប្រជាជនក្នុងទីក្រុងរបស់ខ្ញុំ។ ជួនកាលវាស្ទះទឹកហូរចូលស្រែ ដូច្នេះយើងមិនអាចចាប់ត្រី ឬរកលុយបានទេ។ ទីបំផុត ដំណាំមិនអាចផលិតបានកម្រិតខ្ពស់ទេ ហើយលទ្ធផលចុងក្រោយគឺធ្វើឱ្យយើងបាត់បង់ប្រាក់ចំណូល ការអប់រំ និងសុខភាព។

វាគឺសម្រាប់ហេតុផលទាំងនេះ ដែលខ្ញុំចង់ចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់តម្បាញមូលបត្រ នៅឈៀងម៉ៃ។ មុនពេលសិក្ខាសាលានេះ ខ្ញុំបានចុះកម្មសិក្សានៅម៉ុងប៉ាន។ វាជាការងារដំបូងរបស់ខ្ញុំ និងជាបទពិសោធន៍ការងារដ៏មានតម្លៃ។ ក្នុងអំឡុងពេលសិក្ខាសាលានៅឈៀងម៉ៃ ខ្ញុំបានរៀនអំពីសិទ្ធិ មនុស្ស បរិស្ថាន ការកសាងសន្តិភាព និងការដឹកនាំរបស់ស្ត្រី។ យើងត្រូវបានបង្ហាញពីរបៀប ដែលក្រុមផ្សេងៗគ្នាការពារបរិស្ថានក្នុងតំបន់របស់ពួកគេ ឧទាហរណ៍ ក្រុមជនជាតិភាគតិច Karen ។ ខ្ញុំអាច អនុវត្តអ្វីដែលខ្ញុំបានរៀននៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ ឧទាហរណ៍ដោយរៀបចំការបណ្តុះបណ្តាល និងធ្វើការ ស្រាវជ្រាវ។ ខ្ញុំចាប់អារម្មណ៍ជាពិសេស

លើការរៀបចំការបណ្តុះបណ្តាល ព្រោះខ្ញុំគិតថាប្រជាជននៅក្នុងភូមិ របស់ខ្ញុំមិនមានឱកាសច្រើនក្នុងការសិក្សាអំពីបញ្ហាទាំងនេះទេ។ លើសពីនេះ សិក្ខាសាលាក៏បានពង្រឹង ជំនាញនិយាយភាសាអង់គ្លេសរបស់ខ្ញុំយ៉ាងច្រើនផងដែរ ដូច្នេះហើយខ្ញុំកាន់តែអាចប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយ មនុស្សនៅខាងក្រៅតំបន់របស់ខ្ញុំ។

បន្ទាប់ពីសិក្ខាសាលាស្តីពីការតម្បាញមូលបត្រនៅទូទាំងព្រំដែនខ្ញុំទទួលបានឱកាសដើម្បីធ្វើកម្មសិក្សាបន្ថែមជាមួយក្រុមហ៊ុនតម្បាញមូលបត្រដែលមានមូលដ្ឋាននៅការិយាល័យឈៀងម៉ៃរបស់ពួកគេ។ ខ្ញុំបានស្នាក់នៅ ទីនោះរយៈពេលបីខែទទួលបានបទពិសោធន៍កាន់តែច្រើនស្វែងយល់បន្ថែមអំពីបញ្ហាបរិស្ថានក្នុងតំបន់ និង បានជួបជាមួយមនុស្សមកពីប្រទេសផ្សេងទៀតដែលធ្វើការលើបញ្ហាដូចគ្នា។

ក្តីស្រមៃរបស់ខ្ញុំគឺសម្រាប់សហគមន៍ទាំងអស់ដែលរស់នៅជុំវិញទន្លេសាល់វៀន ដើម្បីធ្វើការរួមគ្នានាពេលអនាគត។ ខ្ញុំជឿថាប្រសិនបើយើងព្យាយាមអស់ពីសមត្ថភាព យើងអាចផ្លាស់ប្តូរបរិយាកាស របស់យើងឱ្យ កាន់តែប្រសើរឡើង ហើយមនុស្សក៏នឹងទទួលស្គាល់តួនាទីដ៏សំខាន់របស់ស្ត្រីនៅក្នុងសហគមន៍ របស់ពួកគេ ផងដែរ។

សរុបមក ភូមិខ្ញុំជាសហគមន៍ស្ងប់ស្ងាត់ និងសន្តិភាព។ យើងមានវប្បធម៌ ប្រពៃណី អក្សរសាស្ត្រ និងបំណងប្រាថ្នាដ៏មុតមាំក្នុងការផ្តល់អនាគតល្អដល់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ។

កម្រិតនៃការអប់រំរបស់យើងទាបជាងទីក្រុងដ៏ទៃទៀត ប៉ុន្តែយើងព្យាយាមអស់ពីសមត្ថភាពហើយ ខ្ញុំពិតជា មានសំណាង និងមានមោទនភាពចំពោះខ្លួនឯងដែលបានក្លាយជាស្ត្រីម្នាក់ដែលមានឱកាសស្នាក់នៅក្នុងទីក្រុងតូចមួយរបស់ខ្ញុំ ជាមួយនឹងគ្រួសារដ៏រីករាយ និងក្រុមជនជាតិដ៏គួរឱ្យស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំ និងដើម្បី ជួយសហគមន៍របស់ខ្ញុំតាមដែលខ្ញុំអាចធ្វើបាន។

ស្ត្រីដឹកនាំវ័យក្មេង ជីជីពីប្រទេសកម្ពុជា៖ រឿងរបស់ជីជី

(Weaving Bonds Across Borders, 2019)

និពន្ធដោយកញ្ញា ជីជី មកពីកម្ពុជា។ នាងគឺជាអតីតនិស្សិតឆ្នាំ 2016 នៃក្រុមហ៊ុន Weaving Bonds Across Borders ។ បច្ចុប្បន្ន ជីជី គឺជាអ្នកសម្របសម្រួលស្ត្រីជាមួយអង្គការមាតាធម្មជាតិក្នុងខេត្តកោះកុង ប្រទេសកម្ពុជា។ ការងាររបស់នាងផ្តោតលើការពង្រឹងអំណាចរបស់ស្ត្រី ការអប់រំ ការយល់ដឹង និងការកាត់បន្ថយភាពលំអៀងយេនឌ័រនៅក្នុងសហគមន៍ជុំវិញប្រទេសកម្ពុជា។

នាងផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងក្នុងចំណោមស្ត្រីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាអំពីសិទ្ធិស្ត្រី

ភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ស្រ្តី និងការការពារបរិស្ថាន។ នាងក៏ដឹកនាំក្រុមស្រ្តីធ្វើយុទ្ធនាការ និងការតវ៉ាអហិង្សាទាក់ទងនឹងការការពារបរិស្ថាន។

ក្នុងឆ្នាំ២០០៩ អ្នកភូមិជាច្រើននាក់បានរងគ្រោះពីគម្រោងបូមខ្សាច់នៅភូមិខ្ញុំ។ អ្នកភូមិត្រូវរុះរើផ្ទះ ហើយខ្ញុំត្រូវឈប់រៀននៅវិទ្យាល័យ។ ក្រុមហ៊ុនមួយបានយកដីរបស់យើងទៅធ្វើការបូមខ្សាច់ ហើយបន្ទាប់មកបានផ្តល់សំណងតិចតួចបំផុតដល់យើង។ គ្រួសាររបស់ខ្ញុំបានប្រឈមមុខនឹងការលំបាក ហើយបទពិសោធន៍ដ៏លំបាកទាំងអស់នេះបានលើកទឹកចិត្តខ្ញុំឱ្យការពារទឹកដី បរិស្ថាននិងជីវិតរបស់ស្រ្តី។ ទោះបីជាគ្រួសាររបស់ខ្ញុំបានបំបាក់ទឹកចិត្តខ្ញុំពីការទទួលយកហានិភ័យទាំងនេះ ដោយសារពួកគេព្រួយបារម្ភអំពីសុវត្ថិភាពរបស់ខ្ញុំក៏ដោយ ខ្ញុំបានទទូចលើគោលដៅរបស់ខ្ញុំ និងអនុវត្តបេសកកម្មរបស់ខ្ញុំក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងវិសមភាពសង្គមនៅក្នុងជីវិតរបស់ខ្ញុំ។

នៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2016 ខ្ញុំបានចូលរួមសិក្ខាសាលារយៈពេល 10 ថ្ងៃដែលរៀបចំដោយ តម្បាញប័ណ្ណឆ្លងព្រំដែន។ នៅក្នុងសិក្ខាសាលានេះ ខ្ញុំបានចែករំលែកបទពិសោធន៍ការងារ និងបទពិសោធន៍ជីវិតជាច្រើនរបស់ខ្ញុំជាមួយអ្នកចូលរួមផ្សេងទៀត។ បន្ទាប់ពីសិក្ខាសាលានេះ ខ្ញុំបានទទួលជំនួយតិចតួចពីក្រុមហ៊ុនតម្បាញ ដើម្បីរៀបចំគម្រោងនៅកោះស្រឡៅ ខេត្តកោះកុង ប្រទេសកម្ពុជា។ កោះស្រឡៅមាន៣ភូមិ និងប្រជាជន៧០០នាក់។ ពួកគាត់កំពុងប្រឈមនឹងបញ្ហានៃការបូមខ្សាច់ ហើយបានទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់ដូចជា ព្រៃកោងកាងដែលខូចខាត ផលប៉ះពាល់ដល់ការនេសាទរបស់ពួកគេ និងការបំពុលទឹក។ អ្នកភូមិមិនដឹងពីរបៀបការពារបរិស្ថាន និងសិទ្ធិអ្វីទេ។ នោះហើយជាមូលហេតុដែលខ្ញុំចង់ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីផ្តល់ការយល់ដឹងអំពីផលប៉ះពាល់នៃការបូមខ្សាច់ របៀបការពារបរិស្ថាន ការដឹកនាំរបស់ស្រ្តី សិទ្ធិស្រ្តី និងយុទ្ធនាការអហិង្សាដល់អ្នកភូមិ ជាពិសេសស្រ្តី។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ខ្ញុំមិនដឹងថាតើខ្ញុំអាចធ្វើសកម្មភាពទាំងនេះដោយរបៀបណាទេ រហូតដល់ខ្ញុំបានជួប Weaving Bonds Across Borders។

បន្ទាប់ពីខ្ញុំបានចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាស្តីពីការតម្បាញ ខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តធ្វើការឱ្យអង្គការមាតាធម្មជាតិ នៅស្រុកកំណើតរបស់ខ្ញុំម្តងទៀត ហើយបានលើកទឹកចិត្តចៅហ្វាយរបស់ខ្ញុំឱ្យជួលបុគ្គលិកស្រ្តីបន្ថែមទៀត ព្រោះយើងមិនមានបុគ្គលិកស្រ្តីច្រើននៅក្នុងអង្គការរបស់យើងពីមុនមក។ ខ្ញុំគិតថាការបន្ថែមបុគ្គលិកស្រ្តីទៅក្នុងអង្គការរបស់យើងមានសារៈសំខាន់ណាស់ ពីព្រោះតាមវិធីនេះ យើងអាចលើកកម្ពស់សមភាពយេនឌ័រនៅក្នុងអង្គការរបស់យើងជាមុនសិន ហើយបន្ទាប់មកយើងអាចធ្វើការជាមួយសហគមន៍។ រាល់ពេលដែលខ្ញុំព្យាយាមស្គាល់សហគមន៍ និងព្យាយាមស្វែងយល់ពីស្ថានភាពជីវភាពរបស់ពួកគេ។

គោលបំណងរបស់ខ្ញុំគឺបង្កើតសហគមន៍សន្តិភាពនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលស្រ្តីអាចដឹកនាំគ្នាទៅវិញទៅមក សម្រេចបាននូវសិទ្ធិអំណាចដោយខ្លួនឯង និងទទួលបានការយល់ដឹងអំពីសិទ្ធិស្រ្តី ភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ស្រ្តី និងរៀបចំដោយខ្លួនឯងដើម្បីធ្វើយុទ្ធនាការ ការតស៊ូមតិ និងការតវ៉ាអហិង្សាទាក់ទង

នឹងការបូមខ្សាច់ និង ការការពារបរិស្ថាន។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ស្រ្តីកាន់តែច្រើនចូលរួមក្នុងបញ្ហាសហគមន៍ និងបញ្ចេញសំឡេងរបស់ពួកគេនៅតាមទីសាធារណៈនាពេលអនាគត។

យុវជនគឺជាអ្នកដឹកនាំនាពេលអនាគតរបស់យើង និងក្បាលម៉ាស៊ីននៃការផ្លាស់ប្តូរ៖ រឿងដោយ ណាង សាយនឹង

(Weaving Bonds Across Borders, 2019)

ខ្ញុំកើតនៅម៉ុង ផាន ភាគខាងត្បូងនៃរដ្ឋស្យាន ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ា ម៉ុង ផាន ជាទីក្រុងតូចមួយដែលមានទីតាំងនៅជិតទន្លេអន្តរជាតិមួយដែលគេស្គាល់ថាជាទន្លេសាល់វីន។ ម៉ុង ផាន ជាកន្លែងដែលខ្ញុំចំណាយពេលកុមារភាពហើយស្រុកកំណើតរបស់ខ្ញុំត្រូវបានហ៊ុំព័ទ្ធដោយជួរភ្នំដ៏ស្រស់ស្អាត។ ព្រៃឈើទាលខ្ពស់ និងជ្រៅ និងទន្លេនាមផានដែលហូរកាត់កណ្តាលទីក្រុងបន្ថែមភាពស្ងប់ស្ងាត់ភាពស្រស់ស្អាត និងតម្លៃសេដ្ឋកិច្ចដ៏អស្ចារ្យនៃ ម៉ុង ផាន និងតំបន់ជុំវិញរបស់វា។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ថាសំណាងណាស់ដែលស្ថិតនៅកន្លែងដ៏អស្ចារ្យមួយ ជាមួយនឹងសម្រស់ធម្មជាតិ ខ្យល់អាកាសបរិសុទ្ធ ទឹកហូរថ្លា និងស្អាត ព្រមទាំងទន្លេ វាលស្រែបៃតង អាហារស្រស់ៗ និងបរិយាកាសមិត្តភាព។ ធនធានទាំងអស់នេះផ្តល់នូវតម្រូវការមូលដ្ឋានយ៉ាងទូលំទូលាយសម្រាប់គ្រួសាររបស់ខ្ញុំ និងសហគមន៍របស់យើង។ ព្រៃឈើរបស់យើង គឺជាធនធានដ៏សំខាន់ដែលបំពេញបន្ថែមដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់យើងនិងជួយយើងក្នុងការបំពេញតម្រូវការមូលដ្ឋានរបស់យើង

ខ្ញុំបានចាកចេញពីស្រុកកំណើតរបស់ខ្ញុំនៅពេលខ្ញុំមានអាយុម្ភៃពីរឆ្នាំ ហើយពោរពេញដោយថាមពលការចង់ដឹងចង់ឃើញ ការតាំងចិត្ត និងសង្ឃឹមថានឹងស្វែងរកបទពិសោធន៍ថ្មីៗនៅក្នុងពិភពលោកថ្មី។ បន្ទាប់ពីសិក្សា និងធ្វើការនៅក្រៅប្រទេសបានដប់ឆ្នាំ ខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តត្រលប់មកស្រុកកំណើតវិញដើម្បីផ្គត់ផ្គង់យុវជន និងសហគមន៍របស់យើងព្រោះសហគមន៍ទាំងមូលកំពុងរងគ្រោះ ដោយសារសកម្មភាពកាប់ឈើ។ ការកាប់ឈើបានបំផ្លាញធនធានធម្មជាតិរបស់សហគមន៍យើងនិងជីវភាពមូលដ្ឋានរបស់អ្នកភូមិ។ ខ្ញុំបានត្រឡប់ទៅស្រុកកំណើតវិញ ដោយសារការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងចំពោះបរិស្ថានរបស់យើង និងដើម្បីផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់យុវជន កសាងសមត្ថភាព និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាសង្គម និងនយោបាយដែលកំពុងកើតមាននៅក្នុងម៉ុងប៉ាន។ ក្តីសង្ឃឹមរបស់ខ្ញុំគឺថាពួកគេនឹងដឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេ និងចាត់វិធានការដើម្បីការពារខ្លួន និងធនធានធម្មជាតិរបស់ពួកគេ។

នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ 2013 ខ្ញុំបានបង្កើតសមាគមយុវជន ម៉ុង ផាន ដើម្បីផ្តល់អំណាចដល់យុវជនស្យាន និងសហគមន៍របស់ពួកគេ។ ក្នុងឆ្នាំ 2014 ខ្ញុំបានធ្វើការជាមួយមិត្តភ័ក្តិពីរនាក់មកពីសហរដ្ឋអាមេរិក និងកូឡុំប៊ី ដើម្បីបង្កើតប័ណ្ណបំណុលតម្បាញឆ្លងព្រំដែន ដើម្បីផ្តល់អំណាចដល់សហគមន៍ជុំវិញពិភពលោកដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយជម្លោះអំពើហិង្សា គ្រោះមហន្តរាយបរិស្ថាន និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ក្នុងនាមជាអ្នកដឹកនាំស្ត្រី វាមិនងាយស្រួលទេក្នុងការចាប់ផ្តើមអង្គការនៅក្នុងសង្គមដែលគ្រប់គ្រងដោយបុរស។ ខ្ញុំតែងតែប្រឈមមុខនឹងបទពិសោធន៍ដ៏ជូរចត់នៅពេលឈានទៅមុខមួយជំហានក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំតែងតែត្រូវរកវិធីការពារខ្លួន ខណៈពេលដែលរក្សាទំនាក់ទំនងល្អជាមួយអ្នកដឹកនាំបុរស។ ប៉ុន្តែខ្ញុំក៏ត្រូវផ្តល់អំណាចដល់អ្នកដឹកនាំស្ត្រី និងតស៊ូមតិដើម្បីសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។ ខ្ញុំជឿ ថាការផ្លាស់ប្តូរច្រើនតែចាប់ផ្តើមដោយក្តីសង្ឃឹម ដោយបុគ្គលម្នាក់ៗ និងតាមរយៈសកម្មភាពតូចៗ។ ដូច្នេះហើយនៅកណ្តាលនៃហានិភ័យនិងបញ្ហាប្រឈម ខ្ញុំលះបង់ខ្លួនឯងដើម្បីធ្វើការ ផ្លាស់ប្តូរជាវិជ្ជមានសម្រាប់សង្គម និងបរិស្ថានក្នុងមធ្យោបាយរបស់ខ្ញុំ ហើយខ្ញុំប្តេជ្ញាឈរក្បែរសហគមន៍ដែលខ្វះខាត និងជនងាយរងគ្រោះ។ ជាពិសេសខ្ញុំគាំទ្រស្ត្រីវ័យក្មេងឱ្យដើរតួនាទី ជាអ្នកដឹកនាំនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ ដោយផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យបន្តការសិក្សារបស់ពួកគេ ដើម្បីបង្កើនចំណេះដឹងរបស់ពួកគេ។

ឥឡូវនេះ ប្រទេសមីយ៉ាន់ម៉ាកំពុងស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលផ្លាស់ប្តូរប្រជាធិបតេយ្យ ហើយក្តីបារម្ភដ៏ធំរបស់ខ្ញុំគឺថា ប្រសិនបើគ្មានផែនការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិត្រឹមត្រូវ ការអនុវត្តច្បាប់ និងការសហការគ្នារវាងភាគីពាក់ព័ន្ធ លទ្ធផលនឹងក្លាយទៅជាអតុល្យភាពពេញលេញរវាង "អព្ភូតហេតុដ៏អស្ចារ្យ" និង "គ្រោះថ្នាក់ខ្លាំង" ។ ដូច្នេះហើយ ខ្ញុំជឿថា “យុវជនគឺជាអ្នកដឹកនាំនាពេលអនាគតរបស់យើង និងជាក្បាលម៉ាស៊ីននៃការផ្លាស់ប្តូរ”។ ខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់បន្តវិនិយោគពេលវេលារបស់ខ្ញុំក្នុងយុវវ័យសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរយូរអង្វែងនៅក្នុងសង្គមរបស់យើង។

វីដេអូខ្លីៗអំពីអ្នកដឹកនាំស្ត្រី

បន្ទាប់ពីបញ្ចប់សកម្មភាពចែករំលែករឿង 3.5 អ្នកអាចបង្ហាញវីដេអូខ្លីខាងក្រោមអំពីអ្នកដឹកនាំស្ត្រីមកពីតំបន់មេគង្គ និងសាល់វីន។ បន្ទាប់ពីមើលវីដេអូហើយ សូមអញ្ជើញពិភាក្សាដោយសួរអ្នកចូលរួមនូវសំណួរពីសកម្មភាពចែករំលែករឿងពីមុន។

- រឿង ណាង សាយនីង:
  - https://youtu.be/bFIx2mPZLkw
- រឿងរ៉ាវរបស់លោក សូរ រតនា មេធាវីផលប្រយោជន៍សាធារណៈនៅប្រទេសថៃ៖:
  - https://youtu.be/3LbeY7s50H4)
- រឿង Mueda Nawanat សកម្មជនជនជាតិដើមភាគតិចការ៉ែន៖:
  - https://youtu.be/9CxUib6Qgv8

បន្ទាប់ពីកិច្ចពិភាក្សា និងសកម្មភាព គ្រូបណ្តុះបណ្តាល/អ្នកសម្របសម្រួលផ្តល់ព័ត៌មានអំពីសន្ធិសញ្ញា និងច្បាប់អន្តរជាតិទាក់ទងនឹងស្ត្រី និងបរិស្ថាន។

ច្បាប់អន្តរជាតិ សន្ធិសញ្ញា និងវេទិកាស្តីពីស្ត្រី និងបរិស្ថាន

អនុសញ្ញាស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រី (CEDAW)

CEDAWគឺជាសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់ស្ត្រីដែលត្រូវបានអនុម័តដោយអង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងឆ្នាំ 1979 ។ សេដាវគឺជាឧបករណ៍មួយដើម្បីជួយស្ត្រីនៅជុំវិញពិភពលោក ក្នុងការនាំមកនូវការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគេ។

CEDAW អក្ខរាវិរុទ្ធយ៉ាងលម្អិតអំពីសិទ្ធិរបស់ស្ត្រីចំពោះសមភាព និងការមិនរើសអើង ព្រមទាំងគូសផែនទីពីជួរនៃសកម្មភាពដែលត្រូវតែធ្វើឡើងដើម្បីសម្រេចបានសមភាពនេះ។ វាគឺជាសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិស្នូលមួយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយវាតម្រូវឱ្យរដ្ឋភាគីអនុវត្តកាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ក្នុងការគោរព ការពារ និងបំពេញសិទ្ធិមនុស្សរបស់ស្ត្រី។ បច្ចុប្បន្នមានប្រទេសចំនួន 189 ដែលបានចុះហត្ថលេខាលើអនុសញ្ញានេះ។

CEDAWបានចូលរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍៖

- សិទ្ធិជាពលរដ្ឋសម្រាប់ស្ត្រីនៅបូតស្វាណា និងជប៉ុន
- សិទ្ធិមរតកសម្រាប់ស្ត្រីនៅប្រទេសតង់ហ្សានី
- សិទ្ធិអចលនទ្រព្យ និងការចូលរួមនយោបាយសម្រាប់ស្ត្រីនៅកូស្តារីកា

CEDAW ក៏បានជំរុញឱ្យមានការអនុម័ត:

- ច្បាប់ស្តីពីសមភាពយេនឌ័រនៅប្រទេសម៉ុងហ្គោលី
  ច្បាប់នៅប្រទេសរវ៉ាន់ដាហាមប្រាមការរើសអើងភេទ ក្នុងការចូលទៅកាន់ដី
- ច្បាប់ស្តីពីអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនៅក្នុងប្រទេសទួរគី នេប៉ាល់ អាហ្វ្រិកខាងត្បូង និងសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ
- ច្បាប់ដាក់ទណ្ឌកម្មគ្រប់ទម្រង់នៃអំពើហឹង្សាលើស្ត្រីក្នុងប្រទេស Burkina Faso និងការសម្លាប់ស្ត្រីនៅប៉ាណាម៉ា
- ការស៊ើបអង្កេតថ្នាក់ជាតិលើការបាត់ខ្លួន និងសម្លាប់ស្ត្រីជនជាតិដើមភាគតិចនៅប្រទេសកាណាដា
- ច្បាប់ប្រឆាំងការជួញដូរនៅអ៊ុយក្រែន និងម៉ុលដូវ៉ា

អនុសញ្ញា CEDAW មានគោលការណ៍បី៖

1) គោលការណ៍សមភាពរវាងយេនឌ័រ
   a. តំណភ្ជាប់វីដេអូខ្លីនិយាយអំពីគោលការណ៍សមភាពសំខាន់ៗ:
      i. ភាសាអង់គ្លេស
      ii. ភាសាវៀតណាម
      iii. ភាសាថៃ

2) គោលការណ៍មិនរើសអើងលើមូលដ្ឋានយេនឌ័រ

   a. តំណភ្ជាប់វីដេអូខ្លីនិយាយអំពីគោលការណ៍មិនរើសអើង:

      i. ភាសាអង់គ្លេស

      ii. ភាសាវៀតណាម

      iii. ភាសាថៃ

3) គោលការណ៍នៃកាតព្វកិច្ចដែលរដ្ឋភាគីត្រូវអនុវត្តតាម

   a. តំណភ្ជាប់វីដេអូខ្លីនិយាយអំពីគោលការណ៍នៃកាតព្វកិច្ចរដ្ឋ:

      i. ភាសាអង់គ្លេស

      ii. ភាសាវៀតណាម

      iii. ភាសាថៃ

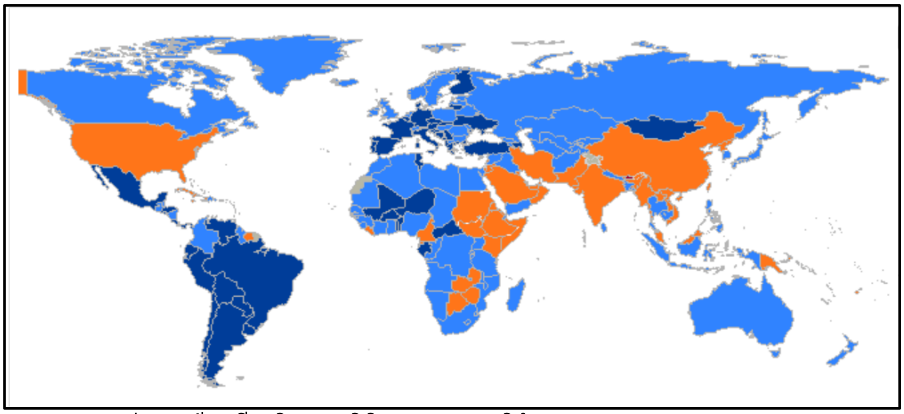

រូបភាព 3.5 ការផ្តល់សច្ចាប័នលើសន្ធិសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិចំនួន18

រដ្ឋដែលបានផ្តល់សច្ចាប័នលើ CEDAW មានកាតព្វកិច្ចស្របច្បាប់ក្នុងការធ្វើដូចខាងក្រោម:

- ទីមួយ ដើម្បីលុបបំបាត់រាល់ការរើសអើងលើស្ត្រីក្នុង គ្រប់វិស័យនៃជីវិត។
- ទីពីរ ដើម្បីធានាថាស្ត្រីមានលទ្ធភាពពេញលេញក្នុង ឱកាសអភិវឌ្ឍន៍ និងការរីកចម្រើន ដូច្នេះពួកគេអាចទទួលបានសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានដូចបុរស។
- ទីបី រដ្ឋភាគីត្រូវតែអនុញ្ញាតឱ្យគណៈកម្មាធិការ CEDAW ពិនិត្យកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួនក្នុង ការអនុវត្តសន្ធិសញ្ញាដោយរាយការណ៍ទៅគណៈកម្មាធិការជាទៀងទាត់។ គណៈកម្មាធិ ការ CEDAW មានអ្នកជំនាញឯករាជ្យចំនួន 23 នាក់ពីជុំវិញពិភពលោក។

ព័ត៌មានបន្ថែមនៃ CEDAW

ស្ត្រីអ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស។ (ឆ្នាំ 2020)។ កាតរបាយការណ៍វឌ្ឍនភាព CEDAW ឆ្នាំ 2020 (ជាភាសាថៃ)។ បានយកមកវិញថ្ងៃទី 30 ខែធ្នូ ឆ្នាំ 2020ពី https://www.protectioninternational.org/sites/default/files/final_cedaw_2020_edit_new_270263.pdf

អង្គការសហប្រជាជាតិ សិទ្ធិមនុស្ស(n.d.) CEDAW នៅក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់អ្នក។ បានយកមកវិញថ្ងៃទី 30 ខែធ្នូ ឆ្នាំ 2020ពី HYPERLINK "https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/DailyLife.aspx" https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/DailyLife.aspx

អង្គភាពអង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់សមភាពយេនឌ័រ និងការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ស្ត្រី (UN Women)

អង្គភាពអង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់សមភាពយេនឌ័រ និងការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ស្ត្រី ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាស្ត្រីរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ផ្តោតលើវិស័យអាទិភាពដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់សមភាពរបស់ស្ត្រី។

ទោះបីជាសមភាពយេនឌ័រជាសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់មនុស្សក៏ដោយ ក៏វិសមភាពយេនឌ័រនៅតែដក់ជាប់យ៉ាងជ្រៅនៅក្នុងសង្គមនីមួយៗ។ ជារឿយៗស្ត្រីត្រូវបានបដិសេធមិនទទួលបានការអប់រំជាមូលដ្ឋាន និងការថែទាំសុខភាព ហើយទទួលរងនូវអំពើហិង្សា និងការរើសអើង។ ពួកគេក៏ស្ថិតនៅក្រោមតំណាងនៅក្នុងដំណើរការធ្វើការសម្រេចចិត្តផ្នែកនយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ចផងដែរ។

តួនាទីសំខាន់របស់ UN Women គឺ៖

- ដើម្បីគាំទ្រដល់ស្ថាប័នអន្តររដ្ឋាភិបាល ដូចជាគណៈកម្មការស្តីពីស្ថានភាពស្ត្រី ក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយ ស្តង់ដារ និងបទដ្ឋានសកល។
- ដើម្បីជួយរដ្ឋសមាជិកអនុវត្តស្តង់ដារទាំងនេះ ឈរត្រៀមខ្លួនជាស្រេចក្នុងការផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុសមរម្យដល់ប្រទេសទាំងនោះដែលស្នើសុំ និងបង្កើតភាពជាដៃគូប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជាមួយសង្គមស៊ីវិល។
- ដើម្បីដឹកនាំ និងសម្របសម្រួលការងាររបស់ប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសមភាពយេនឌ័រ ក៏ដូចជាលើកកម្ពស់គណនេយ្យភាព រួមទាំងតាមរយៈការតាមដានជាប្រចាំនូវវឌ្ឍនភាពនៃប្រព័ន្ធទាំងមូល។

UN Women ត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់៖

- គាំទ្រដល់ស្ថាប័នអន្តររដ្ឋាភិបាល ដូចជាគណៈកម្មការស្តីពីស្ថានភាពស្ត្រី ក្នុងការបង្កើតគោលនយោបាយ ស្តង់ដារពិភពលោក និងបទដ្ឋាននានា។
- ជួយប្រទេសជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិអនុវត្តស្តង់ដារខាងលើ ដោយឈរត្រៀមខ្លួនជាស្រេចក្នុងការផ្តល់ជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុសមរម្យដល់ប្រទេសទាំងនោះដែលស្នើសុំ និងបង្កើតភាពជាដៃគូប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជាមួយសង្គមស៊ីវិល។
- បើកឱ្យរដ្ឋជាសមាជិកទទួលបន្ទុកប្រព័ន្ធរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ខ្លួនលើសមភាពយេនឌ័រ រួមទាំងការត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំនូវវឌ្ឍនភាពនៃប្រព័ន្ធទាំងមូល។

ព័ត៌មានបន្ថែម UN Women:

- UN Women. (n.d.). About UN Women. Retrieved 5 January 2020, from https://www.unwomen.org/en/about-us/about-un-women
- Wikipedia, the free encyclopedia. (2021). UN Women. Retrieved 5 January 2020, from https://en.wikipedia.org/wiki/UN_Women

ជំពូកទី 4: អភិបាលកិច្ចទឹក សិទ្ធិដីធ្លី និងយេនឌ័រ

“

ទោះបីជាការរួមចំណែករបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងផលិតកម្មស្បៀងមានសារៈសំខាន់ក៏ដោយ ក៏ស្ត្រីតែងតែខ្វះសិទ្ធិផ្លូវការលើដីដែលពួកគេធ្វើស្រែចម្ការ និងធនធានទឹកដែលពួកគេត្រូវការសម្រាប់ស្រោចស្រពលើស្រែរបស់ពួកគេ។ នៅក្នុងតំបន់ជាច្រើនស្ត្រីទទួលរងការរើសអើងក្នុងសិទ្ធិដីធ្លី រួមទាំងទាក់ទងនឹងដីសហគមន៍ ដែលត្រូវបានគ្រប់គ្រងភាគច្រើនដោយបុរស។ ស្ត្រីក៏ខ្វះខាតឋានៈនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេផងដែរ ដើម្បីមានឥទ្ធិពលលើការសម្រេចចិត្ត និងការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ (FAO).

សកម្មភាព

ស្ត្រីក្នុងអភិបាលកិច្ចទឹក

ស្ត្រីនឹងសិទ្ធិដីធ្លី

សកម្មភាព 4.1: នរណាជាអ្នកគ្រប់គ្រងធនធាន?

សកម្មភាព 4.2: ស្ត្រី និងទន្លេ

អ្វីទៅជាអភិបាលកិច្ចទឹកឆ្លងដែន?

ដែនទឹទន្លេ: តើបុរស និងស្ត្រីអាចគ្រប់គ្រងធនធានដោយរបៀបណា?

សកម្មភាព 4.3: ស្ត្រី និងរឿង

សកម្មភាព 4.4: ធ្វើអោយសម្លេងរបស់យើងបន្លឺឡើង

សកម្មភាព 4.5: ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ

នៅក្នុងជំពូកនេះ យើងក៏នឹងសិក្សាផងដែរថា តើសកម្មភាពនីមួយៗ អាចធ្វើអ្វីខ្លះដើម្បីលើកសម្លេងរបស់យើងក្នុងការគាំទ្រសិទ្ធិដីធ្លីរបស់ស្ត្រី និងការដាក់បញ្ចូលដោយ សមធម៌របស់ពួកគេនៅក្នុង អភិបាលកិច្ចទឹក។

ស្ត្រីក្នុង អភិបាលកិច្ចទឹក

អភិបាលកិច្ចទឹកសំដៅទៅលើរបៀបដែលការសម្រេចចិត្តត្រូវបានធ្វើឡើងជុំវិញការបែងចែកទឹក និងការគ្រប់គ្រង និងដោយអ្នកណា។ ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់មានទំនួលខុសត្រូវក្នុងការ បែងចែក ប្រើប្រាស់និងការពារធនធានទឹក។ ជាទូទៅស្ត្រីត្រូវបានចូលរួមយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងទិដ្ឋភាពជាច្រើននៃការប្រើប្រាស់ និងការគ្រប់គ្រងទឹក។ នេះរួមបញ្ចូលទាំងការផ្គល់ទឹកអនាម័យ អនាម័យ និងការគ្រប់គ្រងទឹកសំណល់ក្នុងស្រុក។ ឥឡូវនេះ ស្ត្រីបង្កើតបានប្រហែល 43% នៃកម្មករកសិកម្មដូច្នេះស្ត្រីជាអ្នកផលិតចំណីអាហារ អ្នកប្រមូលអាហារ អ្នកប្រើប្រាស់ធនធាន និងអ្នកចែករំលែកនៅក្នុងបរិបទជនបទភាគច្រើននៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការចូលរួមដ៏មានអត្ថន័យតិចរបស់ស្ត្រីក្នុងការគ្រប់គ្រងទឹក ដោយសារតែស្ត្រីទទួលបានព័ត៌មានសាធារណៈ ការអប់រំ និងសិទ្ធិទ្រព្យសម្បត្តិមិនស្មើគ្នា។ ដូច្នេះ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការរួមបញ្ចូលតួនាទីរបស់ស្ត្រី សិទ្ធិធ្វើការសម្រេចចិត្ត និងចំណេះដឹងក្នុងការគ្រប់គ្រងទឹក ដោយសារស្ត្រីមានចំណេះដឹងសំខាន់ៗក្នុងការគ្រប់គ្រងទឹកប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដើម្បីធានាបាននូវសន្តិសុខទឹកជាសកល និងលើកកម្ពស់គុណភាពទឹកនៅលើផែនដី។[18]

ស្ត្រី និង សិទ្ធិដីធ្លី

នៅក្នុងតំបន់អាស៊ី មានស្ត្រីជាច្រើនដែលមិនមានដី។ទោះបីជាពួកគេមាន សិទ្ធិដីធ្លីក្រោមច្បាប់ទំនៀមទម្លាប់ ឬតាមរយៈកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងកំណែទម្រង់ដីធ្លីក៏ដោយ ក៏ពួកគេនៅតែខ្វះសិទ្ធិដីធ្លីពេញលេញក្រោមប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរួម។ ឧទាហរណ៍ ឈ្មោះរបស់ស្ត្រីអាចត្រូវបានចុះបញ្ជីក្នុងប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ ប៉ុន្តែដីរបស់នាងគឺជាផ្នែកមួយនៃ 'កម្មសិទ្ធិគ្រួសារ' នៅក្រោមប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិរួមគ្នា ហើយទ្រព្យសម្បត្តិគ្រួសារច្រើនតែទៅឱ្យបុរសប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះទោះបីជាស្ត្រីមានសិទ្ធិស្របច្បាប់លើដីធ្លីដោយច្បាប់ក៏ដោយ សិទ្ធិទាំងនេះច្រើនតែមិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយប្រជាជនក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ ដោយសារបទដ្ឋានវប្បធម៌។ ជាញឹកញយ កូនស្រីបងប្អូនស្រី និងស្ត្រីដែលលែងលះគ្នា និងស្ត្រីមេម៉ាយ ត្រូវបានបង្ខំឱ្យបោះបង់ចោលដីដែល បានប្រគល់ឱ្យពួកគេ តាមរយៈគ្រួសារសម្រាល និងអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ពួកគេ។ នៅក្នុងប្រទេសអាស៊ីជាច្រើន កូនស្រី និងបងស្រីត្រូវប្រគល់ដីឱ្យបងប្អូនរបស់ពួកគេ ហើយស្ត្រីពោះម៉ាយ និងស្ត្រីមេម៉ាយត្រូវប្រគល់

[18] IUCN. (2018). Women as change-makers in the governance of shared Retrieved 5 January 2020, from https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2018-036-En.pdf

ដីឱ្យកូនប្រុសរបស់ពួកគេ។ នេះគឺជាបញ្ហាទូទៅជាពិសេសនៅក្នុងសហគមន៍នៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា ប៉ាគីស្ថាន និងបង់ក្លាដែស។[19]

[19] Agarwal, B. (1994). Gender and command over property: A critical gap in economic analysis and policy in South Asia. World Development. 22, 1455-1478. doi: https://doi.org/10.1016/0305-750X(94)90031-0

សកម្មភាព 4.1: នរណាជាអ្នកគ្រប់គ្រងធនធាន?

	20 នាទី
	ដើម្បីស្វែងយល់ពីបញ្ហាប្រឈមដែលស្ត្រីជួបប្រទះក្នុងការធានាសិទ្ធិរបស់ពួកគេចំពោះធនធានធម្មជាតិ និងការសម្រេចចិត្ត
	បញ្ជីនៃសេចក្តីថ្លែងការណ៍ (នៅក្នុងប្រអប់ខាងក្រោម) ។ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចបន្ថែមសេចក្តីថ្លែងការណ៍បន្ថែម។
	សេចក្តីថ្លែងការណ៍អាចត្រូវបានកែសម្រួលដោយផ្អែកលើស្ថានភាព និងអ្នកចូលរួមសិក្ខាសាលា។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សេចក្តីថ្លែងការណ៍គួរតែរួមបញ្ចូលខ្លឹមសារដែលលើកទឹកចិត្តដល់ការពិភាក្សាដោយយោងទៅតាមគោលបំណងនៃសកម្មភាពនេះ។

- បញ្ជី នៃ សេចក្តីថ្លែងការណ៍
  - នៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ ខ្ញុំមានសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីក្នុងនាមខ្ញុំ។
  - ខ្ញុំមានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិតែមួយគត់នៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ។
  - ខ្ញុំមានសិទ្ធិប្រគល់កម្មសិទ្ធិលើដី និងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំទៅកូនស្រីរបស់ខ្ញុំ។
  - នៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ ស្ត្រីដែលលែងលះប្តីនៅតែអាចកាន់កាប់ដី និងផ្ទះបាន។
  - នៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ ស្ត្រីមេម៉ាយម្នាក់អាចកាន់កាប់ដី និងផ្ទះតាមឈ្មោះរបស់នាងបាន។
  - នៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ បុរស និងស្ត្រីមានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងការប្រើប្រាស់ដី និងទឹក។
  - នៅពេលដែលមានការប្រជុំអំពីការប្រើប្រាស់ដី ឬទឹកនៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ ស្ត្រីត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួម។
  - នៅពេលដែលយើងមានការប្រជុំអំពីការប្រើប្រាស់ដី និងទឹក ស្ត្រីនិយាយច្រើនដូចបុរសដែរ។
  - នៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្ញុំ ស្ត្រីមានសេរីភាពក្នុងការសម្រេចចិត្តអំពីការប្រើប្រាស់ដី និងទឹក។
  - តាមបទពិសោធន៍របស់ខ្ញុំ មតិរបស់ស្ត្រីអំពីការប្រើប្រាស់ដី និងទឹកត្រូវបានគោរព។នៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្ញុំ យើងមានច្បាប់ល្អដើម្បីធានាសិទ្ធិស្ត្រីលើដីធ្លី និងទឹក។

ដំណើរការៈ

- សុំឱ្យអ្នកចូលរួមទាំងអស់ឈរជាជួរវែងមួយទល់មុខ។ គ្រូឧទ្ទេសពន្យល់ថា បន្ទាប់ពីបានស្តាប់សេចក្តីថ្លែងការណ៍នីមួយៗ អ្នកចូលរួមគួរតែផ្លាស់ទីក្នុងទិសដៅដែលអនុវត្តចំពោះ ស្ថានភាពរបស់ពួកគេ។ ប្រសិនបើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាការពិតសម្រាប់អ្នកចូលរួម នាង/គាត់គួរតែបោះជំហានទៅមុខមួយ។ ប្រសិនបើសេចក្តីថ្លែងការណ៍មិនពិតសម្រាប់អ្នកចូលរួម នាង/គាត់គួរតែដើរថយក្រោយមួយជំហាន។
- គ្រូឧទ្ទេសអានយឺតៗនូវសេចក្តីថ្លែងការណ៍នីមួយៗ ដោយធ្វើម្តងទៀតឱ្យបានច្រើនដងតាមដែលចាំបាច់ដើម្បីឱ្យអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗយល់ និងឆ្លើយតប។
- បន្ទាប់ពីបញ្ចប់រួច សុំឱ្យអ្នកចូលរួមទាំងអស់រក្សាជំហរដដែល ហើយសុំឱ្យអ្នកគ្រប់គ្នាមើលជុំវិញពួកគេដោយប្រុងប្រយ័ត្ន។ អ្នកចូលរួមគួរតែឈរនៅកន្លែងផ្សេងគ្នាដោយទាក់ទងគ្នាទៅវិញទៅមក។

- នៅពេលឈរនៅនឹងកន្លែង គ្រូបណ្តុះបណ្តាលដឹកនាំការពិភាក្សាដោយសួរសំណួរណែនាំទាំងនេះ៖
    - *តើអ្នកមានអារម្មណ៍យ៉ាងណាចំពោះសកម្មភាពនេះ?*
    - *តើអ្នកមានការភ្ញាក់ផ្អើលអំពីកន្លែងដែលអ្នកមានទំនាក់ទំនងជាមួយមិត្តភក្តិរបស់អ្នក? ហេតុអ្វីឬហេតុអ្វីមិន?*
    - *តើអ្នកចង់ចែករំលែកស្ថានភាពរបស់អ្នកជាមួយក្រុមទេ?*
    - *តើបញ្ហាទាំងនេះត្រូវបានដោះស្រាយទេ? ហេតុអ្វីឬហេតុអ្វីមិន?*
    - *តើអ្នកបានយកអ្វីចេញពីសកម្មភាពនេះ?*

អ្នកសម្របសម្រួលអាចបិទសកម្មភាពនេះដោយបញ្ជាក់ថា វាជារឿងសំខាន់សម្រាប់ពួកយើងក្នុងការយល់ដឹង និងរៀនពីគ្នាទៅវិញទៅមកអំពីបញ្ហាប្រឈមដែលស្ត្រីជួបប្រទះក្នុងការធានាសិទ្ធិរបស់ពួកគេចំពោះធនធានធម្មជាតិ និងការសម្រេចចិត្ត។ នេះគឺសំខាន់ណាស់ ព្រោះថានៅពេលដែលយើងសិក្សាពីចំណុចខ្វះខាត ឬបញ្ហាទាំងអស់នោះ យើងអាចបង្កើតសកម្មភាពដែលយើងម្នាក់ៗអាចធ្វើបាន ដើម្បីបង្រួមចន្លោះ និងដោះស្រាយបញ្ហា។ រាល់សកម្មភាពគឺសំខាន់ ហើយយើងទាំងអស់គ្នាអាចរួម ចំណែកអ្វីមួយ!

កំណត់ចំណាំរបស់គ្រូបណ្តុះបណ្តាលៈ

- ត្រូវការកន្លែងទំនេរធំទូលាយសម្រាប់សកម្មភាពនេះ។
- សេចក្តីថ្លែងការណ៍ប្រហែលជាពិបាកសម្រាប់អ្នកនិយាយភាសាអង់គ្លេសជាភាសាទីពីរដើម្បីយល់នៅពេលដំបូង។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ គ្រូឧទ្ទេសអាចបញ្ជូនសេចក្តីថ្លែងការណ៍ចេញនៅយប់មុន ដូច្នេះអ្នកចូលរួមមានពេលសិក្សា និងស្វែងយល់ពីពួកគេ។ វាក៏ប្រហែលជាមានប្រយោជន៍ផងដែរក្នុងការអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍រួមគ្នានៅក្នុងថ្នាក់ ដើម្បីធានាថាអ្នកគ្រប់គ្នាច្បាស់អំពីអត្ថន័យរបស់ពួកគេ មុនពេលចាប់ផ្តើមសកម្មភាព។
- ខណៈពេលកំពុងអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍ វាពិតជាមានប្រយោជន៍ក្នុងការមានសហបណ្តុះបណ្តាលជួយសង្កេតមើលអ្នកចូលរួម ដើម្បីធានាថាគ្រប់គ្នាយល់អំពីការណែនាំ។
- បន្ទាប់ពីការពិភាក្សា ប្រសិនបើនៅមានពេល គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចចែករំលែកករណីសិក្សា ឬព័ត៌មានទាក់ទងនឹងប្រធានបទ ដូចជារឿង អត្ថបទ ឬភាពយន្តខ្លី។ ឯកសារស្រាវជ្រាវ ឬការវិភាគ។ល។)

សកម្មភាព 4.2: ស្ត្រី និងទន្លេ

អ្វីទៅជា អភិបាលកិច្ចទឹក ឆ្លងដែន?

អភិបាលកិច្ចទឹកឆ្លងដែន៖ ដោយសារធនធានទឹកជារឿយៗត្រូវបានចែករំលែកដោយប្រទេសផ្សេងៗគ្នា អភិបាលកិច្ចទឹកល្អ និងការចែករំលែកអត្ថប្រយោជន៍ទាមទារឱ្យមានកិច្ចព្រមព្រៀងផ្លូវការរវាងប្រទេសនានា ការចូលរួមពីអ្នកប្រើប្រាស់ទឹកទាំងអស់ កន្លែងសន្ទនាផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ និងឱកាសកាន់តែច្រើនសម្រាប់សំឡេងរបស់ស្ត្រី។

	2 ម៉ោង
	ដើម្បីស្វែងយល់ពីអត្ថន័យនៃការគ្រប់គ្រងទឹកឆ្លងដែន និងភាពខុសគ្នានៃអំណាចបុរស និងស្ត្រីក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានទន្លេនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន ជាតិ និងអន្តរជាតិ។
	ក្រដាសផ្ទាំងស ហ្វឺត ស្កុត និងពណ៌

ផែនទីទន្លេ: តើបុរស និងស្ត្រីគ្រប់គ្រងធនធានទន្លេយ៉ាងដូចម្តេច??

ដំណើរការ:

- គ្រូឧទ្ទេសដាក់ក្រដាសធំពីរនៅលើដី ហើយយកវាមកបិទភ្ជាប់គ្នាដើម្បីធ្វើជាសន្លឹកធំជាង បន្ទាប់មកអញ្ជើញអ្នកចូលរួមធ្វើការជាមួយគ្នាដើម្បីគូរទន្លេដែលធ្លាប់ស្គាល់។ នៅពេលគូរទន្លេ គ្រូឧទ្ទេសគួរតែលើកទឹកចិត្តឱ្យអ្នកចូលរួមគិតអំពីធាតុផ្សេងៗនៃទន្លេ របៀបដែលមនុស្សប្រើប្រាស់ទន្លេ និងសារៈសំខាន់នៃទន្លេសម្រាប់អ្នករស់នៅជាមួយវា។ នៅពេលគូរ គ្រូឧទ្ទេសក៏គួរផ្តល់យោបល់ឱ្យអ្នកចូលរួមគូរនូវអ្វីដែលកំពុងកើតឡើងនៅលើទន្លេ និងរបៀបដែលវាប៉ះពាល់ដល់ប្រជាជនក្នុងតំបន់ (ទាំងផលប៉ះពាល់វិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន)។
- បន្ទាប់មក គ្រូឧទ្ទេសលើកទឹកចិត្តឱ្យអ្នកចូលរួមគិតអំពីរបៀបដែលស្ត្រី និងបុរសប្រើប្រាស់ទន្លេ។ តើមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នានិងអ្វីដែលខុសគ្នា? ពួកគេអាចប្រើពណ៌ផ្សេងគ្នានៃសញ្ញាសម្គាល់/ពណ៌ដើម្បីសម្គាល់។ ឧទាហរណ៍ ក្រុមហ៊ុនផលិតពណ៌ខៀវគឺសម្រាប់សម្គាល់ភាពស្រដៀងគ្នា ហើយពណ៌ក្រហមគឺសម្រាប់សម្គាល់ភាពខុសគ្នា។

- ពេលកំពុងគូរ គ្រូឧទ្ទេសសង្កត់ធ្ងន់លើអ្នកចូលរួមនិយាយ និងពិភាក្សាជាមួយគ្នាអំពីអ្វីដែលពួកគេកំពុងគូរ។
- បន្ទាប់ពីគំនូរត្រូវបានបញ្ចប់ សូមធ្វើការជាគូដើម្បីពិភាក្សាសំណួរចម្បងទាំងពីរនេះ៖ (10 នាទី)
  - តើការផ្លាស់ប្តូរសំខាន់ៗអ្វីខ្លះដែលកំពុងកើតឡើងនៅលើដងទន្លេនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ? តើនេះខុសពីអតីតកាលយ៉ាងណា?
  - តើបុរស និងស្ត្រីប្រើប្រាស់ទន្លេខុសគ្នាដូចម្តេច ហើយតើការផ្លាស់ប្តូរទន្លេមានផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះចំពោះបុរស និងស្ត្រី?
- បន្ទាប់ពីពិភាក្សាជាគូ សូមអញ្ជើញគូនីមួយៗឱ្យចែករំលែកលទ្ធផលនៃការពិភាក្សារបស់ពួកគេជាមួយក្រុមធំជាង។

សម្រាប់ព័ត៏មានបន្ថែមអំពីសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយទំនប់ សូមមើលផ្នែកនៃគណៈកម្មការពិភពលោកស្តីពីទំនប់ (WCD) នៅក្នុងឯកសារបណ្តុះបណ្តាល/សិក្ខាសាលាបន្ថែម។

បន្ទាប់ពីពិភាក្សារួច គ្រូឧទ្ទេសអាចចែករំលែកព័ត៌មានខាងក្រោម[20]:

អង្គហេតុសំខាន់ៗ៖ ផលប៉ះពាល់នៃទំនប់លើបុរស និងស្ត្រីនៅក្នុងតំបន់មេគង្គ

ការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីក្នុងតំបន់មេគង្គកំពុងដំណើរការក្នុងល្បឿនដ៏លឿន។ ប្រទេសថៃ និងវៀតណាមបានអភិវឌ្ឍធនធានវារីអគ្គិសនីយ៉ាងធំ ហើយមានផលប្រយោជន៍ខុសៗគ្នាក្នុងការអភិវឌ្ឍក្នុងតំបន់។ ម្យ៉ាងវិញទៀត កម្ពុជា ឡាវ និងមីយ៉ាន់ម៉ា មានផែនការសំខាន់ៗសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍បន្ថែមទៀតលើទន្លេរបស់ពួកគេ។ ជាពិសេស ឡាវ បានកំណត់ទីតាំងខ្លួនឯង ដើម្បីប្រើប្រាស់ការអភិវឌ្ឍន៍វារីអគ្គិសនី ដើម្បីក្លាយជា "ថ្មរបស់អាស៊ីអាគ្នេយ៍"។ ការអភិវឌ្ឍន៍ដែលបានគ្រោងទុកជាច្រើននៅទូទាំងតំបន់មេគង្គគឺនៅលើទន្លេឆ្លងដែន។ នៅពេលដែលគម្រោងថ្មីត្រូវបានស្នើឡើង និងត្រូវបានអភិវឌ្ឍ សារៈសំខាន់នៃអភិបាលកិច្ចល្អនៃធនធានទន្លេ ការធ្វើផែនការឆ្លងដែន និងផែនការជាតិ និងការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់មិនអាចត្រូវបានកំណត់លើសពីនេះទេ។

វារីអគ្គិសនីបានចូលរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិនៅក្នុងប្រទេសជាច្រើនជុំវិញពិភពលោក។ ខណៈពេលដែលបច្ចេកវិទ្យាចាស់ទាក់ទងទៅនឹងបច្ចេកវិទ្យាកកើតឡើងវិញផ្សេងទៀតរក្សាតួនាទីសំខាន់នៅក្នុងប្រព័ន្ធថាមពលជាច្រើន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាក៏ត្រូវបានទទួលស្គាល់យ៉ាងល្អដោយឧស្សាហកម្មវារីអគ្គីសនី និងទូទាំងតំបន់មេគង្គថា ការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គីសនីមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើទន្លេ និងបរិស្ថាន។ ក្នុងការប៉ះពាល់បរិស្ថាន ទំនប់ក៏ប៉ះពាល់ដល់សហគមន៍ និងប្រជាពលរដ្ឋដែលប្រើប្រាស់ និងរស់នៅក្នុង និងជុំវិញទន្លេ។ ទំនប់ទឹកអាចផ្លាស់ប្តូររបៀបដែលមនុស្សទទួលបាន និងប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ ដី និងទឹក ដីសើម ព្រៃឈើ និងធនធានជលផល។ ជារឿយៗ ទំនប់វារីអគ្គិសនីនឹងតម្រូវឱ្យមានការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយអចេតនានៃគ្រួសារ និងសហគមន៍ ដែលនាំមកនូវភាពចលាចលក្នុងសង្គម និងផ្លូវចិត្តយ៉ាងខ្លាំងដល់បុគ្គល និងសហគមន៍ទាំងមូល។

ផលប៉ះពាល់ទាំងនេះត្រូវបានជួបប្រទះដោយបុរស និងស្ត្រី ក្មេងស្រី និងក្មេងប្រុស ក្មេង និងមនុស្សចាស់ ជនពិការ និងដោយជនជាតិផ្សេងៗគ្នា។ ផលប៉ះពាល់ជារឿយៗធ្វើឱ្យខូចរចនាសម្ព័ន្ធសហគមន៍ និងរបៀបរស់នៅ។ សហគមន៍ និងគ្រួសារដំណើរការជាមួយនឹងតួនាទី និងទំនួលខុសត្រូវយេនឌ័រដែលបានកំណត់ - ទាំងនេះត្រូវបានប៉ះពាល់ទាំងអស់។

នៅក្នុងសង្គមជាច្រើន វាគឺជាស្ត្រីដែលទទួលបន្ទុកនៃទំនួលខុសត្រូវសម្រាប់ផ្ទះ និងសម្រាប់គ្រួសារ ព្រមទាំងតួនាទី និងភារកិច្ចផ្សេងៗនៅក្នុងសហគមន៍។ សម្រាប់សហគមន៍ដែលមានទំនាក់ទំនងសង្គម វប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំទៅនឹងដី ទន្លេ និងទីកន្លែង។ ការផ្លាស់ប្តូរដែលនាំមកដោយទំនប់វារីអគ្គីសនីអាចជាការប៉ះទង្គិចយ៉ាងខ្លាំង។

ជាពិសេស ការតាំងទីលំនៅថ្មីត្រូវបានចាត់ទុកថាជាភាពក្រីក្រ ដោយសារវាដកយកធនធានសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌ក្នុងពេលដំណាលគ្នា (Koenig 2002 ដកស្រង់ក្នុង Scudder 2005)។ នៅទូទាំងការផ្លាស់ប្តូរដែលបណ្តាលមកពីទំនប់នេះ ក្នុងករណីភាគច្រើន វាគឺជាស្ត្រីដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរជាងនេះ។

[20] Balancing the scales: Using Gender Impact Assessment in Hydropower Development, Oxfam Australia, 2013

សកម្មភាព 4.3: ស្ត្រី និងភាពយន្ត

	1 ម៉ោង
	សិក្សាអំពីរឿងរ៉ាវរបស់ស្ត្រីតាមរយៈខ្សែភាពយន្ត
	Projector and laptop

ដំណើរការ:

អញ្ជើញអ្នកចូលរួមទាំងអស់ឱ្យទស្សនាភាពយន្តខ្លីជាមួយគ្នា បន្ទាប់មកដោយការពិភាក្សា ជាក្រុម។

1) ស្ត្រី និងសិទ្ធិដីធ្លី: No land is vacant, fallow and virgin land: https://vimeo.com/391415070
2) ស្ត្រី និងទន្លេ: Women Taking the Lead in the Mekong and the Salween: https://youtu.be/mAGBeGSjMd4

បន្ទាប់ពីថតចប់ហើយ គ្រូបង្គាត់ដឹកនាំការពិភាក្សាដោយសួរសំណួរដូចខាងក្រោម៖

- *តើប្រជាជនក្នុងតំបន់មានទំនាក់ទំនងបែបណាជាមួយដីរបស់ពួកគេ?*
- *តើពួកគេប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាអ្វីខ្លះ?*
- *តើព្រឹត្តិការណ៍ដែលបង្ហាញក្នុងខ្សែភាពយន្តមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងណាចំពោះសហគមន៍?*
- *តើស្ត្រីរងផលប៉ះពាល់ដោយព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនេះយ៉ាងដូចម្តេច?*
- *តើសហគមន៍មានការតស៊ូ និងការពារសិទ្ធិរបស់ពួកគេដោយរបៀបណា?*

- *តើអ្នកបានរៀនអ្វីខ្លះពីខ្សែភាពយន្តនេះ?*

ចំណាំ

វីដេអូទាំងពីរនេះគឺជាឧទាហរណ៍ដែលយើងអាចបង្ហាញដល់អ្នកចូលរួម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអាចជ្រើសរើសភាពយន្ត ឬវីដេអូផ្សេងទៀត ដើម្បីបង្ហាញអ្នកចូលរួមដោយផ្អែកលើធនធានដែលគ្រូបណ្តុះបណ្តាលមាន។ ខាងក្រោមនេះជាតំណភ្ជាប់ដែលគ្រូឧទ្ទេសអាចស្វែងរកវីដេអូជាច្រើនទៀត៖

- Oxfam Water Governance: https://bit.ly/3frmTdS
- KESAN (Karen Environmental and Social Action Network): https://www.youtube.com/user/KESANandYOU/videos
- EarthRights International: https://www.youtube.com/user/EarthRightsIntl/videos
- Asia Indigenous Peoples Pact (AIPP): https://www.youtube.com/user/aipprcdp/videos

សកម្មភាព 4.4: ធ្វើឱ្យសំឡេងរបស់យើងឮ

	2 ម៉ោង
	ក្រោយពីបានរៀនហើយ វាដល់ពេលដែលយើងត្រូវចាត់វិធានការ។ មានវិធីជាច្រើនសម្រាប់ពួកយើងដើម្បីចាត់វិធានការ។ ទាំងនេះអាចជាសកម្មភាពរាងកាយ ឬសកម្មភាពអនឡាញ។ ការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រជាច្រើននឹងជួយយើងឱ្យឈានដល់ទស្សនិកជនកាន់តែច្រើន និងចូលរួមជាមួយមនុស្សកាន់តែទូលំទូលាយ។
	អត់មាន
	មានវិធីជាច្រើនដែលយើងអាចធ្វើសកម្មភាពបាន។ នៅពេលដែលយើងធ្វើសកម្មភាព វាជារឿងសំខាន់ដែលត្រូវធ្វើដោយផ្អែកលើស្ថានភាព បរិបទនយោបាយ ធនធានក្នុងស្រុក និងលទ្ធភាព។ នៅក្នុងជំពូកនេះ យើងផ្តល់ជម្រើសពីរសម្រាប់អ្នកបណ្តុះបណ្តាល៖ ការលេងយេនឌ័រ និងបរិស្ថាន និងសកម្មភាពយុទ្ធនាការ។

ដំណើរការ:

- កំណត់បញ្ហាដែលអ្នកចង់ដោះស្រាយ និងការផ្លាស់ប្តូរដែលអ្នកចង់ឃើញ។
- តើអ្នកអាចទំនាក់ទំនងវាតាមរយៈសារខ្លីៗ ប៉ុន្តែមានអានុភាពដោយរបៀបណា?
- តើអ្នកណាជាទស្សនិកជនសម្រាប់សាររបស់អ្នក?

- តើអ្វីជាវិធីល្អបំផុតក្នុងការទំនាក់ទំនងសារទៅកាន់ទស្សនិកជនគោលដៅរបស់អ្នក? ឧទាហរណ៍ តាមរយៈព្រឹត្តិការណ៍សាធារណៈ ការជួបជុំសហគមន៍ ការលេង យុទ្ធនាការប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម ឬការនិទានរឿង។

ជម្រើសទី 1: ការលេងល្បែងយេនឌ័រ និងបរិស្ថាន

យើងស្នើឱ្យណែនាំសកម្មភាពនេះនៅពេលល្ងាច បន្ទាប់មកអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកចូលរួមអភិវឌ្ឍ និងអនុវត្តការសម្តែង របស់ពួកគេជាក្រុមតូចៗនៅពេលល្ងាច។

ការលេង ឬដើរតួជាយុទ្ធសាស្ត្រដ៏ល្អមួយក្នុងការប្រើប្រាស់ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីបញ្ហាសង្គម រួមទាំងប្រធានបទទាក់ទងនឹងយេនឌ័រ និងបរិស្ថានផងដែរ។ នៅក្នុងវគ្គនេះ អ្នកចូលរួមនឹងធ្វើការលេងដោយខ្លួនឯង ដោយផ្អែកលើសាច់រឿងដែលបានផ្តល់ដោយគ្រូបណ្តុះបណ្តាល។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកចូលរួមអាចកែសម្រួលខ្សែរឿងដោយផ្អែកលើការពិភាក្សារបស់ពួកគេក្នុងចំណោមក្រុម។ ចែកអ្នកចូលរួមជា 2-3 ក្រុម អាស្រ័យលើចំនួនអ្នកចូលរួម។ ក្រុមនីមួយៗគួរតែមានប្រហែល 5 នាក់។

ដោយផ្អែកលើសាច់រឿងដែលផ្តល់ដោយគ្រូបណ្តុះបណ្តាល ពួកគេនឹងពិភាក្សាក្នុងចំណោមក្រុមរបស់ពួកគេ ហើយបង្កើតតួអង្គ (តើនរណានឹងជានរណានៅក្នុងរឿង) និងអភិវឌ្ឍការសន្ទនាពីសាច់រឿង។ ទុកពេលឱ្យក្រុមនីមួយៗហ្វឹកហាត់ការលេងរបស់ពួកគេច្រើនដង។ លើកទឹកចិត្តឱ្យពួកគេបន្ថែមតន្ត្រី ឬបែបផែនសំឡេង និងប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ និងសំលៀកបំពាក់ផ្សេងៗ។

បន្ទាប់ពីនោះ ក្រុមនីមួយៗនឹងសម្តែងការលេងរបស់ពួកគេ។ ពេលកំពុងទស្សនាការសម្តែង គ្រូបង្គាត់លើកទឹកចិត្តឱ្យ អ្នកចូលរួមមើលការលេងដោយយកចិត្តទុកដាក់។ នៅចុងបញ្ចប់នៃការលេង សូមអញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យសួរសំណួរ និងចែករំលែកមតិយោបល់។

ជម្រើសទី 2: យុទ្ធនាការ និងការតស៊ូមតិ

ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គមដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការបង្កើនសំឡេងរបស់យើង និងបង្កើតការយល់ដឹង។ នៅក្នុងសកម្មភាពនេះ យើងនឹងសិក្សាអំពីឧបករណ៍ផ្នែកអ្វីខ្លះដែលយើងអាចប្រើប្រាស់ក្នុងការទំនាក់ទំនង របៀបព័ត៌មានមានសារៈសំខាន់ និងរបៀបដែលយើងអាចប្រើប្រាស់វាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដើម្បីលើកឡើងពីកង្វល់ និងការអំពាវនាវឱ្យមានសកម្មភាព។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សូមពិចារណាផងដែរអំពីលំហូរនយោបាយ និងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិដែលមានសម្រាប់អ្នកចូលរួមមកពីប្រទេសនីមួយៗ នៅពេលរៀបចំផែនការយុទ្ធនាការតាមអ៊ីនធឺណិត។ អ្នកដែលមានអារម្មណ៍ថាខ្លួនមានសេរីភាពតិចអាចនឹងយកកៅអីក្រោយ ចំណែកអ្នកដែលមានសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិច្រើនអាចដើរតួនាទីកាន់តែលេចធ្លោ។

មុនពេលពិភាក្សាជាក្រុម វាជារឿងសំខាន់សម្រាប់គ្រូបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីចាប់ផ្តើមជាមួយនឹងនិយមន័យនៃ '**ការតស៊ូមតិ**' និង '**យុទ្ធនាការ**' ។ គ្រូបង្គោលអាចសួរអ្នកចូលរួមថា 'តាមការយល់ដឹងរបស់អ្នក តើការតស៊ូមតិ

ជាអ្វី? តើយុទ្ធនាការជាអ្វី?' គ្រូបង្គាត់ចែកតារាងត្រឡប់ជាពីរពាក់កណ្តាល ។ នៅខាងឆ្វេង សរសេរពាក្យ '**តស៊ូមតិ**' ហើយនៅខាងស្តាំ សរសេរពាក្យ '**យុទ្ធនាការ**' ។ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលអញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យចែករំលែក និងពិភាក្សាសំណួរខាងលើ ហើយសរសេរពាក្យគន្លឹះដែលអ្នកចូលរួមចែករំលែកនៅលើតារាងត្រឡប់។ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលគួរតែលើកទឹកចិត្តអ្នកគ្រប់គ្នាឱ្យចែករំលែកយោបល់របស់ពួកគេ ដែលអាចជួយពួកគេឱ្យស្តាប់គំនិត ឬការយល់ដឹងផ្សេងៗគ្នានៃពាក្យទាំងពីរនោះ។ បន្ទាប់មក គ្រូឧទ្ទេសសង្ខេបការពិភាក្សាដោយណែនាំដោយសង្ខេបអំពីនិយមន័យនៃ 'ការតស៊ូមតិ' & 'យុទ្ធនាការ' ។

ការតស៊ូមតិ គឺជាវគ្គនៃសកម្មភាពដើម្បីជះឥទ្ធិពលលើការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការសម្រេចចិត្តដែលប៉ះពាល់ដល់ជីវិតរបស់យើង ហើយទីបំផុតផ្លាស់ប្តូរសង្គមរបស់យើងនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន ជាតិ និងពិភពលោក។ ការតស៊ូមតិមានគោលបំណងបង្កើតការផ្លាស់ប្តូរជាប្រព័ន្ធនៅក្នុងអាកប្បកិរិយា ការវិនិយោគ ច្បាប់ និងគោលនយោបាយ។

យុទ្ធនាការ គឺជាស៊េរីនៃសកម្មភាពដែលបានរៀបចំ និងគ្រោងទុកសម្រាប់គោលបំណង ឬគោលដៅជាក់លាក់មួយ។ ឧទាហរណ៍មួយចំនួននៃសារយុទ្ធនាការគឺ 'My planet My Rights', 'No Land No Life', 'MeToo' ជាដើម។

ដើម្បីជួយអ្នកចូលរួមយល់កាន់តែច្បាស់ គ្រូឧទ្ទេសអាចពិចារណាបង្ហាញវីដេអូអំពីនិយមន័យនៃការតស៊ូមតិ និងយុទ្ធនាការដល់អ្នកចូលរួម។ ខាងក្រោមនេះជាវីដេអូឧទាហរណ៍ពីរ៖

- និយមន័យនៃការតស៊ូមតិ: https://youtu.be/NhrLirjp_E8
- ការយល់ពីការតស៊ូមតិ និងផែនការសកម្មភាព: https://youtu.be/w0BYMqONzgM

សរុបមក គ្រូឧទ្ទេសសង្ខេបថា មនុស្សអាចមានគំនិត និងការយល់ដឹងខុសៗគ្នានៃការតស៊ូមតិ ជាពិសេសនៅពេលដែលពួកគេមកពីប្រវត្តិសង្គម និងនយោបាយខុសៗគ្នា។ ការតស៊ូមតិក៏អាចកើតមានក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន។ វាជាការសំខាន់ក្នុងការកត់សម្គាល់ថាយើងត្រូវធ្វើឱ្យសំឡេងរបស់យើងឮជាពិសេសដោយមនុស្សដែលមានអំណាចក្នុងការសម្រេចចិត្ត។ ដើម្បីយល់ច្បាស់អំពីនិយមន័យនៃការតស៊ូមតិ និងយុទ្ធនាការ វាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការធ្វើសកម្មភាពបន្ទាប់។

ការពិភាក្សា៖ នៅក្នុងក្រុមធំ សូមអញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យចែករំលែកបទពិសោធន៍ និងទស្សនៈរបស់ពួកគេ ដោយសួរសំណួរខាងក្រោម។

- *តើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ/ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គមអ្វីដែលអ្នកស្គាល់?*
- *តើអ្នកមានបទពិសោធន៍ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសម្រាប់ការតស៊ូមតិ ឬយុទ្ធនាការដែរឬទេ? តើអ្នកណាជាទស្សនិកជនគោលដៅរបស់អ្នក?*
- *តើអ្វីជាលទ្ធផលនៃយុទ្ធនាការ/ការតស៊ូមតិរបស់អ្នក?*

មុននឹងផ្លាស់ទៅធ្វើការជាក្រុម ចាំបាច់ត្រូវយល់អំពីធាតុសំខាន់ៗនៃផែនការតស៊ូមតិ ឬយុទ្ធនាការ។ ដូច្នេះហើយ ការផ្តល់គំរូដ៏សាមញ្ញមួយសម្រាប់អ្នកចូលរួមដើម្បីរៀបចំផែនការតស៊ូមតិ ឬសកម្មភាពយុទ្ធនាការរបស់ពួកគេអាចជួយអ្នកចូលរួមដែលអាចមានសំណួរមើលឃើញរូបភាពកាន់តែច្បាស់។

តារាង 4.1: បណ្ដាញផ្សព្វផ្សាយការតស៊ូមតិ និងយុទ្ធនាការ

សារ/សកម្មភាព	គោលបំណង (រយៈពេលវែង, រយៈពេលខ្លី)	អ្នកទទួលផល	ហានិភ័យ និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ	បណ្ដាញសម្ព័ន្ធ

ក្រុមពិភាក្សា:

- បែងចែកអ្នកចូលរួមជា 3-5 ក្រុម
- អញ្ជើញក្រុមនីមួយៗឱ្យជ្រើសរើសប្រធានបទយុទ្ធនាការដែលមានន័យសម្រាប់ពួកគេ និងសហគមន៍របស់ពួកគេ ហើយសុំឱ្យពួកគេគិតអំពីរបៀបដែលពួកគេនឹងរៀបចំយុទ្ធនាការរបស់ពួកគេ។ គំនិតសម្រាប់ព្រឹត្តិការណ៍ និងសកម្មភាពរួមមាន:
    - សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ ឬប្រកាសនៅលើគេហទំព័រ
    - សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ដើម្បីអានឱ្យខ្លាំងនៅឯព្រឹត្តិការណ៍សាធារណៈ
    - កម្មវិធីជជែកតាមអ៊ីនធឺណិត
    - ព្រឹត្តិការណ៍សាធារណៈនៅថ្ងៃដ៏សំខាន់មួយ ដូចជា ទិវាសិទ្ធិនារីអន្តរជាតិ ទិវាអន្តរជាតិសម្រាប់ទន្លេ ឬទិវាភពផែនដី
    - យុទ្ធនាការអនឡាញនៅលើ Facebook Live
    - Webinar

ដំណើរការ:

- ក្រុមនីមួយៗធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីរៀបចំផែនការយុទ្ធនាការរបស់ពួកគេ (ដោយប្រើយុទ្ធនាការ និងបណ្ដាញតស៊ូមតិខាងលើ)។ សមាជិកនៃក្រុមនឹងត្រូវជួយគ្នាទៅវិញទៅមកក្នុងការរៀបចំផែនការ និងស្វែងរកព័ត៌មាន។

- អញ្ជើញក្រុមនីមួយៗឱ្យបង្ហាញផែនការយុទ្ធនាការរបស់ពួកគេដល់ថ្នាក់។ ពួកគេអាចធ្វើដូច្នេះបានតាមរយៈការធ្វើបទបង្ហាញ ឬការលេងតួនាទី ប្រសិនបើពួកគេចូលចិត្ត។ បន្ទាប់ពីក្រុមនីមួយៗបានបញ្ចប់ សុំយោបល់ និងសំណូមពរ ដើម្បីធ្វើឱ្យសកម្មភាពយុទ្ធនាការកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។

ដោយសារយុទ្ធនាការ និងការតស៊ូមតិអាចជារឿងថ្មីសម្រាប់អ្នកចូលរួមមួយចំនួន គ្រូបណ្តុះបណ្តាល/អ្នកសម្របសម្រួលអាចបង្ហាញវីដេអូខ្លីៗ ឬអត្ថបទអំពីសហគមន៍ដែលកំពុងធ្វើយុទ្ធនាការដើម្បីការពារធនធានធម្មជាតិរបស់ពួកគេ៖

- **វីដេអូ**: 'The River Guardian' by Oxfam Cambodia: https://youtu.be/xNUDpRhov8A
- **រឿង**: 'Leading the way along the Salween River' by Oxfam in Asia: https://asia.oxfam.org/latest/stories/leading-way-along-salween-river

គ្រូបណ្តុះបណ្តាល/អ្នកសម្របសម្រួលសង្ខេបដោយពន្យល់ថា មនុស្សអាចធ្វើយុទ្ធនាការតាមវិធីផ្សេងៗគ្នា ដោយផ្អែកលើកន្លែងនយោបាយនៅក្នុងប្រទេសរបស់ពួកគេ និងធនធានដែលមាន។ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការកំណត់គោលដៅច្បាស់លាស់សម្រាប់អ្វីដែលយើងចង់បាន និងយល់ពីហានិភ័យដែលអាចកើតឡើង។

សកម្មភាព 4.5: ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ

	1 ម៉ោង
	ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃហានិភ័យ ដើម្បីជួយអ្នកចូលរួមឱ្យដឹងពីហានិភ័យ អាស្រ័យលើបរិបទនយោបាយ និងប្រភេទនៃសកម្មភាព និងសកម្មភាពដែលយើងកំពុងធ្វើ។ នេះមិនមែននិយាយអំពីការភ័យខ្លាចនោះទេ ប៉ុន្តែអំពីការយល់ដឹងអំពីសកម្មភាពរបស់យើង កម្រិតនៃហានិភ័យ និងអ្វីដែលយើងអាចធ្វើដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យ ដោយធ្វើសកម្មភាព ឬសកម្មភាពរបស់យើងតាមរបៀបដែលមានសុវត្ថិភាព និងមានប្រសិទ្ធិភាពជាងមុន។
	ក្រដាសផ្ទាំងស ហ្វឺត និងស្ទិកគ័រ
	ដោយសារអាចមានអ្នកចូលរួមមួយចំនួនដែលមានបទពិសោធន៍ប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យ គ្រូឧទ្ទេសគួរតែលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យចែករំលែករឿងរបស់ពួកគេ ប្រសិនបើពួកគេមានភាពសុខស្រួល។ អញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់ពួកគេអំពីរបៀបដែលពួកគេកាត់បន្ថយ ឬគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៅក្នុងអង្គការ សហគមន៍ ឬក្រុមរបស់ពួកគេ។ ហានិភ័យដែលអ្នកចូលរួមម្នាក់ៗប្រឈមមុខនឹងមានភាពខុសប្លែកគ្នា អាស្រ័យលើលំហូរនយោបាយក្នុងប្រទេស ឬសង្គមដែលពួកគេមកពី។ ដោយហេតុផលនេះ វាជារឿងសំខាន់សម្រាប់គ្រូបណ្តុះបណ្តាលក្នុងការលើកទឹកចិត្តអ្នកចូលរួមឱ្យស្តាប់មិត្តភក្តិរបស់ពួកគេដោយការគោរព។

ដំណើរការ:

ជំហានទី 1: កំណត់ហានិភ័យ

- សិក្ខាកាមរៀបចំតារាងក្រឡប់ ហើយបែងចែកវាជា 2 ជួរ។ នៅខាងឆ្វេងសរសេរពាក្យ 'ហានិភ័យ' ហើយនៅខាងស្តាំសរសេរពាក្យ 'កាត់បន្ថយ' ។ សម្រាប់ជំហាននេះ ផ្តោតលើ 'ហានិភ័យ' ។

- ទីមួយ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលទុកពេលឱ្យអ្នកគ្រប់គ្នាគិតដោយខ្លួនឯងអំពីអ្វីដែលពួកគេគិតថាហានិភ័យអាចមកពីសកម្មភាព ឬសកម្មភាពដែលពួកគេគ្រោងនឹងធ្វើ ហើយសរសេរហានិភ័យនៅលើកំណត់ចំណាំ។ ពួកគេអាចសរសេរបានច្រើនតាមដែលពួកគេចង់បាន ហើយដាក់វានៅលើជួរឈរ 'ហានិភ័យ' ។
- បន្ទាប់មក គ្រូឧទ្ទេសចាត់ក្រុមហានិភ័យរួមគ្នាតាមប្រភេទនៃហានិភ័យដែលអ្នកចូលរួមបានកំណត់។ បន្ទាប់មក សូមឲ្យអ្នករាល់គ្នាប្រមូលផ្តុំគ្នានៅលើតារាងបង្ហាញ ហើយពិនិត្យមើលហានិភ័យទាំងអស់។
- អញ្ជើញអ្នកចូលរួមឱ្យអានពីហានិភ័យដែលពួកគេបានបង្ហោះនៅលើតារាងត្រឡប់ ហើយពន្យល់ពួកគេទៅមិត្តភ័ក្តិរបស់ពួកគេ។ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលគួរតែអនុញ្ញាតឱ្យមានការពិភាក្សា និងសំណួរ

ជំហានទី **2:** ការបន្ធូរបន្ថយ **(Mitigation)**

- ស្រដៀងទៅនឹងជំហានទី 1 ដែរ គ្រូបង្ហាត់ប្រមូលផ្តុំមនុស្សគ្រប់គ្នារួមគ្នា។ លើកនេះ គ្រូឧទ្ទេសបញ្ជាក់ថា បន្ទាប់ពីពិភាក្សាអំពីហានិភ័យ លើកនេះ នឹងពិភាក្សាអំពីវិធីដោះស្រាយហានិភ័យទាំងនោះ។ ពន្យល់ថា ពាក្យ "កាត់បន្ថយ" មានន័យថាកាត់បន្ថយភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃហានិភ័យ។
- មនុស្សគ្រប់គ្នាពិនិត្យមើលហានិភ័យដែលពួកគេបានសរសេរ ហើយគិតអំពីរបៀបដែលហានិភ័យទាំងនោះអាចត្រូវបានដោះស្រាយ។ ពួកគេអាចសរសេរគំនិតជាច្រើនតាមដែលពួកគេចង់បាន ហើយដាក់វានៅក្រោមជួរឈរ 'ការបន្ធូរបន្ថយ' ។
- បន្ទាប់ពីនោះ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលដាក់ជាក្រុមនូវបញ្ជីនៃគំនិតកាត់បន្ថយរួមគ្នា ហើយអញ្ជើញអ្នកគ្រប់គ្នាឱ្យប្រមូលផ្តុំគ្នានៅតារាងបង្ហាញ ហើយពិនិត្យមើលពួកវា។ សុំឱ្យអ្នកចូលរួមអានហានិភ័យដែលពួកគេបានបង្ហោះ និងវិធានការកាត់បន្ថយដែលពួកគេស្នើឡើងដើម្បីដោះស្រាយហានិភ័យនីមួយៗ។ ទុកពេលសម្រាប់ការពិភាក្សា សំណួរ និងការចែករំលែកបទពិសោធន៍។

គ្រូបង្ហាត់បញ្ចប់សកម្មភាពដោយបញ្ជាក់ថា វាតែងតែមានសារៈសំខាន់សម្រាប់យើងក្នុងការគិតអំពីហានិភ័យដែលយើងប្រឈមមុខនៅពេលយើងកំពុងធ្វើការងាររបស់យើង ព្រោះវានឹងជួយយើងធ្វើការសម្រេចចិត្តលើប្រភេទនៃសកម្មភាពដែលយើងនឹងធ្វើ និងអនុញ្ញាត។ យើងកាត់បន្ថយហានិភ័យឱ្យបានច្រើនតាមតែអាចធ្វើទៅបាន។ ការវាយតម្លៃហានិភ័យរបស់យើងនឹងជួយយើងក្នុងការសម្រេចចិត្តៈ

- អ្វីដែលយើងគួរជៀសវាងដើម្បីធានាថាហានិភ័យមិនកើតឡើង
- របៀបស្វែងរកមនុស្ស ឬបណ្តាញដែលអាចគាំទ្រ ឬជួយយើង ប្រសិនបើយើងប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យ
- ប្រសិនបើហានិភ័យមិនអាចជៀសវាងបាន របៀបកាត់បន្ថយហានិភ័យ ដើម្បីធានាថាវាមានផលប៉ះពាល់តិចតួចតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ដោយកំណត់កម្រិតហានិភ័យ (ទាប មធ្យម ឬខ្ពស់) ដោយផ្អែកលើសកម្មភាព ឬសកម្មភាពនីមួយៗដែលយើងធ្វើ។

ជំពូកទី 5: ដើម្បីក្លាយទៅជាអ្នកសម្របសម្រួល /អ្នកបណ្តុះបណ្តាល និងអ្នកដឹងនាំសហគមន៍

“

WBAB ជឿជាក់ថាការបង្កើតសង្គមសមភាព និងប្រជាធិបតេយ្យ
គឺជាមធ្យោបាយប្រកបដោយនិរន្តរភាពបំផុតក្នុងការលើកកម្ពស់យុត្តិធម៌បរិស្ថាន
និងសមភាពយេនឌ័រ។ ការកសាងចលនាសង្គមដែលមានមូលដ្ឋានលើសហគមន៍រឹងមាំ
ទាមទារឱ្យមានការកើនឡើងនៃចំនួនគ្រូបណ្តុះបណ្តាល និងអ្នកដឹកនាំយុវជន។
បន្ទាប់ពីយើងបានរៀនអ្វីៗជាច្រើនពីជំពូកមុនៗ
វាជាពេលដែលយើងត្រូវអនុវត្តរបៀបធ្វើសិក្ខាសាលាស្តីពីយេនឌ័រ
និងបរិស្ថានផ្ទាល់ខ្លួនរបស់យើង ឬការបណ្តុះបណ្តាលនៅក្នុងសហគមន៍របស់យើង។

វគ្គនេះនឹងផ្តល់ពេលវេលាសម្រាប់អនុវត្ត និងរៀនពីរបៀបរចនា និងរៀបចំសិក្ខាសាលា។ តាមរយៈវគ្គនេះ យើងនឹងជួយគ្នាទៅវិញទៅមកដើម្បីធ្វើឱ្យប្រាកដថាអ្នកគ្រប់គ្នាមានអារម្មណ៍ជឿជាក់ជាងមុនក្នុងការដឹកនាំការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពួកគេនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ។ តោះចាប់ផ្តើម!

សកម្មភាព

វគ្គពេលព្រឹក

- ផែនការ
- ការបង្ហាញ

វគ្គពេលរសៀល

- គម្រោងសហគមន៍ដែលដឹកនាំដោយអតីតសិស្ស៖តើអ្នកចង់ផ្លាស់ប្តូរអ្វីនៅក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក?
- របៀបនៃការសរសេរគម្រោង

ចូរបង្កើតសំណើផ្ទាល់ខ្លួនរបស់យើង។

ការវាយតម្លៃ និងការតាមដាន

វគ្គពេលព្រឹក

ផែនការ

	2 ម៉ោង
	សម្រាប់សិក្ខាកាមរៀបចំផែនការបណ្តុះបណ្តាល ឬសិក្ខាសាលាដោយខ្លួនឯងដោយផ្អែកលើមេរៀនដែលបានមកពីកម្មវិធីសិក្សានេះ។ មុននឹងរៀបចំផែនការ គ្រូឧទ្ទេសគួរតែពិនិត្យមើលប្រធានបទដែលអ្នកចូលរួមបានរៀនពេញមួយវគ្គបណ្តុះបណ្តាល។
	តារាងបំប្លែង អ្នកបង្កើតពណ៌ ក្រដាស់បិទផ្សាយវា កុំព្យូទ័រយួរដៃ ឧបករណ៍បំពងសម្លេង ម៉ាស៊ីនបញ្ចាំង (ប្រសិនបើមានគម្រោងបង្ហាញវីដេអូ) ។ល។
	• គ្រូបណ្តុះបណ្តាលគួរលើកទឹកចិត្តអ្នកចូលរួមឱ្យប្រើវិធីសាស្ត្រសិក្សាអន្តរកម្មដោយផ្អែកលើក្រុមគោលដៅរបស់ពួកគេ។ • សិក្ខាកាមគួរសង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃវិធីសាស្ត្រចូលរួមចំពោះការរចនាសិក្ខាសាលា ដូច្នេះក្នុងអំឡុងពេលធ្វើការជាក្រុម សំឡេងរបស់មនុស្សគ្រប់គ្នាត្រូវបាន ឮ។

ដំណើរការ:

1. គ្រូឧទ្ទេសពិនិត្យមេរៀនទាំងអស់ដែលបានរៀនពេញមួយវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជាមួយសិក្ខាកាម ។ នេះអាចត្រូវបានធ្វើតាមរយៈបទបង្ហាញដែលបង្ហាញពីឈ្មោះប្រធានបទ។
2. ចតចម្លងកម្មវិធីសិក្សាដល់អ្នកចូលរួមទាំងអស់ ហើយទុកពេលប្រហែល 20 នាទីដើម្បីឆ្លងកាត់វាដោយសង្ខេប។
3. បន្ទាប់ពីនោះ សូមបែងចែកអ្នកចូលរួមជា 3 ឬ 4 ក្រុម។ ក្រុមនីមួយៗនឹងធ្វើការរួមគ្នាដើម្បីបង្កើតរបៀបវារៈផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេដើម្បីរៀបចំសិក្ខាសាលាដោយផ្អែកលើអ្វីដែលពួកគេបានរៀនពីកម្មវិធីសិក្សានេះ។ នៅក្នុងក្រុម ពួកគេនឹងសម្គាល់៖
   ក. ប្រធានបទសិក្ខាសាលា
   ខ. គោលបំណង
   គ. ទស្សនិកជនគោលដៅ
   ឃ. សកម្មភាព

4. នៅពេលដែលក្រុមបញ្ចប់ការរចនាគ្រោងនៃសិក្ខាសាលារបស់ពួកគេ សុំឱ្យពួកគេសរសេររបៀបវារៈនៃសិក្ខាសាលាមួយ (ទស្សនាការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែម/សម្ភារៈសិក្ខាសាលាសម្រាប់គំរូរបៀបវារៈ និងឧទាហរណ៍) ហើយបង្ហោះវានៅលើជញ្ជាំងដើម្បីឱ្យអ្នកគ្រប់គ្នាបានឃើញ។
5. ដោយផ្អែកលើផែនការសកម្មភាពរបស់ពួកគេ សុំឱ្យក្រុមនីមួយៗចាត់តាំងសមាជិកឱ្យទទួលខុសត្រូវចំពោះផ្នែកនីមួយៗនៃរបៀបវារៈ។ ពួកគេក៏អាចពិភាក្សាថាតើឧបករណ៍ និងវិធីសាស្ត្រអ្វីខ្លះដែលត្រូវប្រើសម្រាប់សកម្មភាពសិក្ខាសាលារបស់ពួកគេ។
6. បន្ទាប់ពីនោះ សូមទុកពេលអោយក្រុមនីមួយៗ ដើម្បីរៀបចំសម្ភារៈ ដែលនឹងប្រើប្រាស់សម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាល/សកម្មភាព និងការអនុវត្តនៅក្នុងក្រុម។

បង្ហាញ

	2 ម៉ោង
	ដើម្បីឱ្យអ្នកចូលរួមបង្ហាញពីផែនការសិក្ខាសាលារបស់ពួកគេ។ នេះមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ពួកគេក្នុងការទទួលបានបទពិសោធន៍ប្រើប្រាស់កម្មវិធីសិក្សា មុនពេលយកទៅអនុវត្តនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេ។ វាក៏មានប្រយោជន៍ផងដែរសម្រាប់អ្នកចូលរួមក្នុងការទទួលបានមតិកែលម្អ និងការផ្តល់យោបល់ពីគ្នាទៅវិញទៅមក។
	តារាងបំប្លែង អ្នកបង្កើតពណ៌ ក្រដាស់បិទផ្សាយរ៉ា កុំព្យូទ័រយួរដៃ ឧបករណ៍បំពងសម្លេង ម៉ាស៊ីនបញ្ចាំង (ប្រសិនបើមានគម្រោងបង្ហាញវីដេអូ) ។ល។
	ក្នុងអំឡុងពេលនៃការរាតត្បាត កូវីដ-19 សកម្មភាពជាច្រើនអាចនឹងផ្លាស់ប្តូរទៅកាន់វេទិកាអនឡាញ។ វាក៏ថ្មីផងដែរសម្រាប់ពួកយើងក្នុងការប្រើប្រាស់វេទិកាអនឡាញដើម្បីរៀបចំសកម្មភាពស្ទើរតែទាំងអស់។ នៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សានេះ យើងក៏នឹងស្វែងយល់ផងដែរថាតើវគ្គណាខ្លះដែលអាចធ្វើបាននៅលើអ៊ីនធឺណិតរួមគ្នាជាមួយមិត្តភក្តិ ដៃគូ និងបណ្តាញរបស់យើង។

ល្បែងថាមពល រយៈពេល 5 នាទី៖ អញ្ជើញអ្នកចូលរួមផ្សេងទៀតឱ្យដឹកនាំហ្គេម ឬសកម្មភាពខ្លីៗសម្រាប់ក្រុម។

ដំណើរការ:

- ក្រុមនីមួយៗបង្ហាញពីផែនការសិក្ខាសាលារបស់ពួកគេ។ ខណៈពេលដែលក្រុមមួយកំពុងធ្វើបាតុកម្ម គ្រូឧទ្ទេសគួរតែលើកទឹកចិត្តក្រុមផ្សេងទៀតឱ្យសង្កេតមើលដោយប្រុងប្រយ័ត្ន និងយកចិត្តទុកដាក់លើការធ្វើបាតុកម្ម។
- បន្ទាប់ពីក្រុមនីមួយៗធ្វើបទបង្ហាញ ក្រុមផ្សេងទៀតអាចសួរសំណួរ ដោយធ្វើដូចជាពួកគេជាទស្សនិកជនគោលដៅនៃសិក្ខាសាលា
- បន្ទាប់ពីនោះ គ្រូឧទ្ទេសអញ្ជើញក្រុមផ្សេងទៀតឱ្យផ្តល់យោបល់ និងយោបល់អំពីរបៀបដែលផែនការអាចត្រូវបានកែលម្អ
- បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ គ្រូឧទ្ទេសអញ្ជើញអ្នកគ្រប់គ្នាឱ្យអង្គុយជារង្វង់ ហើយធ្វើការឆ្លុះបញ្ចាំងពីសកម្មភាពនេះ។ គ្រូអាចសួរសំណួរដូចជា៖
  - *តើអ្នកមានអារម្មណ៍យ៉ាងណាចំពោះផែនការសិក្ខាសាលា?*
  - *តើអ្នកចូលចិត្តអ្វីជាងគេ?*
  - *តើអ្នកគិតថាអ្នកបានធ្វើអ្វីបានល្អ ហើយផ្នែកណាខ្លះដែលអ្នកគិតថាអ្នកចង់កែលម្អ?*
- សកម្មភាពនេះក៏អាចត្រូវបានធ្វើដោយបង្កើតសញ្ញាធំពីរដែលមានពាក្យ “មុន” និង “ក្រោយ”។ គ្រូឧទ្ទេសសួរសិក្ខាកាមថា តើពេលនេះពួកគេនៅឯណាបន្ទាប់ពីចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ ហើយថាតើពួកគេមានអារម្មណ៍ជឿជាក់យ៉ាងណាក្នុងការដឹកនាំសិក្ខាសាលាដោយប្រើកម្មវិធីសិក្សានេះនៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេផ្ទាល់។
- បន្ទាប់ពីការឆ្លុះបញ្ចាំង សិក្ខាកាមបញ្ចប់សកម្មភាពដោយសង្កត់ធ្ងន់ថា មិនមានច្បាប់តឹងរ៉ឹងទេ ហើយអ្នកចូលរួមគួរតែមានអារម្មណ៍សេរីក្នុង ការបន្ថែម ឬផ្លាស់ប្តូរមេរៀននៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សានេះ ដែលពួកគេយល់ថាសមរម្យ ឬមានប្រយោជន៍។

ក្រុមការងារ WBAB សប្បាយចិត្តជាខ្លាំងដែលបានគាំទ្រអ្នកតាមវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗដែលអ្នកជួយបាន និងរៀនសូត្រទាំងអស់គ្នាក្នុងគ្រាលំបាក។

វគ្គពេលរសៀល

គម្រោងសហគមន៍ដឹកនាំដោយអតីតសិស្ស៖

តើអ្នកចង់ផ្លាស់ប្តូរអ្វីនៅក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក?

1 ម៉ោង

ប្រសិនបើអាចធ្វើបាន វាគឺជាគំនិតដ៏ល្អសម្រាប់អង្គការមួយក្នុងការផ្តល់ជំនួយតិចតួចដល់អ្នកចូលរួមរបស់ខ្លួនបន្ទាប់ពីសិក្ខាសាលា។ ជំនួយតិចតួចគឺជាយុទ្ធសាស្រ្តដ៏ល្អមួយដើម្បីទ្រទ្រង់សកម្មភាពរបស់អង្គការ និងដើម្បីសម្រេចបាននូវបេសកកម្មរបស់ខ្លួន។ ដូច្នេះហើយ គម្រោងផ្តល់ជំនួយតូចតាចគឺជាមធ្យោបាយដ៏ល្អបំផុតក្នុងការពង្រឹងជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំអតីតនិស្សិត និងបង្កើតបណ្តាញជាមួយក្រុមក្នុងតំបន់។ នៅថ្ងៃចុងក្រោយនៃសិក្ខាសាលា អ្នករៀបចំអាចណែនាំពីជំនួយតូចៗដែលមានដល់អ្នកចូលរួម។ លើសពីនេះ អ្នករៀបចំអាចបង្ហាញអ្នកចូលរួមពីរបៀបសរសេរសំណើជំនួយ របៀបអនុវត្តគម្រោង របៀបរៀបចំថវិកា របៀបគ្រប់គ្រងបញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុ របៀបធ្វើរបាយការណ៍គម្រោង របៀបវាយតម្លៃគម្រោង និងរបៀបធ្វើសកម្មភាពនាពេលអនាគតសម្រាប់ ការងារសហគមន៍។

លើសពីនេះ គម្រោងជំនួយតូចមួយនឹងជួយលើកទឹកចិត្តអ្នកចូលរួមឱ្យសហការគ្នាទៅវិញទៅមក។ អ្នករៀបចំគួរតែលើកទឹកចិត្តអ្នកចូលរួមឱ្យធ្វើគម្រោងសហការនៅក្នុងប្រទេសកំណើតរបស់ពួកគេ។ ក្នុងករណីខ្លះ អ្នកចូលរួមអាចចូលចិត្តធ្វើគម្រោងជាក្រុម ដូចជាការរៀបចំសិក្ខាសាលាសហគមន៍ដើម្បីពិភាក្សាអំពីបញ្ហាទំនប់ និងការជីកយករ៉ែ។ គម្រោងផ្តល់ជំនួយតូចៗនីមួយៗគួរត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់យ៉ាងច្បាស់ទៅនឹងយេនឌ័រ បរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍។ អ្នកចូលរួមអាចធ្វើការលើបញ្ហាជាច្រើននៅក្នុងប្រធានបទដ៏ទូលំទូលាយទាំងនេះ។ ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងសិក្ខាសាលា អ្នកចូលរួមនឹងពិភាក្សាអំពី "បញ្ហាសហគមន៍" ជាទូទៅ ប៉ុន្តែមនុស្សជាច្រើនមិនដឹងពីរបៀបលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីសហគមន៍ របៀបដោះស្រាយបញ្ហា និងវិធីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន។ អ្នករៀបចំអាចផ្តល់ឧទាហរណ៍មួយចំនួនដើម្បីជួយអ្នកចូលរួមបង្កើតគំនិតផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេសម្រាប់គម្រោងសហគមន៍។

ឧទាហរណ៍ អ្នកចូលរួមអាចផ្តោតលើ៖

- ការជីកយករ៉ែ

- ទំនប់
- ទេសចរណ៍ធម្មជាតិ
- ការតាំងទីលំនៅថ្មី។
- ការបំពុលទឹក
- ការរំលោភយកដី
- ការធ្វើផែនទីដី
- សិទ្ធិដីធ្លីរបស់ស្ត្រី

របៀបនៃការសរសេរ គម្រោងសំណើរ

1 ម៉ោង

ដំបូង គ្រូឧទ្ទេសអាចសួរអ្នកចូលរួមអំពីអ្វីដែលពួកគេគិតថាសំណើគម្រោងគួរតែរួមបញ្ចូលក្នុងរយៈពេលពីរបីនាទី។ បន្ទាប់ពីនោះ គ្រូឧទ្ទេសអាចពន្យល់អំពីគំរូទូទៅនៃសំណើគម្រោងដោយបង្ហាញព័ត៌មានខាងក្រោមនៅលើអេក្រង់ ឬសរសេរវានៅលើតារាងត្រឡប់៖

1. សេចក្តីសង្ខេបគម្រោង (ផ្តល់ទិដ្ឋភាពសង្ខេបនៃសំណើទាំងមូល)
2. ការណែនាំដល់អ្នកដាក់ពាក្យ (ពន្យល់ពីមូលហេតុដែលអ្នកអាចទុកចិត្តបានក្នុងការទទួលបានជំនួយនេះ)
3. សេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីបញ្ហា (បញ្ហាដែលកំពុងកើតឡើងនៅក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក អ្នកដែលនឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីគម្រោង និងរបៀប។ ត្រូវដាក់លាក់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន រួមទាំងចំនួនមនុស្សដែលរងផលប៉ះពាល់ ផែនទីនៃទីតាំង រូបថតនៃបញ្ហា។ល។)
4. គោលបំណង និងលទ្ធផលរបស់គម្រោង។ តើអ្នកសង្ឃឹមថានឹងសម្រេចបានអ្វីខ្លះតាមរយៈគម្រោងនេះ?
5. ផែនការគម្រោង (ពន្យល់ជាជំហានៗពីរបៀបដែលអ្នកនឹងធ្វើគម្រោង ហើយអ្នកណានឹងធ្វើសកម្មភាពអ្វី។ ត្រូវប្រាកដថាបញ្ចូលតារាងពេលវេលាសម្រាប់សកម្មភាពទាំងអស់)
6. សមត្ថភាព (ពន្យល់អ្នក និងក្រុមរបស់អ្នកពីសមត្ថភាពតែមួយគត់ក្នុងការធ្វើគម្រោងនេះ)
7. ការវាយតម្លៃគម្រោង (ពន្យល់ពីរបៀបដែលអ្នកនឹងវាយតម្លៃថាតើគោលបំណងត្រូវបានសម្រេចឬអត់ និងរបៀបដែលអ្នកនឹងប្រមូលព័ត៌មាននេះ)
8. ថវិកា (រចនាថវិកាជាក់ស្តែង និងពិនិត្យការចំណាយនៅកន្លែងគម្រោង)

9. ផលប៉ះពាល់ប្រកបដោយនិរន្តរភាព (ពន្យល់ពីនិរន្តរភាពរយៈពេលវែងនៃគម្រោងរបស់អ្នក)

គ្រូឧទ្ទេសអាចបង្ហាញឧទាហរណ៍មួយចំនួននៃសំណើគម្រោងសាមញ្ញដល់អ្នកចូលរួម ដូច្នេះពួកគេអាចទទួលបានគំនិតអំពីអ្វីដែលសំណើគម្រោងមើលទៅដូចនោះ។

- ឧទាហរណ៍សំណើរគម្រោងរបស់ WBAB ដែលផ្ញើរទៅកាន់ APWLD: https://bit.ly/3ceHOdd
- ឧទាហរណ៍សំណើរគម្រោងរបស់ WBAB ដែលផ្ញើរទៅកាន់ Oxfam: https://bit.ly/3g4DEKR

តោះសរសេរ គម្រោងសំណើររបស់យើង

4 ម៉ោង

សកម្មភាពនេះនឹងផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកចូលរួមដើម្បីទទួលបានបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ក្នុងការសរសេរសំណើ។ គ្រូឧទ្ទេសអាចពិភាក្សាជាមួយសិក្ខាកាមថាតើពួកគេចង់ធ្វើសំណើផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ ឬអភិវឌ្ឍជាក្រុម។ ប្រសិនបើអ្នកចូលរួមមកពីសហគមន៍ដូចគ្នា ពួកគេអាចជ្រើសរើសធ្វើការជាក្រុម។

ការសរសេរសំណើត្រូវចំណាយពេលវេលា ហើយមិនងាយស្រួលទេ។ សម្រាប់វគ្គនេះ យើងស្នើឱ្យអ្នកចូលរួមផ្តោតលើការផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗតាមរយៈចំណុចចំណុចជាជាងផ្តល់ព័ត៌មានពេញលេញ។

បន្ទាប់ពីអ្នកចូលរួមទាំងអស់បានបង្កើតសំណើររៀងៗខ្លួនហើយ សូមទូរស័ព្ទទៅមនុស្សគ្រប់គ្នារួមគ្នា ហើយអនុញ្ញាតឱ្យបុគ្គលម្នាក់ៗ ឬក្រុមពី 3 ទៅ 5 នាក់ចែករំលែកគំនិតគម្រោងរបស់ពួកគេជាមួយមិត្តភ័ក្តិរបស់ពួកគេសម្រាប់មតិយោបល់ និងការផ្តល់យោបល់រយៈពេល 10 នាទីក្នុងមួយបុគ្គល ឬក្រុម។

នៅចុងបញ្ចប់នៃវគ្គនេះ គ្រូឧទ្ទេសអាចណែនាំអ្នកផ្តល់ជំនួយដែលមានសក្តានុពល ដែលជួយដល់ការងារសហគមន៍ទាក់ទងនឹងយេនឌ័រ និងបរិស្ថាន។

វាយតម្លៃ និង តាមដាន

	30 នាទី
	ដើម្បីឱ្យអ្នកចូលរួមរៀបចំផែនការសិក្ខាសាលាដោយខ្លួនឯងដោយផ្អែកលើមេរៀនដែលទទួលបានពីកម្មវិធីសិក្សានេះ។ មុននឹងរៀបចំផែនការ គ្រូឧទ្ទេសគួរតែពិនិត្យមើលឡើងវិញម្តងទៀតនូវប្រធានបទដែលសិក្ខាកាមបានរៀនពេញមួយវគ្គបណ្តុះបណ្តាល។

ដំណើរការ:

វាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់គ្រូបណ្តុះបណ្តាល និងអ្នកចូលរួមក្នុងការផ្តល់មតិកែលម្អអំពីសិក្ខាសាលា។ នេះអាច ត្រូវបានធ្វើដោយផ្ទាល់ ឬដោយ អនាមិក

អញ្ជើញអ្នកគ្រប់គ្នាឱ្យអង្គុយក្នុងរង្វង់មួយ ហើយចែករំលែកយោបល់ និងគំនិតរបស់ពួកគេអំពីសិក្ខា សាលាទាំងមូលនិងអ្វីដែលអាចកែលម្អបាន។ សិក្ខាកាមក៏អាចជ្រើសរើសដាក់ផ្ទាំងរូបភាពនៅលើជញ្ជាំង និងផ្តល់កំណត់ចំណាំសម្រាប់អ្នកចូលរួមសរសេរនូវអ្វីដែល ពួកគេមានអារម្មណ៍ ឬបានរៀនពីការបណ្តុះបណ្តាលនេះ (រូបភាព 5.1)។ ជាឧទាហរណ៍ តើអារម្មណ៍របស់អ្នកយ៉ាងណាបន្ទាប់ពីការបណ្តុះបណ្តាល? អ្នកអាចប្រើ emojis ឬនិមិត្តសញ្ញាដូចជាព្រះអាទិត្យ ពពក និងព្យុះ។

ជុំទីពីរ៖ ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែមទៀតពីអ្នកចូលរួមនីមួយៗអំពីសិក្ខាសាលា អ្នករៀបចំក៏អាចផ្តល់ទម្រង់វាយតម្លៃលម្អិតសម្រាប់អ្នករាល់គ្នាដើម្បីបំពេញផងដែរ។ នេះអាចត្រូវបានធ្វើនៅថ្ងៃបន្ទាប់ពីសិក្ខាសាលាតាមរយៈទម្រង់អនឡាញដូចជា Google form ឬផ្សេងទៀត។

អ្នករៀបចំក៏អាចទាក់ទងអ្នកចូលរួមបន្ទាប់ពីសិក្ខាសាលាដើម្បីសួរពួកគេអំពីកម្រិតណាដែលពួកគេបានអនុវត្តខ្លឹមសារសិក្ខាសាលានៅក្នុងជីវិតផ្ទាល់ខ្លួន សហគមន៍ និងការងារសកម្មភាព។

Most appreciation for this training	Nothing new or exciting	Things not really good and to improve

សម្ភារៈបណ្តុះបណ្តាល/សិក្ខាសាលាបន្ថែម

ឧទាហរណ៍នៃរបៀបវារៈសិក្ខាសាលា

ឈ្មោះគម្រោង: ....

ថ្ងៃខែគម្រោង: ....

ឈ្មោះស្ថាប័ន ឬក្រុម: ....

ប្រវត្តិសង្ខេបរបស់គម្រោង:

....

....

គោលបំណង:

1. ....
2. ....
3. ....

សកម្មភាពរំពឹងទុក:

1. ....
2. ....
3. ....

ថ្ងៃខែឆ្នាំ	ពេលវេលា	ពីពណ៌នា	អ្នកសម្របសម្រួល	ទីតាំង	ចំណាំ

ឧទាហរណ៍នៃទម្រង់វាយតម្លៃ

សូមឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីថ្លែងការខាងក្រោមដោយប្រើមាត្រដ្ឋានវាយតម្លៃ 4 ចំណុច ដើម្បីបង្ហាញពីវិសាលភាពដែលអ្នកយល់ព្រម ឬមិនយល់ស្របជាមួយសេចក្តីថ្លែងការណ៍នីមួយៗ។ សូមពិនិត្យមើលលេខដែលអនុវត្ត។

4= យល់ស្របខ្លាំង 3=យល់ស្រប 2=មិនយល់ស្រប 1=មិនយល់ស្របទាល់តែសោះ

លរ	ចំណងជើង	យល់ស្របខ្លាំង		មិនយល់ស្របទាល់តែសោះ	
		យល់ស្របខ្លាំង (4)	យល់ស្រប (3)	មិនយល់ស្រប (2)	មិនយល់ស្របទាល់តែសោះ (1)
1	គោលបំណងនៃកម្មវិធីនេះត្រូវបានកំណត់យ៉ាងច្បាស់				
2	ប្រធានបទដែលគ្របដណ្តប់គឺពាក់ព័ន្ធជាមួយអ្នក				
3	ខ្លឹមសារត្រូវបានរៀបចំ និងងាយស្រួលធ្វើតាម				

4	បទពិសោធន៍កម្មវិធីនេះនឹងមានប្រយោជន៍ក្នុងការងាររបស់អ្នក				
5	គោលបំណងនៃកម្មវិធីត្រូវបានសម្រេច				
6	រយៈពេលនៃកម្មវិធី				
7	អាហារ និងកន្លែងស្នាក់នៅមានផាសុកភាព				
8	សិក្ខាសាលាWeaving Bonds អាចជួយអ្នក និងសហគមន៍របស់អ្នកធ្វើការជាទូទៅ				

2) សូមផ្តល់ព័ត៏មានជាក់លាក់បន្ថែមទៀត។

1. អ្វីដែលទាក់ទាញអ្នកឱ្យដាក់ពាក្យចូលរួមសិក្ខាសាលានេះ? (សូមបញ្ជាក់)

....

....

2. តើអ្នកបានរៀនអ្វីខ្លះពីសិក្ខាសាលានេះ? (សូមបញ្ជាក់)

ផ្នែកតម្រង់ទិស៖ ការស្វាគមន៍ និងការណែនាំ និងតំបន់ដែលអ្នកបានទៅទស្សនា។

....

....

បរិស្ថានសិក្សា សិទ្ធិដីធ្លី និងបញ្ហាយេនឌ័រ

....

....

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

……
……………………………………………………………

ទស្សនកិច្ចសិក្សា

……
……………………………………………………………

ការស្រាវជ្រាវ និងបទបង្ហាញ

……
……………………………………………………………

3. តើការចូលរួមរបស់អ្នកគឺជាអ្វី? តើមានការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយារបស់អ្នក ឬវិធីដែលអ្នកគិតអំពីបញ្ហាសំខាន់ៗដែរឬទេ?

……
……………………………………………………………

4.តើអ្នកអាចកែលម្អខ្លួនអ្នកពីសិក្ខាសាលានេះដោយរបៀបណា ហើយតើអ្នកអាចមើលឃើញការផ្លាស់ប្តូរអ្វីខ្លះអំពីខ្លួនអ្នក? (សូមបញ្ជាក់)

……
……………………………………………………………

5. តើអ្នកចូលចិត្តអ្វីជាងគេអំពីសិក្ខាសាលានេះ? ហេតុអ្វី? (សូមបញ្ជាក់)

……
……………………………………………………………

6. តើអ្នកអាចអនុវត្តចំណេះដឹងពីសិក្ខាសាលានេះទៅសហគមន៍/អង្គការ/អ្នកផ្សេងទៀតដោយរបៀបណា? (សូមបញ្ជាក់)

……
……………………………………………………………

7. តើសិក្ខាសាលាបន្ថែមមួយណា (ជំនាញ/ចំណេះដឹង) ដែលអ្នកចង់មាននាពេលអនាគត? (សូមបញ្ជាក់)

……………………………………………………………………………………..……….…………………

……………………..……………………………………

៨. សូមចែករំលែកមតិយោបល់ផ្សេងទៀត ឬពង្រីកលើការឆ្លើយតបពីមុននៅទីនេះ

……………………………………………………………………………………..……….………………

ឧទាហរណ៍ផ្សេងទៀតដើម្បីធ្វើសិក្ខាសាលា

គំរូរបៀបវារៈ:

- https://docs.google.com/document/d/1hkTeI-O2bpq-NDxTJzyYEgcsPwHiS7S1mDXilUEwmYM/edit?usp=sharing

របៀបវារៈ និងអ្នកសម្របសម្រួលៈ

- https://drive.google.com/file/d/1bzs7mx28aP-mytg0ePFscBVyZA9Sw7_K/view?usp=sharing
- https://docs.google.com/document/d/1bzs7mx28aP-mytg0ePFscBVyZA9Sw7_K/edit

ការបណ្ដុះបណ្ដាលតស៊ូមតិ

- https://drive.google.com/file/d/1IUJAxZx-xBs1y2LssueEPfXAtDmoTpVf/view?usp=sharing

ទម្រង់វាយតម្លៃ:

- https://docs.google.com/document/d/1q7bH1nWe6rAmb_-z0Li5jhUfb-L3bz805q3_JsvKprI/edit?usp=sharing
- https://drive.google.com/file/d/1ag2XkGskXT03h7dkPGCVe8hTmiUlG_X0/view?usp=sharing

របាយការណ៍:

- https://docs.google.com/document/d/1ssrx4fgSes6kDcc7EE6ePLlBvLcQPggpCfLoaWFWpTk/edit?usp=sharing

ទាញយកទំហំពេញនៃរូបភាព 3.3:

- https://diversityis.com/lesson-plan-feminism-is-for-everybody-celebrating-womens-history-month-and-how-gender-intersects-with-other-identities

- https://diversityis.com/wp-content/uploads/2019/01/DiversityIS_Lesson-Plan_Graphic1.jpg

ទាញយកតារាង 3.2៖ ចូលប្រើ និងគ្រប់គ្រងធនធានសហគមន៍

- https://drive.google.com/file/d/1ec1HoVmtknF6iv-8k71grHVROrttsHht/view

ស្វែងយល់បន្ថែមថាតើដើមឈើនៃជម្លោះមើលទៅដូចអ្វី:

- https://jayneseminaredocherty.files.wordpress.com/2014/03/conflicttreesample.gif (This information is useful for activity 1.3 'Tree of Conflict' on page 19 of this curriculum.)

គណៈកម្មការពិភពលោកស្តីពីទំនប់(WCD)

តើ WCD ជាអ្វី?

ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រឆាំងកាន់តែខ្លាំងឡើងចំពោះទំនប់ធំៗ WCD ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយធនាគារពិភពលោក និង IUCN ក្នុងឆ្នាំ 1998 ដើម្បី

- ពិនិត្យមើលប្រសិទ្ធភាពនៃការអភិវឌ្ឍន៍ទំនប់ធំ និងវាយតម្លៃជម្រើសជំនួសសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍធនធានទឹក និងថាមពល។ និង
- បង្កើតលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ គោលការណ៍ណែនាំ និងស្តង់ដារដែលអាចទទួលយកបានជាអន្តរជាតិសម្រាប់ការធ្វើផែនការ ការរចនា ការវាយតម្លៃ ការសាងសង់ ប្រតិបត្តិការ ការត្រួតពិនិត្យ និងការ រុះរើទំនប់

គណៈកម្មការទាំង 12 រូបមកពីមជ្ឈដ្ឋានផ្សេងៗគ្នា ដែលតំណាងឱ្យផលប្រយោជន៍យ៉ាងទូលំទូលាយនៅក្នុងទំនប់ធំៗ រួមមានរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ប្រតិបត្តិករទំនប់ទឹក និងចលនាប្រជាជនមូលដ្ឋាន សាជីវកម្ម និងបណ្ឌិតសភា សមាគមឧស្សាហកម្ម និងអ្នកប្រឹក្សាយោបល់។ WCD ពឹងផ្អែកលើការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈយ៉ាងទូលំទូលាយ និងការសិក្សាសារតារ និងការបញ្ជូនព័ត៌មានជាច្រើន។ របាយការណ៍ចុងក្រោយរបស់គណៈកម្មការ ទំនប់ និងការអភិវឌ្ឍន៍៖ ក្របខ័ណ្ឌថ្មីសម្រាប់ការសម្រេចចិត្ត។

តើអនុសាសន៍របស់ WCD មានអ្វីខ្លះ?

WCD បានផ្តល់វិធីសាស្រ្តថ្មីមួយដើម្បីកែលម្អលទ្ធផលនៃទំនប់វារីអគ្គិសនី និងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ទឹក តាមរយៈការសង្កត់ធ្ងន់លើតម្លៃស្នូលចំនួន 5៖

- សមធម៌
- ប្រសិទ្ធភាព
- ការសម្រេចចិត្តដោយការចូលរួម
- និរន្តរភាព

- ទំនួលខុសត្រូវ

គណៈកម្មាការក៏បានផ្តល់នូវក្របខ័ណ្ឌធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងសម្រាប់ការសម្រេចចិត្តលើគម្រោងទឹក និងថាមពល ដោយផ្អែកលើការទទួលស្គាល់សិទ្ធិ និងវាយតម្លៃហានិភ័យចំពោះភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។ អ្នកដែលនឹងត្រូវបានរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរគួរតែចូលរួមក្នុងការធ្វើផែនការ និងដំណើរការធ្វើការសម្រេចចិត្ត ហើយមានចំណែកនៅក្នុងអត្ថប្រយោជន៍គម្រោង។ អនុសាសន៍សំខាន់ៗរបស់គណៈកម្មាការរួមមានដូចខាងក្រោមៈ

- គ្មានទំនប់ណាមួយគួរត្រូវបានសាងសង់ដោយគ្មាន "ការទទួលយកជាក់ស្តែង" ពីប្រជាពលរដ្ឋដែលរងផលប៉ះពាល់ និងដោយគ្មានការយល់ព្រមដោយសេរី ជាមុន និងផ្តល់ព័ត៌មានពីជនជាតិដើមភាគតិច និងកុលសម្ព័ន្ធដែលរងផលប៉ះពាល់។
- ការវាយតម្លៃដ៏ទូលំទូលាយ និងដោយការចូលរួមនៃតម្រូវការទឹក និងថាមពលរបស់ប្រជាជន និងជម្រើសផ្សេងៗសម្រាប់ការបំពេញតម្រូវការទាំងនេះ គួរតែត្រូវបានបង្កើតឡើង មុនពេលបន្តគម្រោងណាមួយ។
- គួរតែផ្តល់អាទិភាពដល់ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធទឹក និងថាមពលដែលមានស្រាប់ មុនពេលសាងសង់គម្រោងថ្មីណាមួយ។
- ការត្រួតពិនិត្យដោយការចូលរួមតាមកាលកំណត់គួរតែត្រូវបានធ្វើឡើងសម្រាប់ទំនប់ដែលមានស្រាប់ ដើម្បីវាយតម្លៃបញ្ហាដូចជាសុវត្ថិភាពទំនប់ និងការលុបចោលដែលអាចកើតមាន។
- យន្តការគួរតែត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីផ្តល់សំណង ឬសំណងឡើងវិញសម្រាប់អ្នកដែលរងគ្រោះពីទំនប់ដែលមានស្រាប់ និងដើម្បីស្តារប្រព័ន្ធអេកូដែលខូច។

ហេតុអ្វីបានជា WCD មានសារៈសំខាន់?

WCD បានរៀបចំការពិនិត្យឡើងវិញជាសកលជាលើកដំបូងអំពីទំនប់ធំ។ ដំណើរការនេះមានតម្លាភាព និងការចូលរួម ហើយការស្រាវជ្រាវយ៉ាងទូលំទូលាយត្រូវបានធ្វើឡើង។ WCD បានរកឃើញថាការចំណាយលើសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកិច្ច និងបរិស្ថាននៃទំនប់ធំមានកម្រិតខ្ពស់ ហើយជារឿយៗលើសពីអត្ថប្រយោជន៍របស់វា ហើយជម្រើសសម្រាប់ទឹក និងថាមពលគឺអាចរកបានបិតបេរ និងជាញឹកញាប់មិនត្រូវបានសាកល្បង។ WCD បានដាក់ចេញនូវអនុសាសន៍ជាបន្តបន្ទាប់ដែលពាក់ព័ន្ធមិនត្រឹមតែសម្រាប់ការធ្វើផែនការថាមពល និងទឹកប៉ុណ្ណោះទេ។ ប៉ុន្តែសម្រាប់ការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជាទូទៅ។

ក្នុងនាមជាគណៈកម្មាការដែលមានការគោរពជាអន្តរជាតិ ការរកឃើញ និងអនុសាសន៍របស់ WCD អាចផ្ទុកទម្ងន់យ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងការជជែកពិភាក្សាអំពីទំនប់នៅទូទាំងពិភពលោក។ អ្វីដែល WCD និយាយគឺត្រូវគ្នានឹងសារៈសំខាន់ដោយអ្នកណានិយាយវា។ WCD ត្រូវបានសហការឧបត្ថម្ភដោយធនាគារពិភពលោក។ គណៈកម្មការរួមមាននាយកប្រតិបត្តិនៃក្រុមហ៊ុនពហុជាតិវិស្វកម្ម ABB និងអតីតប្រធានគណៈកម្មការអន្តរជាតិស្តីពីទំនប់ធំ (ICOLD) ដែលជាសមាគមវិជ្ជាជីវៈឈានមុខគេនៃឧស្សាហកម្មទំនប់ធំសកល។ របាយការណ៍នេះត្រូវបានអនុម័តជា ឯកច្ឆ័ន្ទដោយគណៈកម្មាការទាំងអស់។

តើអ្នកអាចប្រើរបាយការណ៍ដោយរបៀបណា?

អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងចលនាប្រជាជនអាចប្រើប្រាស់របាយការណ៍ WCD ដើម្បីបញ្ឈប់ឬកែប្រែគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដែលបំផ្លិចបំផ្លាញ លើកកម្ពស់ជម្រើស លើកទឹកចិត្តឱ្យមានគណនេយ្យភាព និងការអនុវត្តកាន់តែច្រើននៃដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ និងជំរុញឱ្យមានគំរូថ្មីនៃការសម្រេចចិត្តជុំវិញការធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍។ គំនិតមួយចំនួនសម្រាប់របៀបដែលអ្នកអាចប្រើរបាយការណ៍រួមមានៈ

- អប់រំសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងសាធារណជនទូទៅអំពីការរកឃើញ និងអនុសាសន៍របស់ WCD ។ បកប្រែសម្ភារៈទៅជាភាសាក្នុងស្រុក។ រៀបចំសិក្ខាសាលាថ្នាក់តំបន់ ថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់ជាតិសម្រាប់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ អ្នកសិក្សា សិស្សនិស្សិត និងតំណាងរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីពិភាក្សាអំពីរបាយការណ៍។
- រៀបចំការវិភាគថាតើគម្រោងដែលបានស្នើរអនុលោមតាមអនុសាសន៍របស់ WCD និងចែកចាយវាទៅភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល និងអ្នកផ្តល់មូលនិធិ។
- អ្នកតស៊ូមតិសម្រាប់អនុសាសន៍របស់ WCD ដែលត្រូវបញ្ចូលទៅក្នុងច្បាប់ និងគោលនយោបាយជាតិ និងដាក់សម្ពាធស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលឱ្យយល់ព្រមជាផ្លូវការនូវអនុសាសន៍។
- ជំរុញធនាគារពិភពលោក ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងតំបន់ ទីភ្នាក់ងារឥណទាននាំចេញ និងទីភ្នាក់ងារជំនួយទ្វេភាគី ដើម្បីអនុម័តអនុសាសន៍របស់ WCD ទៅក្នុងគោលនយោបាយរបស់ពួកគេ ហើយអនុវត្តតាមការអនុវត្តជាក់ស្តែង។
- ប្រើប្រាស់អនុសាសន៍របស់ WCD ដើម្បីតស៊ូមតិសម្រាប់សំណងសម្រាប់សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយទំនប់ដែលមានស្រាប់។
- រៀបចំដំណើរការសហគមន៍ដើម្បីកំណត់ និងលើកកម្ពស់ជម្រើសមិនមែនទំនប់សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ទឹកថាមពល និងការគ្រប់គ្រងទឹកជំនន់។

- សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមមើលគេហទំព័ររបស់ WCD នៅ www.dams.org
- សន្លឹកការពិតអំពីទំនប់វារីអគ្គិសនីមេគង្គ និងសាល់វី មានជាភាសាអង់គ្លេស និងភាសាក្នុងតំបន់នៅលើគេហទំព័ររបស់ទន្លេអន្តរជាតិ នៅ https://www.internationalrivers.org/resources/factsheets/

វីដេអូខាងក្រោមអាចជួយឱ្យអ្នកចូលរួមស្វែងយល់បន្ថែមអំពីផលប៉ះពាល់នៃទំនប់ទឹកធំៗ៖

តើទំនប់វារីអគ្គិសនីសម្លាប់ទន្លេមេគង្គឬ? Source: DW News YouTube channel **https://www.youtube.com/watch?v=dOg6s2YB0Fg**	**ទំនប់នៅទន្លេមេគង្គកំពុងមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំង** Source: Joureyman Pictures YouTube channel https://www.youtube.com/watch?v=_enqIMBintc

ឯកសារយោង

ณรงค์กรรณ รอดทรัพย์. (2555). ปิตาธิปไตย: ภาพสะท้อนแห่งความไม่เสมอภาค ระหว่างชายหญิงในสังคมเอเชีย Patriarchy: The Reflection of the Inequality between Male and Female in Asian society. วารสารวิชาการออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 4(2), 31. สืบค้นจาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/bruj/article/view/75658/60928

สัณฐิตา กาญจนพันธุ์. (2554). ความคิดสีเขียว วาทกรรม และความเคลื่อนไหว. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคมและคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Agarwal, B. (1994). Gender and command over property: A critical gap in economic analysis and policy in South Asia. World Development. 22, 1455-1478. doi: https://doi.org/10.1016/0305-750X(94)90031-0

AMAZE Org. (2019, December 5). Sex Assigned at Birth and Gender Identity: What Is The Difference? [Video file]. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=Y19kYh6k7Is

Brown, S. (2019). Difference Between Feminism and Gender Equality. Difference Between Similar Terms and Objects. Retrieved 3 March 2022, from http://www.differencebetween.net/miscellaneous/culture-miscellaneous/difference-between-feminism-and-gender-equality/

Bureau of International Information Programs, United States Department of State. (2012). Global Women's Issues: Women in the World Today. Retrieved 30 December 2020, from https://ecampusontario.pressbooks.pub/womenintheworld/chapter/chapter-11-wom en-and-the-environment/

Canadian Institutes of Health Research. (2020). Sex and Gender Science Chairs. Retrieved 5 January 2020, from https://cihr-irsc.gc.ca/e/51596.html

Cross, K., (2018). Sex and gender: What is the difference?. Retrieved 4 January 2020, from https://www.medicalnewstoday.com/articles/232363

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (n.d.). Water and gender. Retrieved 5 January 2020, from http://www.fao.org/land-water/water/watergovernance/water-gender/en/

Gender Spectrum. (2019). Understanding Gender. Retrieved 9 January 2020, from https://genderspectrum.org/articles/understanding-gender

HARRIS, M. (2018). Women must be central to Mekong dam decisions. Retrieved 24 December 2020, from https://www.bangkokpost.com/opinion/opinion/1424310/women-must-be-central-to-mekong-dam-decisions

iLaw. (2018). ทำความรู้จัก CEDAW กับ หลักการความเสมอภาค. Retrieved 30 December 2020, from https://www.facebook.com/iLawClub/posts/10160224745535551/

IUCN. (2018). Women as change-makers in the governance of shared Retrieved 5 January 2020, from https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2018-036-En.pdf

IUCN and Oxfam. (2018). Gender and water governance in the Mekong region. Retrieved 4 January 2020, from https://www.iucn.org/sites/dev/files/content/documents/2018/final_gender_report_mekong_water_governance_17_july.pdf

Lumen Learning. (n.d.). Module 9: Gender, Sex, and Sexuality. Retrieved 3 January 2020, from https://courses.lumenlearning.com/wm-introductiontosociology/chapter/sex-and-gender/

Mago, P., & Gunwal, I. (2019). Role of Women in Environment Conservation. doi: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3368066

Narciso, R. (2013). The Impact of Mekong Dams on Women. Retrieved 24 December 2020, from https://wle-mekong.cgiar.org/women-and-dams/

O'Donnell, G. (2019). LESSON PLAN: 'Feminism is for Everybody': Celebrating Women's History Month and How Gender Intersects with Other Identities. Retrieved 5 January 2020, from https://diversityis.com/lesson-plan-feminism-is-for-everybody-celebrating-womens-history-month-and-how-gender-intersects-with-other-identities

Oxford Committee for Famine Relief. 2015. Water Governance, Dams and Rivers Curriculum Facilitators' Guide. n.p.:Oxfam

Pavlic, B., Ruprecht, L., & Sam-Vargas, S. (2000). Gender equality and equity: a summary review of UNESCO's accomplishments since the Fourth World Conference on Women, Beijing 1995. Retrieved 5 January 2020, from https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000121145

Pryzgoda, J., & Chrisler, J. (2000). Definitions of Gender and Sex: The Subtleties of Meaning. Sex Roles. 43, 553-569. doi: https://doi.org/10.1023/A:1007123617636

Ribot, J and Peluso, N (2003). "A theory of access". Rural Sociology. 68(2), 153-181

Rocheleau, D. (et al.) (1996). Feminist Political Ecology: Global Issues and Local Experiences. Routledge, New York.

Schalager, E and Ostrom, E. (1992). "Property-rights regimes and natural resources: A Conceptual analysis. Land Economics, 68 (3), 249-262

Sida's international work. (2016). GENDER AND THE ENVIRONMENT. Retrieved 4 January 2020, from https://cdn.sida.se/publications/files/-gender-and-the-environment.pdf

Sikor, et al. (2017). Property Rights Regimes and Natural Resources: A Conceptual Analysis Revisited. World Development, Vol. 93, pp. 337-349

The international river and Oxfam. (2020). Transforming power A gender guide for organisations campaigning on dams and for rivers. Retrieved 4 January 2020, from https://www.internationalrivers.org/wp-content/uploads/sites/86/2020/09/Gender-Guide-English-single-pages.pdf

The news minute. (2016). Understanding sex and gender: They are connected, but not interdependent. Retrieved 1 January 2020, from https://www.thenewsminute.com/article/understanding-sex-and-gender-they-are-connected-not-interdependent-44437

Tseng, J. (2008). Sex, Gender, and Why the Differences Matter. Virtual Mentor, 10(7), 427-428. doi: 10.1001/virtualmentor.2008.10.7.fred1-0807

UNICEF Georgia. (2018, April 25). UN Sustainable Development Goals - Overview [Video file]. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=M-iJM02m_Hg

United Nations Human Rights. (n.d.). CEDAW in your daily life. Retrieved 30 December 2020, from https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CEDAW/Pages/DailyLife.aspx

UN Women. (n.d.). About UN Women. Retrieved 5 January 2020, from https://www.unwomen.org/en/about-us/about-un-women

Weaving Bonds Across Borders. (2019). Where the Rivers Meet: Our Future Community Leaders. Retrieved 5 January 2020, from http://www.weavingbondsacrossborders.org/wordpress/wp-content/uploads/2019/06/Book_Where-the-Rivers-Meet_for-Web.pdf

Wikipedia, the free encyclopedia. (2021). UN Women. Retrieved 5 January 2020, from https://en.wikipedia.org/wiki/UN_Women

Women Human Rights Defenders. (2020). 2020 CEDAW Progress Report Card (Thai version). Retrieved 30 December 2020, from https://www.protectioninternational.org/sites/default/files/final_cedaw_2020_edit_new_270263.pdf

.